

Bruksela, 10 czerwca 2024 r.
(OR. en)

10910/24

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0232(COD)

ENV 609
CLIMA 237
AGRI 478
FORETS 168
RECH 273
TRANS 298
CODEC 1478

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Rada
Nr poprz. dok.:	10236/24
Nr dok. Kom.:	11566/23 + ADD 1 - COM(2023) 416 final + Annexes
Dotyczy:	Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie monitorowania i odporności gleb (prawo o monitorowaniu gleb) – Podejście ogólne

I. WPROWADZENIE

1. W dniu 5 lipca 2023 r. Komisja przekazała Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie monitorowania i odporności gleb (prawo o monitorowaniu gleb). Następnie Komisja przedstawiła ten wniosek – wraz z towarzyszącą mu oceną skutków – Grupie Roboczej ds. Środowiska w dniu 27 lipca (wideokonferencja) i w dniu 6 października 2023 r.

2. Wniosek ma pomóc UE w osiągnięciu celu, jakim jest zapewnienie zdrowych gleb do 2050 r. Wprowadza obowiązek monitorowania zdrowia gleb, przewiduje rozpoczęcie stopniowego wdrażania zrównoważonego gospodarowania glebami oraz reguluje sytuacje niedopuszczalnego ryzyka dla zdrowia i środowiska wynikającego z zanieczyszczenia gleby. Stanowi część szerszego pakietu legislacyjnego „Zapewnienie odpornego i zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych UE”. Wniosek jest zgodny ze strategią UE na rzecz ochrony gleb 2021, stanowiącą ważny element Europejskiego Zielonego Ładu i unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 z myślą o przeciwdziałaniu kryzysom związanym z klimatem i różnorodnością biologiczną.
3. W Parlamencie Europejskim dossier powierzono Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności (ENVI), która na sprawozdawcę wyznaczyła Martina Hojsika (Renew, Słowacja). W dniu 10 kwietnia 2024 r. stanowisko przyjął Parlament Europejski.
4. W dniu 25 października 2023 r. opinię wydał Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny. W dniu 19 czerwca 2024 r. opinię ma przyjąć Komitet Regionów.
5. W dniu 18 września 2023 r. wniosek omówiono na posiedzeniu Rady ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, a w dniu 18 grudnia 2023 r. przeprowadzono wymianę poglądów na posiedzeniu Rady ds. Środowiska. Na szczeblu grupy roboczej wniosek był omawiany podczas prezydencji hiszpańskiej i belgijskiej, którym udało się osiągnąć znaczne postępy.
6. W dniu 29 maja 2024 r. Komitet Stałych Przedstawicieli przeanalizował propozycję prezydencji dotyczącą podejścia ogólnego. Większość delegacji poparła podejście prezydencji, ale kilka wyraziło obawy dotyczące konkretnych kwestii, w tym poufności danych w kontekście ujawniania danych na temat pobieranych próbek, terminu pierwszych pomiarów gleby, niektórych wymogów technicznych w zakresie pobierania próbek w terenie na obszarach o dużej zawartości skał oraz wpływu dyrektywy na projekty z zakresu energii odnawialnej i na górnictwo.

7. W związku z tym prezydencja wprowadziła kilka dostosowań w kompromisowym tekście podejścia ogólnego, ale nie uwzględniła sugestii, które naruszyłyby delikatną równowagę wypracowaną podczas negocjacji. W szczególności zmiany wprowadzono w art. 8 ust. 2a (Pomiary i metodyki), art. 19 ust. 4a (Informowanie opinii publicznej) i w załączniku II pkt 2 (Badanie próbek w terenie).

II. GŁÓWNE ELEMENTY KOMPROMISOWEGO TEKSTU PREZYDENCJI

8. Kompromisowy tekst prezydencji zmienia wniosek Komisji w kilku aspektach. Ma stanowić odpowiedź na obawy delegacji, jednocześnie zachowując odpowiednią równowagę między niezbędną elastycznością a potrzebą zachowania celów i integralności proponowanej dyrektywy. Główne elementy kompromisu przedstawiono poniżej:

- a) *Monitorowanie i ocena zdrowia gleb (art. 4–9 i powiązane definicje, załączniki i motywy) oraz zrównoważone gospodarowanie glebami (art. 10 i załącznik III)*

Prezydencja wprowadziła do wniosku Komisji kilka nowych pojęć i doprecyzowań w celu zapewnienia równowagi między uznawaniem istniejących danych i systemów monitorowania a zapewnianiem pewnego poziomu harmonizacji.

Ramy monitorowania (art. 6)

Tekst prezydencji doprecyzowuje strukturę administracyjną mającą znaczenie dla ram monitorowania zdrowia gleb. Wprowadza pojęcie „jednostki glebowej”, która jest częścią okręgu glebowego i która charakteryzuje się dość jednolitymi cechami gleby, opierając się na minimalnych parametrach zdefiniowanych na szczeblu UE, takich jak rodzaje gleb i użytkowanie gruntów, przy czym państwom członkowskim pozostawia się wystarczającą elastyczność w wykorzystywaniu bardziej szczegółowych równoważnych danych, jeśli są one dostępne, i w uwzględnianiu dodatkowych parametrów, takich jak klimat, strefy środowiskowe lub dorzecza. Doprecyzowano pojęcia „okręgu glebowego” i „właściwych organów”, aby wprowadzić niezbędną strukturę zarządzania, która zapewni wypełnianie obowiązków wynikających z dyrektywy.

Tekst prezydencji zapewnia elastyczność, jeśli chodzi o poziom, na którym należy ustanowić ramy monitorowania, oraz określa, że zdrowie gleb należy monitorować na szczeblu jednostki glebowej, a zasklepienie gleby i zniszczenie gleby – na szczeblu okręgu glebowego. Państwa członkowskie mogą dostosować ramy monitorowania do regionów najbardziej oddalonych, uwzględniając ich szczególne uwarunkowania.

Pomiary i metodyki (art. 8)

W tekście prezydencji wprowadzono dodatkowe wyjaśnienia i elastyczne rozwiązania w odniesieniu do metodyk określania punktów pobierania próbek i metodyk badania próbek. Wprowadzono również zmiany w odniesieniu do wskaźników glebowych i związanych z nimi metodyk, tak by lepiej odzwierciedlały one istniejące praktyki i, gdy tylko to możliwe, były zgodne z innymi istniejącymi wymogami. Ponadto tekst prezydencji doprecyzowuje sposób organizacji współpracy między państwami członkowskimi a Komisją w zakresie określania punktów pobierania próbek i, w stosownych przypadkach, pobierania próbek przez Komisję. Dodatkowe elastyczne rozwiązania dotyczące pomiarów gleby obejmują możliwość wykorzystywania istniejących danych i sieci monitorowania, ponownego wykorzystywania równoważnych danych lub odstępiania od cyklu monitorowania w odniesieniu do wskaźników glebowych zmieniających się w dłuższym okresie. Aby zapewnić reprezentatywność i porównywalność pomiarów gleby prezydencja proponuje także uwzględnienie minimalnych wymogów dotyczących kontroli jakości w laboratoriach analizujących próbki gleby.

Ocena zdrowia gleby (art. 7 i 9)

W odpowiedzi na wnioski państw członkowskich o większą elastyczność i na potrzebę dostosowywania się do warunków lokalnych prezydencja proponuje zastąpienie zasady parametru wykluczającego systemem dwóch wartości: (i) niewiążących zrównoważonych wartości docelowych, które odzwierciedlają długoterminowe cele wniosku, oraz (ii) operacyjnych wartości progowych, określanych na poziomie państw członkowskich dla każdego wskaźnika glebowego i umożliwiających uszeregowanie według priorytetów i stopniowe wdrażanie środków prowadzących do zdrowego stanu gleby. Uwzględniono dodatkowe elastyczne rozwiązania, na przykład pozostawiono państwom członkowskim decyzję o określeniu warunków, zgodnie z którymi glebę można uznać za zdrową, oraz wprowadzono możliwość zarówno dostosowywania wartości docelowych do rodzaju gleby, lokalnych warunków glebowych i warunków klimatycznych, jak i możliwość wyłączania niektórych gleb o szczególnych cechach naturalnych z obowiązku spełnienia określonego kryterium.

W odpowiedzi na obawy kilku delegacji prezydencja proponuje przeniesienie wskaźnika dotyczącego erozji gleby z załącznika I część A (wskaźniki glebowe z kryteriami zdrowego stanu gleby ustanowionymi na szczeblu UE) do załącznika I część B (wskaźniki glebowe z kryteriami zdrowego stanu gleby ustanowionymi na szczeblu państw członkowskich), co dałoby państwom członkowskim elastyczność w określaniu maksymalnej zrównoważonej wartości tego wskaźnika.

Ponadto tekst prezydencji nie zawiera już przepisu dotyczącego dobrowolnej certyfikacji zdrowia gleb, ponieważ nie uzyskał on poparcia ze strony delegacji.

Zrównoważone gospodarowanie glebami (art. 10)

Tekst prezydencji doprecyzowuje przewodni charakter zasad zrównoważonego gospodarowania glebami wymienionych w załączniku III, umożliwiając państwom członkowskim opracowanie własnego wykazu pozytywnych i negatywnych praktyk, z uwzględnieniem istniejącym programów, planów, celów i środków wymienionych w załączniku IV.

b) Zajmowanie gruntów / zasklepienie gleby i zniszczenie gleby (art. 6, 7, 8, 9, 11 i powiązane definicje, załączniki i motywy)

Prezydencja proponuje podejście etapowe do tego złożonego tematu i zajęcie się w pierwszej kolejności najbardziej widocznym, wywierającym duży wpływ i łatwym do monitorowania aspektem zajmowania gruntów, koncentrując się na zasklepieniu gleby i zniszczeniu gleby, przy jednoczesnym utrzymaniu ambitnego długoterminowego celu dotyczącego zajmowania gruntów przewidzianego w strategii na rzecz ochrony gleb 2030, który ma przyczynić się do zrealizowania do 2050 r. celu „Zerowy poziom zajmowania gruntów netto”. Proponowane ramy opierają się na trzech głównych aspektach: (i) monitorowanie wskaźników zasklepienia gleby i zniszczenia gleby za pomocą teledetekcji na poziomie okręgów glebowych, przy czym minimalną wspólną podstawę stanowić będą produkty dostępne w ramach programu Copernicus, uzupełniane, w stosownych przypadkach, wykazami krajowymi (art. 6 ust. 5, załącznik II część C); (ii) informacje potrzebne do oceny zdrowia gleby poprzez określenie wpływu na utratę usług ekosystemowych i potencjalnego wkładu w poprawę zdrowia gleby dzięki odsklepieniu i renaturyzacji (art. 9 ust. 4); (iii) oparte na działaniach zasady łagodzenia skutków mające pomóc łagodzić i kompensować wpływ zasklepienia gleby i zniszczenia gleby na zdolność gleby do zapewniania usług ekosystemowych (art. 11, motywy 30d i 30e).

Z uwagi na to, że wiele delegacji zwróciło się o dalsze doprecyzowanie art. 11 i powiązanych z nim motywów 30d i 30e, prezydencja proponuje kompromis, który obejmuje odniesienie do „zasad łagodzenia skutków zajmowania gruntów” w tytule art. 11; prezydencja wyjaśnia również, że przepis ten wymaga podjęcia działań i ma zastosowanie wyłącznie do nowych przypadków zasklepienia gleby i zniszczenia gleby, w ramach zajmowania gruntów, czyli nie stosuje się do gleb już zasklepionych lub zniszczonych. Ponadto wyjaśnia się, że zasady te nie będą nadrzędne wobec decyzji państw członkowskich w sprawie planowania przestrzennego i że mają one tylko pomóc ustanowić dobre praktyki, które będą służyć łagodzeniu wpływu takich decyzji i które państwa członkowskie powinny uwzględniać w swoim planowaniu gospodarowania gruntami. Ponadto stosowanie zasad łagodzenia skutków nie jest objęte obowiązkiem sprawozdawczym. W motywie 30d przedstawiono dodatkowe wyjaśnienie w odniesieniu do kwalifikowania gleb, na których znajdują się konstrukcje produkujące energię odnawialną.

c) *Gospodarowanie zanieczyszczonymi terenami (art. 12–16 i powiązane definicje, załączniki i motywy)*

Prezydencja wprowadziła dodatkowe elastyczne rozwiązania także w odniesieniu do tej kwestii. Zaproponowała podejście stopniowe i oparte na analizie ryzyka, które pomoże identyfikować i badać potencjalnie zanieczyszczone tereny oraz oceniać ryzyko związane z zanieczyszczonymi terenami i gospodarować tymi terenami. Dzięki temu podejściu państwa członkowskie będą mogły uszeregować środki pod względem priorytetów, biorąc pod uwagę potencjalne ryzyko, kontekst społeczno-gospodarczy i planowane użytkowanie gruntów. Aby pomóc zidentyfikować potencjalnie zanieczyszczone tereny i uszeregować środki pod względem priorytetów, państwa członkowskie zostały zobowiązane do sporządzenia wykazu rodzajów działalności mogących spowodować zanieczyszczenie. Ponadto prezydencja dodała definicję potencjalnie zanieczyszczonego terenu i wyjaśnienie, że zanieczyszczenie może także pojawić się na poziomie głębszym niż gleba, np. w podłożu skalnym lub w skale macierzystej. Zaangażowanie społeczeństwa ograniczono do pierwszych etapów procesu, tj. opracowywania i stosowania podejścia stopniowego i opartego na analizie ryzyka oraz identyfikowania i badania potencjalnie zanieczyszczonych terenów.

Państwa członkowskie zostały zobowiązane do ustanowienia hierarchii odpowiedzialności, która określa strony odpowiedzialne za badanie potencjalnie zanieczyszczonych terenów oraz za przeprowadzanie oceny ryzyka w odniesieniu do zanieczyszczonych terenów, w przypadku których trudno jest ustalić zanieczyszczającego, i za gospodarowanie takimi terenami. Decyzję w sprawie możliwości stosowania różnych podejść do historycznie zanieczyszczonych terenów i nowo zanieczyszczonych terenów pozostawiono w gestii państw członkowskich. Prezydencja wyjaśnia również, że w przypadkach, w których nie można zidentyfikować ani pociągnąć do odpowiedzialności strony odpowiedzialnej, można skorzystać z unijnych środków finansowych. Doprecyzowuje też, że należy uznawać wcześniejsze środki i istniejące systemy gospodarowania dotyczące zanieczyszczonych terenów (badania, oceny ryzyka, środki zmniejszające ryzyko i rejestry), o ile spełniają one wymogi wynikające z prawa o monitorowaniu gleb.

Ponadto prezydencja proponuje bardziej elastyczne podejście do oceny zanieczyszczonych terenów i do gospodarowania nimi. W szczególności etapom i zasadom metodyki stosowanej do oceny danego terenu nadano dobrowolny charakter; poza tym wyjaśniono, że ocena danego terenu powinna być proporcjonalna do jego złożoności i że nie można wymagać jej przeprowadzenia, jeżeli do ustalenia, że zanieczyszczenie gleby nie stanowi niedopuszczalnego ryzyka dla zdrowia ludzi lub dla środowiska lub że potrzebna jest remediacja, wystarczy badanie wstępne. W tekście utrzymano podejście Komisji do środków zmniejszających ryzyko, czyli zobowiązanie państw członkowskich do określenia, co stanowi niedopuszczalne ryzyko dla zdrowia ludzi i dla środowiska związane z zanieczyszczonym terenem, oraz do zapewnienia, by wdrożono odpowiednie środki – których przykłady przedstawiono w załączniku V – służące ograniczeniu ryzyka do dopuszczalnego poziomu w odpowiednim przedziale czasowym.

d) Sprawozdawczość i informowanie opinii publicznej (art. 6, 16, 18 i 19 oraz powiązane załączniki i motywy)

W odpowiedzi na obawy delegacji dotyczące poufności i ochrony danych wrażliwych prezydencja doprecyzowała w tekście, że przekazywane opinii publicznej informacje na temat wyników monitorowania i ocen gleb powinny być ujawnianie w formie danych zagregowanych. Aby jeszcze bardziej doprecyzować kwestię poufności danych, dodano również odniesienie do rozporządzenia w sprawie statystyki europejskiej, a także do ochrony własności danych (art. 18 ust. 2, art. 19 ust. 4a i motyw 36). Wyjaśniono też, że zamiast stałego dostępu należy zapewnić między państwami członkowskimi, Komisją i EEA skuteczne przekazywanie i wymianę informacji i danych sprawozdawczych. Ponadto ujawnianie niektórych danych i informacji oraz sprawozdawczość podlegają odstępstwu ze względów bezpieczeństwa publicznego lub obrony narodowej (art. 6 ust. 7a, art. 16a, art. 18 ust. 2a, motyw 25a).

e) *Pozostałe kwestie:*

- Definicje (art. 3): Skreślono szereg definicji terminów nie stosowanych w zmienionej wersji tekstu (grunty półnaturalne, grunty sztuczne, dane jednoznaczne geograficznie) i dodano definicje nowych terminów (jednostka gleby, potencjalnie zanieczyszczony teren, środki zmniejszające ryzyko, definicje dotyczące zasklepienia gleby i zniszczenia gleby, obszar zabudowany, gleby organiczne i gleby mineralne). Wprowadzono również doprecyzowania i dostosowania zgodnie ze zmianami w innych częściach tekstu;
- Finansowanie unijne (art. 17, motyw 11): Prezydencja proponuje jako kompromis neutralne odniesienie do programów finansowania unijnego zgodnie z mającymi zastosowanie zasadami i warunkami określonymi w tych programach;
- Dostęp do wymiaru sprawiedliwości (art. 22, motywy 49 i 49a): Tekst dostosowano do podobnych przepisów zawartych w prawodawstwie już uzgodnionym przez współprawodawców;
- Kary (art. 23): Na wniosek wielu delegacji przepis ten skreślono;
- Wsparcie ze strony Komisji (art. 23a, motywy 52a i 52b) i terminy: Aby ułatwić wdrażanie dyrektywy, prezydencja przewiduje wsparcie i pomoc ze strony Komisji w formie niewiążących dokumentów i narzędzi naukowych, jak również wymianę informacji, doświadczeń i najlepszych praktyk w wielu kwestiach objętych dyrektywą. Ponadto nieznacznie przedłużono terminy przeprowadzania pomiarów gleby i ocen zdrowia gleby w odniesieniu do identyfikowania i rejestrowania istniejących potencjalnie zanieczyszczonych terenów.

III. PODSUMOWANIE

9. Kompromisowy tekst prezydencji zapewnia delikatną równowagę, którą poparła większość delegacji. Tekst zamieszczono w załączniku do niniejszej noty. Zmiany w stosunku do wniosku Komisji oznaczono **pogrubieniem**, a usunięty tekst – symbolem [...]. Najnowsze zmiany, wprowadzone w następstwie posiedzenia Komitetu Stałych Przedstawicieli, które odbyło się dnia 29 maja, oznaczono **pogrubieniem i podkreśleniem**, a usunięty tekst – symbolem [...].
 10. Zachęca się Radę do wyrażenia zgody na podejście ogólne w wersji przedstawionej w załączniku do niniejszej noty. Podejście ogólne będzie stanowić mandat Rady do przyszłych negocjacji z Parlamentem Europejskim w ramach zwykłej procedury ustawodawczej.
-

Wniosek

**Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie monitorowania i odporności gleb
(prawo o monitorowaniu gleb)**

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 192 ust. 1,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Gleba jest podstawowym, ograniczonym **zasobem**, który jest **uznawany za** nieodnawialny i niezastępowalny w **ludzkiej skali czasowej**[...] i który ma kluczowe znaczenie dla gospodarki, środowiska i społeczeństwa.
- (2) Zdrowe gleby są w dobrym stanie chemicznym, biologicznym i fizycznym, tak że mogą zapewniać usługi ekosystemowe, które są niezbędne dla ludzi i środowiska, takie jak bezpieczna, bogata w składniki odżywcze żywność w wystarczającej ilości, biomasa, czysta woda, obieg składników odżywczych, składowanie dwutlenku węgla i siedliska na potrzeby różnorodności biologicznej. 60–70 % gleb w Unii znajduje się jednak w stanie [...] **zdegradowanym**, a stan ten ulega dalszemu pogorszeniu.

¹ Dz.U. C , , s. .

² Dz.U. C , , s. .

- (2b) Gleby zapewniają również inne usługi, na przykład służą jako fizyczna platforma dla infrastruktur i działalności człowieka, są źródłem surowców lub stanowią archiwum dziedzictwa geologicznego, geomorfologicznego i archeologicznego. Chociaż usługi te są często uznawane za usługi ekosystemowe gleby, nie wszystkie z nich potrzebują funkcjonalnego ekosystemu i często są – zwłaszcza w przypadku platformy dla infrastruktury i źródła surowców – niezgodne z innymi usługami ekosystemowymi gleby, ponieważ ze swojej natury powodują degradację gleby. Są one również często najpowszechniej występującym sposobem użytkowania gleby, powodując znaczącą utratę wyżej wymienionych podstawowych usług ekosystemowych i przyczyniając się do degradacji gleb. W związku z tym ważne jest znalezienie równowagi między tymi dwoma rodzajami usług ekosystemowych gleby.**
- (2c) Degradacja gleby wpływa na usługi ekosystemowe zapewniane przez gleby, wywierając negatywny wpływ na zdrowie ludzi i na środowisko, i może obejmować różne aspekty związane z degradacją fizyczną, takie jak zasklepienie gleby i, ogólnie, utrata naturalnych funkcji gleby, erozja gleby, kompaktacja gleby oraz ograniczanie retencji i infiltracji wody w glebie, a także różne aspekty związane z degradacją chemiczną lub biologiczną, takie jak nadmiar lub niedobór składników odżywczych, zakwaszenie, zasolenie i zanieczyszczenie gleby, utrata węgla organicznego w glebie, różnorodności biologicznej gleby i aktywności biologicznej gleby.**
- (3) Degradacja gleby kosztuje Unię dziesiątki miliardów euro rocznie. Zdrowie gleb wpływa na zapewnianie usług ekosystemowych, które przynoszą istotne korzyści gospodarcze. Zrównoważone gospodarowanie glebami i ich regeneracja mają zatem sens ekonomiczny i mogą znacznie podnieść cenę i wartość gruntów w Unii.**

- (4) W ramach Europejskiego Zielonego Ładu³ określono ambitny plan działania zmierzający do przekształcenia Unii w sprawiedliwe i dostatnie społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, mający na celu ochronę, zachowanie i poprawę kapitału naturalnego Unii oraz ochronę zdrowia i dobrostanu obywateli. W ramach Europejskiego Zielonego Ładu Komisja przyjęła unijną strategię na rzecz bioróżnorodności 2030⁴, strategię „Od pola do stołu”⁵, plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń⁶, strategię UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu⁷ oraz Strategię UE na rzecz ochrony gleb 2030⁸.
- (5) Unia jest zaangażowana ponadto w realizację Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz określonych w niej celów zrównoważonego rozwoju⁹. Zdrowe gleby przyczyniają się bezpośrednio do osiągnięcia kilku celów zrównoważonego rozwoju, w szczególności celu zrównoważonego rozwoju nr 2 (zero głodu), celu zrównoważonego rozwoju nr 3 (dobre zdrowie i jakość życia), celu zrównoważonego rozwoju nr 6 (czysta woda i warunki sanitarne), celu zrównoważonego rozwoju nr 11 (zrównoważone miasta i społeczności), celu zrównoważonego rozwoju nr 12 (odpowiedzialna konsumpcja i produkcja), celu zrównoważonego rozwoju nr 13 (działania w dziedzinie klimatu) oraz celu zrównoważonego rozwoju nr 15 (życie na lądzie). Cel zrównoważonego rozwoju 15.3 polega na zwalczaniu pustynnienia, rekultywacji zdegradowanych gruntów i gleb, w tym dotkniętych pustynnieniem, suszami i powodziami oraz dążeniu do budowy świata, w którym do 2030 r. nie będzie występować proces degradacji gleb.

³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejski Zielony Ład”, COM(2019) 640 final.

⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia”, COM(2020) 380 final.

⁵ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia »Od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego”, COM(2020) 381 final.

⁶ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Droga do zdrowej planety dla wszystkich – Plan działania UE na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby” (COM(2021) 400 final).

⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Budując Europę odporną na zmianę klimatu – nowa strategia w zakresie przystosowania do zmiany klimatu”, COM(2021)82 final.

⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia UE na rzecz ochrony gleb 2030 – Korzyści ze zdrowych gleb dla ludzi, żywności, przyrody i klimatu”, COM(2021) 699 final.

⁹ <https://sdgs.un.org/goals>

- (6) Unia i jej państwa członkowskie, jako strony Konwencji o różnorodności biologicznej, zatwierdzonej decyzją Rady 93/626/EWG¹⁰, uzgodniły na 15. Konferencji Stron „globalne ramy różnorodności biologicznej z Kunmingu/Montrealu”¹¹, które obejmują szereg ukierunkowanych na działania globalnych celów do 2030 r., mających znaczenie dla zdrowia gleb. Wkład przyrody na rzecz ludzi, w tym zdrowie gleb, należy rekultywować, utrzymać i powiększyć.
- (7) Unia i jej państwa członkowskie, jako strony Konwencji ONZ w sprawie zwalczania pustynnienia (UNCCD), zatwierdzonej decyzją Rady 98/216/WE¹², zobowiązały się do zwalczania pustynnienia i do łagodzenia skutków suszy w dotkniętych nimi państwach. Trzydzieści państw członkowskich¹³ zadeklarowało się jako „strony dotknięte” na mocy konwencji ONZ w sprawie zwalczania pustynnienia.
- (8) W kontekście Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) grunty i glebę uznaje się jednocześnie za źródło i pochłaniacze dwutlenku węgla. Unia i państwa członkowskie jako strony zobowiązały się do promowania zrównoważonego zarządzania pochłaniaczami i rezerwuarami dwutlenku węgla, do ich ochrony i rozszerzania.
- (9) Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 stanowi, że istotne jest, aby wzmóc wysiłki na rzecz ochrony żyzności gleb, ograniczenia erozji gleb i zwiększenia w nich zawartości materii organicznej przez przyjmowanie praktyk zrównoważonego gospodarowania glebami. Stanowi również, że konieczne jest poczynienie znacznych postępów w zakresie identyfikacji miejsc z zanieczyszczoną glebą, rekultywacji gleb zdegradowanych, określania warunków ich dobrego stanu ekologicznego, wprowadzania celów w zakresie rekultywacji oraz poprawy monitorowania zdrowia gleb.

¹⁰ Decyzja Rady z dnia 25 października 1993 r. dotycząca zawarcia Konwencji o różnorodności biologicznej (93/626/EWG) (Dz.U. L 309 z 13.12.1993, s. 1).

¹¹ Decyzja przyjęta przez Konferencję Stron Konwencji o różnorodności biologicznej w dniu 19 grudnia 2022 r., 15/4. Globalne ramy różnorodności biologicznej na okres po 2020 roku.

¹² Decyzja Rady z dnia 9 marca 1998 r. dotycząca zawarcia, w imieniu Wspólnoty Europejskiej, Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie walki z pustynnieniem w krajach poważnie dotkniętych suszą i/lub pustynnieniem, zwłaszcza w Afryce (Dz.U. L 83 z 19.3.1998, s. 1).

¹³ Bułgaria, Chorwacja, Cypr, Grecja, Hiszpania, Łotwa, Malta, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Węgry i Włochy.

- (10) Strategia UE na rzecz ochrony gleb 2030 określa długoterminową wizję, zgodnie z którą do 2050 r. wszystkie ekosystemy glebowe w UE będą w dobrym stanie, a tym samym będą bardziej odporne. Mające kluczowe znaczenie zdrowe gleby przyczyniają się do realizacji celów UE polegających na osiągnięciu neutralności klimatycznej, rozwoju czystej (bio)gospodarki o obiegu zamkniętym, odwróceniu procesu utraty różnorodności biologicznej, ochronie zdrowia ludzi, powstrzymaniu pustoszczenia i odwróceniu procesu degradacji gleby.
- (11) Finansowanie ma zasadnicze znaczenie dla umożliwienia przejścia na zdrowe gleby. Wieloletnie ramy finansowe zapewniają szereg możliwości finansowania ochrony gleb, zrównoważonego gospodarowania nimi i ich regeneracji. „Pakt na rzecz zdrowych gleb w Europie” to jedna z pięciu misji UE w ramach programu „Horyzont Europa”; jest on poświęcony w szczególności promowaniu zdrowia gleb. Misja UE „Gleby” jest kluczowym instrumentem wdrażania niniejszej dyrektywy. Jego celem jest przeprowadzenie transformacji w kierunku zdrowych gleb poprzez finansowanie ambitnego programu badań naukowych i innowacji, utworzenie sieci 100 żywych laboratoriów i sztandarowych projektów na obszarach wiejskich i miejskich, przyspieszenie opracowania zharmonizowanych ram monitorowania gleb oraz zwiększenie świadomości na temat znaczenia gleb. Inne programy unijne, które uwzględniają cele przyczyniające się do tworzenia zdrowych gleb, to wspólna polityka rolna, fundusze polityki spójności, program działań na rzecz środowiska i klimatu, program prac „Horyzont Europa”, Instrument Wsparcia Technicznego, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz InvestEU.

- (12) W Strategii UE na rzecz ochrony gleb 2030 zapowiedziano, że Komisja przedstawi wniosek ustawodawczy w sprawie zdrowia gleb, który pozwoli zrealizować cele strategii na rzecz ochrony gleb i osiągnąć zdrowy stan gleb w całej UE do 2050 r. W rezolucji z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie ochrony gleb¹⁴ Parlament Europejski podkreślił znaczenie ochrony gleb i promowania zdrowych gleb w Unii, nie zapominając, że degradacja trwa pomimo ograniczonych i nierównomiernych działań w niektórych państwach członkowskich. Parlament Europejski wezwał Komisję, aby z pełnym poszanowaniem zasady pomocniczości opracowała ogólnounijne wspólne ramy prawne dotyczące ochrony i zrównoważonego użytkowania gleby, uwzględniające wszystkie główne zagrożenia dla gleb.
- (13) W konkluzjach z dnia 23 października 2020 r.¹⁵ Rada poparła Komisję w zintensyfikowaniu wysiłków na rzecz lepszej ochrony gleb i różnorodności biologicznej gleb jako nieodnawialnego zasobu o zasadniczym znaczeniu.
- (14) W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119¹⁶ określono wiążący cel polegający na osiągnięciu neutralności klimatycznej w Unii do 2050 r., a co za tym idzie ujemnego bilansu emisyjnego oraz na priorytetowym traktowaniu szybkich i przewidywalnych redukcji emisji, przy jednoczesnym zwiększaniu pochłaniania przez naturalne pochłaniacze. Zrównoważone gospodarowanie glebami prowadzi do większej sekwestracji dwutlenku węgla, a w większości przypadków przynosi dodatkowe korzyści ekosystemom i różnorodności biologicznej. W komunikacie Komisji w sprawie zrównoważonego obiegu węgla¹⁷ podkreślono potrzebę jasnej i przejrzystej identyfikacji działań, które w sposób jednoznaczny przyczyniają się do usuwania dwutlenku węgla z atmosfery, jak unijne ramy certyfikacji usuwania dwutlenku węgla z naturalnych ekosystemów, w tym z gleb. Co więcej, zmienione rozporządzenie w sprawie użytkowania gruntów, zmiany użytkowania gruntów i leśnictwa nie tylko wskazuje węgiel w glebie jako mający kluczowe znaczenie w osiągnięciu celów na drodze do Europy neutralnej dla klimatu, ale również wzywa państwa członkowskie do przygotowania systemu monitorowania zasobów węgla w glebie, z wykorzystaniem m.in. zbioru danych ramowych dotyczących użytkowania gruntów i pokrycia terenu (LUCAS).

¹⁴ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie ochrony gleb (2021/2548(RSP)).

¹⁵ Konkluzje Rady pt. „Różnorodność biologiczna – potrzeba podjęcia pilnych działań”, 12210/20.

¹⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

¹⁷ Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zrównoważony obieg węgla”, COM(2021) 800 final.

- (15) W komunikacie Komisji w sprawie przystosowania się do zmiany klimatu¹⁸ podkreślono, że zastosowanie rozwiązań opartych na zasobach przyrody na lądzie, w tym przywrócenie gąbczastych właściwości gleby, pozwoli poprawić zaopatrzenie w czystą wodę słodką, zmniejszy ryzyko powodzi i złagodzi skutki susz. Należy również zmaksymalizować zdolność gleb do zatrzymywania i oczyszczania wody oraz do ograniczania zanieczyszczeń.
- (16) Przyjęty przez Komisję plan działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń określa wizję na 2050 r., kiedy to zanieczyszczenie powietrza, wody i gleby zostanie ograniczone do poziomów nieuznawanych już za szkodliwe dla zdrowia i ekosystemów naturalnych, z poszanowaniem ograniczeń naszej planety, a w efekcie doprowadzi do zbudowania nietoksycznego środowiska.
- (17) W komunikacie Komisji w sprawie zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i zwiększenia odporności systemów żywnościowych¹⁹ podkreślono, że zrównoważona gospodarka żywnościowa ma zasadnicze znaczenie dla bezpieczeństwa żywnościowego. Zdrowe gleby sprawiają, że unijny system żywnościowy jest bardziej odporny poprzez zagwarantowanie podstawy dla bogatej w składniki odżywcze i zapewnianej w wystarczającej ilości żywności.
- (18) Konieczne jest ustanowienie środków monitorowania i oceny zdrowia gleb, zrównoważonego gospodarowania glebami oraz rozwiązania problemu zanieczyszczonych terenów w celu osiągnięcia zdrowych gleb do 2050 r., utrzymania ich w dobrym stanie i osiągnięcia celów Unii w zakresie klimatu i różnorodności biologicznej, zapobiegania suszom i klęskom żywiołowym oraz reagowania na nie, ochrony zdrowia ludzi oraz zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i żywności.

¹⁸ Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Budując Europę odporną na zmianę klimatu – nowa Strategia w zakresie przystosowania do zmiany klimatu”, COM(2021) 82 final.

¹⁹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego i zwiększenie odporności systemów żywnościowych”, COM(2022) 133 final.

- (19) W glebach kryje się ponad 25 % zasobów całej różnorodności biologicznej i stanowią one drugi pod względem wielkości rezerwuuar węgla na naszej planecie. Ze względu na swoją zdolność do wychwytywania i składowania dwutlenku węgla zdrowe gleby przyczyniają się do osiągnięcia celów Unii w zakresie zmiany klimatu. Zdrowe gleby stanowią również siedlisko sprzyjające rozwojowi organizmów oraz mają kluczowe znaczenie dla zwiększenia różnorodności biologicznej i stabilności ekosystemów. Różnorodność biologiczna pod ziemią i na ziemi jest ściśle powiązana i współdziała ze sobą poprzez wzajemne relacje (np. grzyby mikoryzowe, które łączą korzenie roślin).
- (19a) Materia organiczna gleby ma zasadnicze znaczenie dla zapewniania usług i funkcji ekosystemowych gleby, ponieważ ogranicza degradację gleby, w tym erozję i kompaktację, a jednocześnie zwiększa zdolności gleby w zakresie buforowości oraz zatrzymywania i infiltracji wody oraz pojemność wymiany kationowej gleby. Materia organiczna gleby, zazwyczaj mierzona poprzez określenie zawartości węgla organicznego w glebie, może nie tylko poprawić strukturalną stabilność gleb, odzwierciedlaną przez stosunek węgla organicznego w glebie do gliny, ale również rozwój biomasy, w tym wielkość plonów. Ponadto materia organiczna gleby pozytywnie wpływa na różnorodność biologiczną gleb i może zwiększać ilość węgla sekwestrowanego w glebach i tym samym zasoby węgla organicznego w glebie, przyczyniając się w ten sposób do łagodzenia zmiany klimatu i do przystosowywania się do niej.**
- (20) Powodzie, pożary roślinności i ekstremalne zdarzenia pogodowe stanowią ryzyko klęsk żywiołowych budzące największe zaniepokojenie w całej Europie. Obawy związane z suszami i niedoborem wody w całej Unii szybko rosną. W 2020 r. 24 państwa członkowskie uznały susze i niedobór wody za najważniejsze nowe lub związane z klimatem ryzyko wystąpienia klęsk żywiołowych, w porównaniu z zaledwie 11 państwami członkowskimi, które tak uważały w 2015 r. Zdrowe gleby mają zasadnicze znaczenie dla odporności na susze i katastrofy naturalne. Praktyki, które zwiększają retencję wody i dostępność składników odżywczych w glebach, poprawiają strukturę gleb, różnorodność biologiczną gleb i sekwestrację dwutlenku węgla, zwiększają odporność ekosystemów, roślin i upraw, tak aby mogły one przetrwać susze, katastrofy naturalne, fale upałów i ekstremalne zdarzenia pogodowe, które w przyszłości staną się coraz częstsze ze względu na zmianę klimatu, i odbudować się po nich. Z kolei bez właściwego gospodarowania glebami susze i katastrofy naturalne powodują degradację gleby i sprawiają, iż stan gleb się pogarsza. Poprawa zdrowia gleb pomaga w łagodzeniu strat w gospodarce i zmniejsza liczbę ofiar śmiertelnych spowodowanych ekstremalnymi zjawiskami klimatycznymi, które wygenerowały straty w latach 1980–2021 wynoszące około 560 mld EUR i spowodowały ponad 182 000 ofiar śmiertelnych w Unii.

- (21) Zdrowe gleby bezpośrednio przyczyniają się do poprawy zdrowia i dobrostanu ludzi. Zdrowe gleby dostarczają bezpiecznej i bogatej w składniki odżywcze żywności oraz są w stanie filtrować zanieczyszczenia, a tym samym zachować jakość wody pitnej. Zanieczyszczenie gleb może szkodzić zdrowiu ludzi poprzez połknięcie, wdychanie lub kontakt ze skórą. Narażenie ludzi na zdrową florę drobnoustrojów glebowych jest korzystne dla rozwoju układu odpornościowego oraz odporności na niektóre choroby i alergie. Zdrowe gleby wspomagają wzrost drzew, kwiatów i traw oraz tworzą zieloną infrastrukturę, która zapewnia wartość estetyczną, dobrostan i jakość życia.
- (22) Degradacja gleb wpływa na żyzność, plony, odporność na szkodniki i odżywczą jakość żywności. Ponieważ 95 % naszej żywności produkowanej jest bezpośrednio lub pośrednio na glebach, a liczba ludności na świecie stale rośnie, kluczowe znaczenie ma utrzymanie dobrego stanu tych ograniczonych zasobów naturalnych, aby zapewnić bezpieczeństwo żywnościowe w perspektywie długoterminowej oraz zabezpieczyć produktywność i rentowność unijnego rolnictwa. Praktyki zrównoważonego gospodarowania glebami utrzymują lub poprawiają zdrowie gleb i przyczyniają się do zrównoważoności i odporności systemu żywnościowego.
- (23) **Ambitnym** długoterminowym celem dyrektywy jest osiągnięcie zdrowych gleb do 2050 r. Jako etap pośredni, biorąc pod uwagę ograniczoną wiedzę na temat stanu gleb oraz skuteczności i kosztów działań mających na celu regenerację ich zdrowia, w dyrektywie przyjmuje się podejście etapowe. Na pierwszym etapie nacisk zostanie położony na ustanowienie ram monitorowania gleb i ocenę sytuacji gleb w całej UE. Etap ten obejmie również wymogi dotyczące ustanowienia środków mających na celu zrównoważone gospodarowanie glebami, [...] regenerację niezdrowych gleb, po ustaleniu ich stanu, **jak również ocenę ryzyka, jakie stwarzają zanieczyszczone tereny, i zarządzanie tym ryzykiem. Nie przewiduje on jednak nałożenia** [...] obowiązku osiągnięcia zdrowych gleb do 2050 r. **ani** [...] ustanowienia celów pośrednich. To proporcjonalne podejście umożliwi odpowiednie przygotowanie, zachęty i uruchomienie zrównoważonego gospodarowania glebami oraz rekultywację niezdrowych gleb. Na drugim etapie, gdy tylko dostępne będą wyniki pierwszej oceny analizy gleb i tendencji, Komisja podsumuje postępy w realizacji celu na 2050 r. i związane z nimi doświadczenia, a w razie potrzeby zaproponuje przegląd dyrektywy w celu przyspieszenia postępów do 2050 r.

- (24) Przeciwdziałanie presji wywieranej na gleby i określenie odpowiednich środków mających na celu utrzymanie zdrowia gleb lub regenerację ich zdrowia wymaga uwzględnienia różnorodności typów gleb, szczególnych warunków lokalnych i klimatycznych oraz użytkowania gruntów lub pokrycia terenu. Właściwe jest zatem, aby państwa członkowskie ustanowiły [...] **jednostki glebowe – odzwierciedlające pewien stopień jednorodności tych cech – do celów monitorowania i oceny zdrowia gleb na całym ich terytorium. Za gospodarowanie jednostkami glebowymi powinny jednak być odpowiedzialne właściwe [...] struktury zarządzania [...], co umożliwi państwom członkowskim zapewnienie odpowiedniego przeprowadzenia monitorowania i oceny oraz zrównoważonego gospodarowania glebami i [...] stosowania środków, w celu spełnienia wymogów określonych w niniejszej dyrektywie. Okręgi glebowe odzwierciedlają terytoria administracyjne, za które odpowiadają te struktury zarządzania, i obejmują co najmniej jedną całą jednostkę glebową [...]**²⁰.

²⁰ [...]

(24a) Aby opracować sposób badania próbek do celów monitorowania gleby, państwa członkowskie będą musiały uwzględnić swoje okręgi glebowe i jednostki glebowe. Z myślą o zapewnieniu wystarczającego poziomu harmonizacji między państwami członkowskimi, należy określić na szczeblu europejskim minimalne kryteria definiowania jednostek glebowych. W tym kontekście rodzaj gleby i użytkowanie gruntów stanowią dwa kryteria minimalne, które powinny służyć jako zharmonizowane dane podstawowe. W odniesieniu do rodzaju gleby mapa regionów glebowych Unii Europejskiej i krajów z nią sąsiadujących²¹ umożliwia przedstawienie warunków ramowych dla rozwoju gleby na poziomie krajobrazu. Mapa ta opiera się na rodzajach gleb określonych w światowej bazie referencyjnej zasobów glebowych²², a także na w pełni porównywalnych i zharmonizowanych danych podstawowych na poziomie kontynentu, tj. danych dotyczących klimatu, topografii, rzeźby terenu, geologii i roślinności. W odniesieniu do użytkowania gruntów jako zharmonizowana podstawa sprawozdawczości w zakresie użytkowania gruntów służą kategorie określone w rozporządzeniu UE) 2018/841²³ i w wytycznych IPPC. W związku z tym, aby wyodrębnić jednostki glebowe, państwa członkowskie powinny uwzględnić co najmniej okręgi glebowe, a także wyżej wspomniane regiony glebowe i kategorie użytkowania gruntów. Ze względu na zróżnicowanie przestrzenne właściwości gleby i użytkowania gruntów jednostka glebowa może składać się z obszarów niesąsiadujących ze sobą. Ponadto uwzględnić można warunki klimatyczne i środowiskowe. Na szczeblu europejskim, krajowym lub niższym można wykorzystywać bardziej szczegółowe lub zaktualizowane informacje, jeżeli są one dostępne.

²¹ „Regiony glebowe Unii Europejskiej i krajów z nią sąsiadujących 1:5,000,000”, 2005, data dostępu 2024-03-07, <http://data.europa.eu/88u/dataset/ae71ffee-1ae9-4624-ae3f-f49513fe9dcb>.

²² <https://www.fao.org/soils-portal/data-hub/soil-classification/world-reference-base/en/>

²³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 oraz decyzję nr 529/2013/UE (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 1).

- (25) Aby zapewnić odpowiednie zarządzanie glebami, państwa członkowskie powinny być zobowiązane do wyznaczenia [...] **co najmniej jednego** właściwego organu dla każdego okręgu glebowego. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyznaczenia wszelkich dodatkowych właściwych organów na odpowiednim szczeblu, w tym na szczeblu krajowym lub [...] **niższym**.
- (25a) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyznaczenia odpowiedniego właściwego organu do wykonywania na terenach wojskowych obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie. Ponadto nie powinny być ujawniane żadne dane i informacje dotyczące terenów wojskowych, zważywszy że ich ujawnienie może mieć negatywny wpływ na bezpieczeństwo publiczne lub obronę narodową. Państwa członkowskie powinny zatem mieć możliwość nieudostępniania takich danych i informacji opinii publicznej – w tym za pośrednictwem portalu danych cyfrowych dotyczących zdrowia gleb lub rejestru potencjalnie zanieczyszczonych terenów i zanieczyszczonych terenów – i nieprzekazywania ich Komisji i EEA.**
- (26) Aby dysponować wspólną definicją zdrowia gleb, konieczne jest określenie minimalnego wspólnego zestawu mierzalnych kryteriów, które w przypadku ich nieprzestrzegania prowadzą do krytycznej utraty zdolności gleb do funkcjonowania jako niezbędnego systemu życia i do świadczenia usług ekosystemowych. Kryteria te powinny odzwierciedlać istniejący poziom gleboznawstwa i się na nim opierać.

(27) W celu opisanego degradacji gleb konieczne jest określenie **wspólnych** wskaźników glebowych, które można zmierzyć lub oszacować. Nawet jeżeli istnieje znaczna różnicowanie typów gleb, warunków klimatycznych i użytkowania gruntów, obecna wiedza naukowa pozwala na określenie kryteriów na szczeblu Unii w odniesieniu do niektórych z tych wskaźników glebowych. Państwa członkowskie powinny jednak mieć możliwość dostosowania kryteriów w przypadku niektórych z tych wskaźników glebowych w oparciu o szczególne warunki krajowe lub lokalne oraz możliwość określenia kryteriów dla innych wskaźników glebowych, dla których na tym etapie nie można ustanowić wspólnych kryteriów na szczeblu UE. W przypadku tych wskaźników, dla których nie można obecnie określić jasnych kryteriów, które rozróżniałyby stan dobry i zły, wymagane są jedynie monitorowanie i ocena. Ułatwi to opracowanie takich kryteriów w przyszłości.

(27a) Aby dokonać wyraźnego rozróżnienia między ambitnym długoterminowym celem niniejszej dyrektywy a operacyjnymi aspektami wdrażania praktyk zrównoważonego gospodarowania glebami, kryteria zdrowego stanu gleby dla wskaźników glebowych podzielono na niewiążące zrównoważone wartości docelowe i operacyjne wartości progowe. Niewiążące zrównoważone wartości docelowe odzwierciedlają ambitny długoterminowy cel niniejszej dyrektywy i nie powodują obowiązku podjęcia działań. Te wartości docelowe odzwierciedlają, w oparciu o aktualną wiedzę naukową, sytuację idealną, w której zdolność gleb do zapewniania usług ekosystemowych nie zmniejszy się i nie wystąpi żadna poważna szkoda dla zdrowia ludzi ani dla środowiska. Mając jednak na uwadze potrzebę efektywności i ograniczone dostępne zasoby, środki służące osiągnięciu zdrowego stanu gleb należy uszeregować pod względem priorytetów i wdrażać w stopniowy sposób. W związku z tym potrzebne są operacyjne wartości progowe. Wartości te uruchamiają odpowiednie środki mające na celu utrzymanie lub regenerację zdrowia gleb. W odniesieniu do każdego aspektu degradacji gleb określa się co najmniej jedną proporcjonalną i osiągalną wartość progową. Umożliwia to stopniowe wdrażanie środków, poczynając od zwiększania czujności i świadomości, poprzez zrównoważone gospodarowanie, aż do praktyk regeneracyjnych. Określenie wartości progowych na poziomie państw członkowskich zapewnia możliwość pełnego uwzględnienia warunków i praktyk, użytkowania gleby i bieżących polityk na poziomie lokalnym. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o określeniu wartości progowej dla co najmniej jednego rodzaju degradacji gleby na tym samym poziomie co wartość docelowa dla tych rodzajów degradacji gleby. Komisja powinna wspierać państwa członkowskie w ustanawianiu zrównoważonych wartości docelowych i operacyjnych wartości progowych.

[...]

- (29) Niektóre gleby mają szczególne cechy charakterystyczne, ponieważ są z natury nietypowe i stanowią rzadkie siedliska dla różnorodności biologicznej lub unikalnych krajobrazów, albo dlatego, że zostały znacznie zmienione przez człowieka i **mogą zawierać namacalne ślady naszej przeszłości**. Cechy te należy uwzględnić w kontekście definicji zdrowych gleb i wymogów dotyczących osiągnięcia dobrego stanu gleb.

- (29a) Obok ambitnego długoterminowego celu, jakim jest osiągnięcie zdrowych gleb do 2050 r., i z myślą o przyczynieniu się do celów strategii UE na rzecz ochrony gleb 2030, w szczególności celu „Zerowy poziom zajmowania gruntów netto”, niniejsza dyrektywa ma również służyć przyjęciu etapowego podejścia do kwestii zajmowania gruntów. Aby przyczynić się do tego długoterminowego celu, należy ocenić różne procesy zajmowania gruntów i dążyć do ograniczenia i złagodzenia ich wpływu na zdrowie gleb i usługi ekosystemowe.**

Niniejsza dyrektywa ma zatem na celu ustanowienie ram monitorowania bardziej widocznych aspektów zajmowania gruntów: zasklepienia gleby i zniszczenie gleby, przy wykorzystaniu już dostępnych narzędzi na szczeblu UE za pośrednictwem produktów dostępnych w ramach programu Copernicus, których uzupełnieniem mogą być krajowe dane z teledetekcji i krajowe wykazy. Celem jest zapewnienie na tym etapie jak największej efektywności kosztowej i jak największego pragmatyzmu, z myślą o osiągnięciu zharmonizowanego zrozumienia, a także zainicjowanie pierwszych rozważań na szczeblu krajowym, w oparciu o rzetelne dane.

(30) Gleby są ograniczonym zasobem podlegającym stale rosnącej konkurencji do różnych zastosowań. Zajmowanie gruntów **to proces, który powoduje zmianę sposobu użytkowania gruntów i cech gleby. Można je postrzegać jako nadrzędną koncepcję, którą można podzielić na kilka aspektów. Po pierwsze, aspekt zmiany sposobu użytkowania gruntów – z gruntów naturalnych i półnaturalnych na obszary zabudowane. Po drugie, aspekt utraty naturalnych funkcji gleby w wyniku trwałej zmiany składników i cech gleby, prowadzący do utraty zdolności gleb do zapewniania usług ekosystemowych. Ten ostatni aspekt zajmowania gruntów – utrata naturalnych funkcji gleby – można dalej podzielić na trzy główne procesy: zasklepienie gleby, zniszczenie gleby i inne rodzaje utraty naturalnych funkcji gleby gleb.**

Zasklepienie gleby można rozumieć jako pokrycie gleb materiałami sztucznymi, nieprzepuszczalnymi lub (pół)przepuszczalnymi, często połączone ze zniszczeniem gleb. Przykładem nieprzepuszczalnego zasklepienia gleby są budynki i drogi. Jednym z rodzajów półprzepuszczalnego zasklepienia gleby są tory kolejowe i powiązane z nimi materiały przepuszczalne.

Zniszczenie gleby oznacza zniszczenie warstwy wierzchniej gleby, a czasami podglebia. Można je zaobserwować przede wszystkim podczas prac budowlanych, prac w górnictwie odkrywkowym i prac wydobywczych, podczas których całkowicie usunięte zostają – w niektórych sytuacjach tymczasowo – warstwy gleby, lub w mniej oczywistych przypadkach, takich jak unieszkodliwianie odpadów i składowiska odpadów, jeżeli uszkodzenie gleby jest tak duże, że oznacza jej zniszczenie.

Ponadto istnieją inne, mniej widoczne rodzaje utraty naturalnych funkcji gleby, takie jak na przykład celowa stabilizacja i kompaktacja gleby, modyfikacja warstw gleby lub podglebia poprzez dodanie materiałów sztucznych lub częściowe pokrycie gleby materiałami kompozytowymi.

Utrata naturalnych funkcji gleby należy do tych rodzajów degradacji gleby, które mogą wywierać największy wpływ na zdrowie gleb, ponieważ może prowadzić do całkowitej utraty gleby w wyniku zniszczenia gleby i do całkowitej utraty funkcji gleby, często ograniczając usługi zapewniane przez glebę i sprawiając, że gleba staje się platformą dla infrastruktury i źródłem surowców, z zachowaniem – czasami – możliwości infiltracji do gleby (podglebia), zwłaszcza gdy stosowane są (pół)przepuszczalne materiały.

Najbardziej widoczne i wywierające największy wpływ podrodzaje utraty naturalnych funkcji gleby – zasklepienie gleby i zniszczenie gleby – są również najłatwiejsze do monitorowania i jako takie stanowią główny przedmiot monitorowania przewidzianego w niniejszej dyrektywie.

(30a) Jednym z aspektów zajmowania gruntów jest zwiększanie powierzchni obszarów zabudowanych, będąca procesem często napędzanym potrzebami związanymi z rozwojem gospodarczym, [...] który pociąga za sobą zmianę użytkowania gruntów – z obszarów naturalnych i półnaturalnych (obejmujących lasy będące pod ochroną, naturalne użytki zielone, torfowiska, grunty rolne i leśne, ogrody i parki) [...] na obszar zabudowany, na przykład w ramach rozwoju obszarów miejskich.

Obszary zabudowane, jak określono w zmienionym rozporządzeniu (UE) 2018/841, obejmują wszystkie grunty zagospodarowane – tj. infrastrukturę mieszkalną, transportową, handlową i produkcyjną (handlową, przemysł wytwórczy) niezależnie od jej wielkości, chyba że została ona już uwzględniona w innych kategoriach użytkowania gruntów. Obszary te obejmują również gleby, wieloletnią roślinność zieloną, taką jak trawa darniowa i rośliny ogrodowe, drzewa na zabudowanych obszarach wiejskich, ogrody przydomowe i obszary miejskie.

W szczególności ten aspekt zajmowania gruntów często wywiera wpływ na najżyźniejsze gleby rolne, potencjalnie zagrażając bezpieczeństwu żywnościowemu poprzez „zajmowanie” tych gleb w celu przeznaczenia ich pod zabudowę. Ta zmiana sposobu użytkowania gruntów jest często, chociaż nie zawsze, prekursorem niektórych innych aspektów zajmowania gruntów, w szczególności zasklepienia gleby, i jako taka ma duże znaczenie dla monitorowania służącego antycypowaniu przynajmniej części procesu zasklepienia gleby. Należy również zauważyć, że obszary zabudowane nie zawsze są w pełni zasklepione. Wręcz przeciwnie, w przypadku znacznej ilości obszarów miejskich nadal istnieje dużo niezasklepionych gleb, które czasem zajmują nawet więcej niż 50 % powierzchni tych obszarów. Sam wskaźnik zajmowania gruntów nie jest zatem wystarczający do pełnego monitorowania tej kwestii, ponieważ nie wprowadza rozróżnienia między glebami zasklepienymi i niezasklepienymi, a ponadto nie uwzględnia obszarów zielonych na obszarach zabudowanych, przez co ich monitorowanie i zrównoważone gospodarowanie nimi staje się trudniejsze.

(30b) Monitorowanie gleb niezasklepionych na obszarach zabudowanych, w szczególności na gęsto zaludnionych obszarach miejskich, a także zrównoważone gospodarowanie tymi glebami jest tak samo ważne, jak w przypadku wszelkich innych gleb, ponieważ takie gleby niezasklepione nadal zapewniają usługi ekosystemowe, które są bardzo istotne dla utrzymania dobrej jakości życia na obszarach miejskich. Te gęsto zaludnione obszary łączą i koncentrują w sobie szeroki zakres problemów środowiskowych na stosunkowo niewielkiej powierzchni. Problemy te mogą sięgać od większego odsetka zanieczyszczonych terenów wynikającego z prowadzonej w przeszłości działalności przemysłowej, poprzez wyższe ryzyko powodzi ze względu na zasklepienie gleb, po częstsze występowanie wysp ciepła i bardziej ograniczony dostęp do obszarów zielonych, które są niezbędne dla dobrostanu psychicznego i fizycznego. Usługi ekosystemowe gleby zapewniane przez zdrowe gleby na obszarach miejskich mogą jako takie mieć bardzo silny pozytywny wpływ na dużą liczbę osób, ponieważ pomagają rozwiązywać te konkretne problemy; w związku z tym nie należy minimalizować ich znaczenia. Te zielone przestrzenie, zarówno publiczne, jak i prywatne, przyczyniają się również do tworzenia niebiesko-zielonej sieci i do zapewniania różnorodności biologicznej oraz są jednym z kluczowych elementów innych polityk środowiskowych. Jest to również zgodne z art. 8 rozporządzenia .../...²⁴ dotyczącym odbudowy ekosystemów miejskich, który odzwierciedla potrzebę utrzymania i zwiększenia przez państwa członkowskie powierzchni zielonych przestrzeni miejskich.

²⁴ + Urząd Publikacji: proszę wstawić w tekście numer rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, zawartego w dokumencie COM(2022) 304.

(30c) Z drugiej strony zasklepienie gleby i zniszczenie gleby – stanowiące część aspektu zajmowania gruntów, który dotyczy utraty naturalnych funkcji gleby – różnią się od zwiększania powierzchni zabudowy, ponieważ nie koncentrują się na zmianie sposobu użytkowania gruntów, ale raczej na konkretnej i wymiernej zmianie w pokrywie glebowej i w cechach gleby. W przypadku zasklepienia gleby [...] gleba zostaje na przykład zmodyfikowana, a jej funkcja zostaje ograniczona do funkcji platformy dla budownictwa i infrastruktury, w tym budynków, dróg, parkingów i innych powierzchni mineralnych. Zniszczenie gleby może być spowodowane usunięciem gleby, nawet tymczasowym, gdy funkcja gleby zostaje ograniczona i jest ona wykorzystywana jako bezpośrednie źródło surowców, takich jak minerały i węgiel lignitowy, podczas prac górniczych lub wydobywczych, podczas prac budowlanych lub w ramach zasklepienia gleby. [...] Może do niego dochodzić również w składowiskach odpadów, gdy gleba zostaje pokryta materiałami odpadowymi, które uszkadzają ją w stopniu równoznacznym z jej zniszczeniem. Transformacje takie [...] mogą spowodować utratę, często nieodwracalną, zdolności gleb do zapewniania innych usług ekosystemowych (dostarczanie żywności i biomasy, obieg wody i składników odżywczych, podstawa różnorodności biologicznej i składowania dwutlenku węgla). W szczególności [...] zasklepienia gleby często [...] dokonuje się na [...] żyznych glebach rolnych, [...] przyczyniając się w jeszcze większym stopniu do zakłócenia [...] bezpieczeństwa żywnościowego [...]. Zasklepiona gleba naraża również osiedla ludzkie na większe fale powodziowe i bardziej dotkliwe skutki występowania wysp ciepła. Ponadto, zasklepione i zniszczone gleby są tymi aspektami utraty naturalnych funkcji gleby, które najłatwiej monitorować za pomocą teledetekcji i uczenia maszynowego, co ułatwia ich monitorowanie. W związku z tym zasklepione i zniszczone gleby – w tym ich wpływ na zdolność gleby do zapewniania usług ekosystemowych – zostały wybrane [...] jako przedmiot monitorowania [...].

- (30d) W odniesieniu do odnawialnych źródeł energii państwa członkowskie mogą zakwalifikować glebę jako zasklepioną, zniszczoną lub ani niezasklepioną, ani niezniszczoną, w zależności od rodzaju konstrukcji. Na przykład farmy fotowoltaiczne można uznać za zasklepienie gleby lub nie, w zależności od tego, co zrobiono z glebą, na której się znajdują. Jeżeli gleba ta jest nadal w stanie w wystarczającym stopniu utrzymać ekosystem, nie jest uznawana za zasklepioną. Oceny należy dokonywać na podstawie wpływu na glebę, bez względu na cel lub wygląd konstrukcji. Wykazy tego rodzaju obszarów, zawierające informacje na temat tego, co zrobiono z glebą, na której obszary te się znajdują, można stosować w połączeniu z teledetekcyjnymi mapami zasklepienia gleby w celu zakwalifikowania tych obszarów jako gleby niezasklepione.**
- (30e) Zasada ograniczania wpływu ma podstawowe znaczenie w przypadku zasklepienia gleby i zniszczenia gleby w ogóle. Zasadniczą kwestią jest bowiem znalezienie równowagi między niezbędnym wzrostem gospodarczym i demograficznym a zapewnianiem usług ekosystemowych. W związku z tym [...] należy ustanowić określone zasady łagodzenia wpływu [...] zasklepienia gleby i zniszczenia gleby w ramach zrównoważonego gospodarowania glebami, przyjmując podejście oparte na działaniach, które uwzględni szeroki zestaw dobrych praktyk służących minimalizowaniu i kompensowaniu utraty zdolności gleby do zapewniania usług ekosystemowych. Zasady te powinny opierać się na hierarchii zajmowania gruntów określonej w strategii UE na rzecz ochrony gleb 2030 i uwzględniać różne okoliczności i uwarunkowania geograficzne i administracyjne w państwach członkowskich.**

Mogą one obejmować szeroki wachlarz praktyk, takich jak minimalizowanie zasklepienia gleby, odsklepienie i renaturyzacja wcześniej zasklepiionych gleb, racjonalne zagęszczanie obszarów zurbanizowanych przy jednoczesnej ochronie przestrzeni zielonych – w tym zielonych przestrzeni miejskich – i terenów naturalnych, rewitalizacja terenów zdegradowanych, preferowanie wprowadzania czasowych ograniczeń w zajmowaniu gruntów i przeprowadzanie rekultywacji gruntów po zakończeniu zajmowania gruntów.

Należy zauważyć, że, aby stosować te zasady w sposób jak najbardziej zrównoważony, może być niezbędne, by działania kompensujące, zależne od usługi ekosystemowej, która ma zostać skompensowana, były geograficznie jak najbliżej źródła utraty usługi ekosystemowej. W rzeczy samej, jeżeli tego rodzaju zasady zostaną błędnie zastosowane, może powstać dodatkowy problem przeniesienia – czasem bardzo daleko – obszarów zielonych z wysokiej jakości ekosystemami i usług ekosystemowych z dala od miejsc zasklepionych, co spowoduje całkowitą koncentrację zasklepienia gleby i zniszczenia gleby na dotkniętych obszarach.

- (31) Ocena zdrowia gleb w oparciu o sieć monitorowania powinna być dokładna, przy jednoczesnym utrzymaniu kosztów takiego monitorowania na rozsądnym poziomie. Należy zatem ustanowić kryteria dla punktów pobierania próbek, które będą reprezentatywne dla **jednostek glebowych odzwierciedlających pewien stopień jednorodności stanu gleby** w różnych typach gleb, warunkach klimatycznych i użytkowaniu gruntów.

Należy również wziąć pod uwagę szczególną sytuację regionów najbardziej oddalonych w Unii, wymienionych w art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w którym przewidziano szczególne środki mające na celu wsparcie tych regionów. Państwa członkowskie powinny zatem mieć możliwość dostosowywania, w razie potrzeby, monitorowania i oceny obowiązków w zakresie zdrowia gleb do szczególnych uwarunkowań swoich regionów najbardziej oddalonych.

Siatkę punktów pobierania próbek należy określić za pomocą metod geostatystycznych, a **ponadto musi ona opierać się na jednostkach glebowych** i być wystarczająco gęsta, aby zapewnić oszacowanie obszaru [...] gleb **zdegradowanych** znajdujących się **na całym terytorium państw członkowskich** [...], przy niepewności nieprzekraczającej 5 % **na poziomie jednostki glebowej**. Uznaje się powszechnie, iż wartość ta zapewnia rzetelne statystycznie oszacowanie oraz wystarczającą pewność, że cel został osiągnięty. **Projekt badania próbek powinien opierać się na najlepszych dostępnych informacjach na temat rozkładu właściwości gleby, w tym między innymi na informacjach wynikających z wcześniejszych badań przeprowadzonych na szczeblu krajowym lub niższym, z odpowiednich pomiarów przeprowadzonych przez gospodarujących glebami i z pomiarów przeprowadzonych na podstawie przepisów unijnych i międzynarodowych lub określonych programów, takich jak kampania na rzecz gleby LUCAS, będąca częścią badania terenowego użytkowania gruntów i pokrycia terenu (LUCAS), lub międzynarodowy programu współpracy w zakresie oceny i monitorowania wpływu zanieczyszczenia powietrza na lasy (ICP Forests).** Dane uzyskane z punktów pobierania próbek zebrane podczas badań gleby na zanieczyszczonych terenach mogą być wykorzystywane do oceny kryteriów zdrowia gleb, ale nie powinny uniemożliwiać wypełniania obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie w zakresie gospodarowania zanieczyszczonymi terenami.

- (32) Komisja powinna pomagać państwom członkowskim i je wspierać, **na ich wniosek**, w monitorowaniu zdrowia **ich** gleb, kontynuując i usprawniając regularne pobieranie próbek gleb in situ oraz powiązane pomiary gleby (LUCAS soil) w ramach programu badania terenowego użytkowania gruntów i pokrycia terenu (LUCAS), **który wdraża rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009²⁵**. W tym celu – **i z zastrzeżeniem wyrażenia zgody przez państwa członkowskie** – program LUCAS powinien zostać rozszerzony i zmodernizowany, aby w pełni dostosować go do szczególnych wymogów jakościowych, które należy spełnić do celów niniejszej dyrektywy. Aby zmniejszyć obciążenia, państwa członkowskie powinny mieć możliwość uwzględnienia danych dotyczących zdrowia gleb objętych badaniem w ramach rozszerzonego badania gleb LUCAS. Wspierane w ten sposób państwa członkowskie powinny przyjąć niezbędne rozwiązania prawne w celu zapewnienia, by Komisja mogła przeprowadzać takie pobieranie próbek gleb in situ, w tym na polach prywatnych, zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami krajowymi lub unijnymi.
- (33) Komisja opracowuje usługi teledetekcji w kontekście programu Copernicus jako programu zorientowanego na użytkowników, **ustanowionego na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/696²⁶**, i tym samym wspiera również państwa członkowskie. W celu poprawy terminowości i skuteczności monitorowania zdrowia gleb państwa członkowskie powinny, w stosownych przypadkach, wykorzystywać dane z teledetekcji, w tym wyniki z usług programu Copernicus, do monitorowania odpowiednich wskaźników glebowych i **wskaźników glebowych zasklepienia gleby i zniszczenia gleby** oraz do oceny zdrowia gleb. Komisja i Europejska Agencja Środowiska powinny wspierać badania i opracowywanie produktów teledetekcji gleb, aby pomóc państwom członkowskim w monitorowaniu odpowiednich wskaźników glebowych.

²⁵ **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009 z dnia 11 marca 2009 r. w sprawie statystyki europejskiej oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE, Euratom) nr 1101/2008 w sprawie przekazywania do Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich danych statystycznych objętych zasadą poufności, rozporządzenie Rady (WE) nr 322/97 w sprawie statystyk Wspólnoty oraz decyzję Rady 89/382/EWG, Euratom w sprawie ustanowienia Komitetu ds. Programów Statystycznych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 87 z 31.3.2009, s. 164-173).**

²⁶ **Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/696 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające Unijny program kosmiczny i Agencję Unii Europejskiej ds. Programu Kosmicznego oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 912/2010, (UE) nr 1285/2013 i (UE) nr 377/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 69–148).**

- (34) W oparciu o istniejące unijne obserwatorium gleb i jego modernizację Komisja powinna utworzyć cyfrowy portal danych dotyczących zdrowia gleb, który powinien być zgodny z europejską strategią w zakresie danych²⁷ i z przestrzzeniami danych UE, a który powinien być ośrodkiem zapewniającym dostęp do danych dotyczących gleb pochodzących z różnych źródeł i **mających zagregowaną formę na poziomie jednostki glebowej lub, w stosownych przypadkach, na poziomie bardziej szczegółowym, o ile nie umożliwia to zidentyfikowania poszczególnych wartości lub lokalizacji odnośnych próbek oznaczonych georeferencyjnie.** Portal ten powinien przede wszystkim zawierać wszystkie dane zgromadzone przez państwa członkowskie i Komisję zgodnie z wymogami niniejszej dyrektywy. **Przetwarzanie tych danych oraz dostęp do nich powinny być zgodne z odpowiednimi przepisami unijnymi, takimi jak dyrektywa 2003/04/WE w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska, dyrektywa 2007/2/WE ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej, dyrektywa 1024/2019/WE w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego, rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 2023/2854 z dnia 13 grudnia 2023 r. w sprawie zharmonizowanych przepisów dotyczących sprawiedliwego dostępu do danych i ich wykorzystywania oraz rozporządzenie 223/2009 w sprawie statystyki europejskiej.** Ponadto państwa członkowskie powinny mieć możliwość przedstawiania swojej opinii na temat danych udostępnianych publicznie w odniesieniu do ich terytorium za pośrednictwem portalu lub powiązanych sprawozdań oraz zwracania się o poprawienie ewentualnych błędów.

Powinna być również możliwa dobrowolna integracja z portalem innych istotnych danych dotyczących gleb, zgromadzonych przez państwa członkowskie lub jakąkolwiek inną stronę (w szczególności danych wynikających z projektów w ramach programu „Horyzont Europa” i misji „Pakt na rzecz zdrowych gleb w Europie”), pod warunkiem że dane te spełniają określone wymogi dotyczące formatu i specyfikacji. Komisja powinna określić te wymogi w drodze aktów wykonawczych.

²⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejska strategia w zakresie danych”, COM(2020) 66 final.

(35) Konieczna jest również poprawa harmonizacji systemów monitorowania gleb stosowanych w państwach członkowskich oraz wykorzystanie synergii między unijnymi i krajowymi systemami monitorowania w celu uzyskania bardziej porównywalnych danych w całej Unii. W tym kontekście bardzo ważne jest zapewnienie jakości i porównywalności pomiarów gleby dzięki stosowaniu przez uczestniczące laboratoria praktyk systemu zarządzania jakością. Aby zminimalizować obciążenie administracyjne laboratoriów, państwo członkowskie może podjąć decyzję o ograniczeniu liczby akredytacji, których potrzebują laboratoria, do tylko jednej akredytacji dla jednej z metodyk określania wartości wskaźników glebowych. Można stosować równoważne normy na szczeblu unijnym lub międzynarodowym, na przykład system zarządzania jakością w ramach ICP Forests.

(35a) Aby zapewnić ochronę gleb przed zanieczyszczeniem nowymi substancjami, które mogą powodować poważne ryzyko dla zdrowia ludzi i zwierząt i które mogą zanieczyszczać otaczające powietrze, wody powierzchniowe, wody gruntowe i w konsekwencji oceany, należy ustanowić mechanizmy w zakresie polityki służące wykrywaniu i ocenie takich substancji, co do których pojawiają się obawy. W związku z tym w odniesieniu do zanieczyszczenia gleby należy opracować podejście umożliwiające monitorowanie i analizę tych substancji lub grup substancji za pośrednictwem list obserwacyjnych, tak jak ma to już miejsce w przypadku wód powierzchniowych i gruntowych. Substancje lub grupy substancji, które mają zostać umieszczone na liście obserwacyjnej, powinny być wybierane spośród tych substancji, w przypadku których z dostępnych informacji wynika, że mogłyby one stanowić na poziomie Unii znaczące ryzyko dla środowiska glebowego lub za pośrednictwem środowiska glebowego, i w przypadku których dane z monitorowania są niewystarczające. Liczba takich substancji lub grup substancji, które mają być monitorowane i analizowane na podstawie list obserwacyjnych, nie powinna być ograniczona.

- (36) W celu jak najszerzego możliwego wykorzystania danych dotyczących zdrowia gleb, uzyskanych w wyniku monitorowania prowadzonego na podstawie niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie powinny być zobowiązane do ułatwiania **opinii publicznej** dostępu do takich danych i **powinny przedstawiać je w zagregowanej formie na poziomie jednostki glebowej lub, w stosownych przypadkach, na poziomie bardziej szczegółowym, o ile nie umożliwia to zidentyfikowania poszczególnych wartości lub lokalizacji odnośnych próbek oznaczonych georeferencyjnie**. Poufne informacje zgromadzone przez Komisję lub państwa członkowskie do celów tworzenia statystyk europejskich powinny być **chronione zgodnie z przepisami i środkami ustanowionymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009, aby zyskać i utrzymać zaufanie stron odpowiedzialnych za przekazywanie tych informacji**. W przypadku gdy Komisja lub państwa członkowskie tworzą statystyki dotyczące zdrowia gleb, powinny zapewnić, by poufne dane były zgodne z zasadami ustanowionymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009.

Ponadto w celu ochrony własności danych ważne jest, by Komisja, EEA lub państwa członkowskie ujawniały informacje wyłącznie za zgodą właściciela danych.

Państwa członkowskie powinny również przekazywać dane i oceny dotyczące zdrowia gleb [...] odpowiednim zainteresowanym stronom, takim jak rolnicy, leśnicy, właściciele gruntów i organy lokalne, jeżeli strony te wystąpią ze stosownym wnioskiem.

Poza tym dane dotyczące zdrowia gleb udostępniane na podstawie niniejszej dyrektywy mogą być wykorzystywane, w stosownych przypadkach, do monitorowania aspektów związanych z glebą, o których mowa w innych przepisach unijnych.

- (37) Aby utrzymać lub poprawić zdrowie gleb, należy nimi gospodarować w sposób zrównoważony. Zrównoważone gospodarowanie glebami umożliwi długoterminowe świadczenie usług związanych z glebami, w tym poprawę jakości powietrza i wody oraz bezpieczeństwa żywnościowego. Należy zatem ustanowić **przewodnie** zasady zrównoważonego gospodarowania glebami w celu [...] **określenia** praktyk gospodarowania glebami.

- (38) Instrumenty gospodarcze, w tym instrumenty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR), które zapewniają wsparcie rolnikom, odgrywają kluczową rolę w przechodzeniu na zrównoważone gospodarowanie glebami rolnymi oraz, w mniejszym stopniu, glebami leśnymi. WPR ma na celu wspieranie zdrowia gleb poprzez wdrażanie warunkowości, ekoprogramów i działań dotyczących rozwoju obszarów wiejskich. Wsparcie finansowe dla rolników i leśników stosujących praktyki zrównoważonego gospodarowania glebami może być również generowane przez sektor prywatny. Dobrowolne etykiety dotyczące zrównoważonego charakteru w przemyśle spożywczym, drzewnym, biopochodnym i energetycznym, ustanowione na przykład przez prywatne zainteresowane strony, mogą uwzględniać zasady zrównoważonego gospodarowania glebami określone w niniejszej dyrektywie. Może to umożliwić producentom żywności, drewna i innym producentom biomasy, którzy przestrzegają tych zasad w swojej produkcji, uwzględnienie ich w wartości swoich produktów. Za pośrednictwem żywych laboratoriów i sztandarowych projektów misji „Gleby” zapewnione zostaną dodatkowe środki finansowe na sieć rzeczywistych miejsc do testowania, prezentowania i zwiększania skali rozwiązań, w tym w zakresie agrotechnik węglochłonnych. Bez uszczerbku dla zasady „zanieczyszczający płaci” państwa członkowskie powinny udzielać wsparcia i doradzać, aby pomóc właścicielom gruntów i użytkownikom gruntów, których dotyczą działania podejmowane na podstawie niniejszej dyrektywy, uwzględniając w szczególności potrzeby i ograniczone możliwości małych i średnich przedsiębiorstw.
- (39) Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115²⁸ państwa członkowskie muszą opisać w swoich planach strategicznych WPR sposób, w jaki struktura środowiskowa i klimatyczna tych planów ma przyczyniać się do realizacji już ustalonych długoterminowych celów krajowych określonych w aktach prawnych, wymienionych w załączniku XIII, lub wynikających z nich, oraz w jaki sposób ma być z nimi spójna.

²⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz.U. L 435 z 6.12.2021, s. 1).

- (40) Aby zapewnić wdrożenie najlepszych praktyk zrównoważonego gospodarowania glebami, państwa członkowskie powinny być zobowiązane do ścisłego monitorowania wpływu praktyk gospodarowania glebami oraz do dostosowania w razie potrzeby praktyk i zaleceń, uwzględniając nową wiedzę wynikającą z badań naukowych i innowacji. W tym względzie oczekuje się cennego wkładu misji programu „Horyzont Europa” „Pakt na rzecz zdrowych gleb w Europie”, a w szczególności jej żywych laboratoriów i działań wspierających monitorowanie gleb, edukację o glebach i zaangażowanie obywateli.
- (41) **Regeneracja gleby i renaturyzacja gleby** przywracają gleby zdegradowane do zdrowego stanu. Przy określaniu środków regeneracji gleb państwa członkowskie powinny być zobowiązane do uwzględnienia wyników oceny zdrowia gleb oraz do dostosowania tych środków do specyfiki sytuacji, rodzaju, użytkowania i stanu gleb oraz do warunków lokalnych, klimatycznych i środowiskowych.

Jeśli chodzi o renaturyzację gleby – i w kontekście niniejszej dyrektywy – renaturyzacja różni się od regeneracji gleby tym, że obejmuje odtworzenie gleb po zasklepieniu gleby lub zniszczeniu gleby, a ponadto stanowi sposób przeciwdziałania utracie naturalnych funkcji gleby w szerokim znaczeniu, polegający na odbudowie gleby poprzez przywracanie glebie, która utraciła swoje naturalne funkcje, większej liczby naturalnych składników i procesów. Ostatecznym celem jest zbliżenie się w jak największym stopniu do naturalnego funkcjonowania gleby i optymalnego zapewniania przez nią usług ekosystemowych. Cel ten można osiągnąć między innymi dzięki stosowaniu rozwiązań opartych na zasobach przyrody lub dzięki wytwarzaniu nowych gleb.

- (42) Aby zapewnić synergii między różnymi środkami przyjętymi na podstawie innych przepisów Unii, które mogą mieć wpływ na zdrowie gleb, a środkami, które mają zostać wprowadzone w celu zrównoważonego gospodarowania glebami i ich regeneracji w Unii, państwa członkowskie powinny zapewnić spójność zrównoważonych praktyk gospodarowania glebami i ich regeneracji z krajowymi planami odbudowy przyjętymi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../...²⁹; planami strategicznymi, które mają zostać sporządzone przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2115, kodeksami dobrych praktyk rolniczych i programami działania dla wyznaczonych stref zagrożenia przyjętych zgodnie z dyrektywą Rady 91/676/EWG³⁰, środkami ochronnymi i priorytetowymi ramami działania ustanowionymi dla obszarów Natura 2000 zgodnie z dyrektywą Rady 92/43/EWG³¹, środkami służącymi osiągnięciu dobrego stanu ekologicznego i chemicznego jednolitych części wód uwzględnionymi w planach gospodarowania wodami w dorzeczu przygotowanych zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady³², środkami zarządzania ryzykiem powodziowym ustanowionymi zgodnie z dyrektywą 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady³³, planami postępowania w przypadku suszy promowanymi w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu³⁴, krajowymi programami działania ustanowionymi zgodnie z art. 10 Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia, celami określonymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841³⁵ i rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842³⁶,

²⁹ Urząd Publikacji: proszę wstawić w tekście numer rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, zawartego w dokumencie COM(2022) 304 oraz wstawić w przypisie numer, datę i tytuł tego rozporządzenia i odniesienie do Dz.U. [...]

³⁰ Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego (Dz.U. L 375 z 31.12.1991, s. 1).

³¹ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

³² Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1–73).

³³ Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (Dz.U. L 288 z 6.11.2007, s. 27).

³⁴ Komunikat Komisji Europejskiej do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Budując Europę odporną na zmianę klimatu – nowa Strategia w zakresie przystosowania do zmiany klimatu”, COM(2021) 82 final.

³⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram

zintegrowanymi krajowymi planami w dziedzinie energii i klimatu ustanowiony zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999³⁷, krajowymi programami ograniczania zanieczyszczenia powietrza przygotowanymi na podstawie dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284³⁸, ocenami ryzyka i planowaniem zarządzania ryzykiem związanym z klęskami lub katastrofami zgodnie z decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE³⁹, [...] z krajowymi planami działania ustanowionymi zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../...⁴⁰ i z krajowymi planami działania przyjętymi zgodnie z art. 4 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE⁴¹ oraz z ocenami oddziaływania na środowisko przeprowadzanymi zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE⁴². Zrównoważone praktyki gospodarowania glebami i ich regeneracji powinny być w miarę możliwości zintegrowane z tymi programami, planami i środkami w zakresie, w jakim przyczyniają się one do osiągnięcia ich celów. W związku z tym odpowiednie wskaźniki i dane, takie jak wskaźniki rezultatu związane z glebami na podstawie

polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 oraz decyzję nr 529/2013/UE (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 1).

³⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań na rzecz klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z Porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 26).

³⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).

³⁸ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylenia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1).

³⁹ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1313/2013/UE z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 924).

⁴⁰ + Urząd Publikacji: proszę wstawić w tekście numer rozporządzenia w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2115, zawartego w dokumencie COM(2022) 305, oraz wstawić w przypisie numer, datę i tytuł tej dyrektywy oraz odniesienie w Dz.U.

⁴¹ **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 71).**

⁴² **Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (tekst jednolity) (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1).**

rozporządzenia w sprawie WPR oraz dane statystyczne dotyczące nakładów i produktów rolnych zgłaszane na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2379⁴³, powinny być dostępne dla właściwych organów odpowiedzialnych za zrównoważone praktyki gospodarowania glebami i regenerację gleb oraz za ocenę zdrowia gleb w celu wzajemnego powiązania tych danych i wskaźników, a tym samym umożliwienia jak najdokładniejszej oceny skuteczności wybranych środków.

- (43) Zanieczyszczone tereny są **często** spuścizną dziesięcioleci **działalności takiej jak** działalność przemysłowa **lub wojskowa w UE** i mogą prowadzić do ryzyka dla zdrowia ludzi i dla środowiska obecnie i w przyszłości. W związku z tym należy najpierw zidentyfikować i zbadać potencjalnie zanieczyszczone tereny, a następnie, w przypadku potwierdzonego zanieczyszczenia, ocenić ryzyko **związane z danym zanieczyszczonym terenem** i wprowadzić środki w celu wyeliminowania niedopuszczalnego ryzyka. **W tym kontekście konieczne jest również rozważenie wpływu zanieczyszczonych terenów na media środowiskowe lub elementy środowiska inne niż gleba, takie jak wody gruntowe lub powierzchniowe. Niektóre z tych rodzajów działalności, jak na przykład podziemne magazyny substancji niebezpiecznych, mogły mieć miejsce w skale macierzystej lub podłożu skalnym. W przypadku wycieku z takiego podziemnego magazynu substancje zanieczyszczające mogły przeniknąć do podłoża skalnego lub skały macierzystej, ale najprawdopodobniej nie znajdzie się ich w glebie. Mogą się one jednak rozprzestrzeniać i tym samym mieć wpływ na zdrowie ludzi i środowisko. W związku z tym, w przypadku gdy taka działalność ma miejsce na potencjalnie zanieczyszczonych terenach, należy zbadać również skałę macierzystą lub podłoże skalne znajdujące się w pobliżu miejsca prowadzenia danej działalności i w ten sposób sprawdzić, czy działalność ta spowodowała zanieczyszczenie, które ma wpływ na zdrowie ludzi lub środowisko.**

⁴³ Rozporządzenie (UE) 2022/2379 w sprawie statystyk dotyczących nakładów i produkcji w rolnictwie.

(43a) Badanie gleby ma służyć ustaleniu, czy potencjalnie zanieczyszczony teren jest zanieczyszczony oraz czy zanieczyszczenie stanowi ryzyko dla zdrowia ludzi lub dla środowiska; podczas tego badania nie ma obowiązku przeprowadzania analizy innych wskaźników glebowych niż zanieczyszczenie gleby. Ze względu na to, że sposób użytkowania gruntów może wraz z upływem czasu ulec zmianie, istotne jest, aby informacje na temat zanieczyszczenia były dostępne dla opinii publicznej. Na przykład w momencie, gdy konieczne jest podjęcie decyzji w sprawie zmiany sposobu użytkowania gruntów, ważne jest przeprowadzenie oceny w celu stwierdzenia, czy zanieczyszczenie, które stwierdzono podczas badania gleby przeprowadzonego w przeszłości, może stanowić ryzyko dla przewidywanego nowego sposobu użytkowania gruntów. W związku z tym, aby móc stwierdzić, czy potencjalnie zanieczyszczony teren jest zanieczyszczony, należy również uwzględnić ryzyko dla zdrowia ludzi lub dla środowiska związane z wrażliwymi sposobami użytkowania danego terenu. Badanie gleby może również udowodnić, że potencjalnie zanieczyszczony teren w rzeczywistości nie jest zanieczyszczony. W takim przypadku dany teren nie powinien być już oznaczany przez państwo członkowskie jako potencjalnie zanieczyszczony, chyba że istnieje podejrzenie zanieczyszczenia na podstawie nowych dowodów.

(43b) Zważywszy że liczba potencjalnie zanieczyszczonych terenów i zanieczyszczonych terenów może być bardzo duża, a poziom ryzyka związanego z zanieczyszczonym terenem może zmieniać się od bardzo niskiego do bardzo wysokiego, logiczne jest stosowanie podejścia stopniowego i opartego na analizie ryzyka w celu identyfikowania i badania potencjalnie zanieczyszczonych terenów i gospodarowania zanieczyszczonymi terenami. Takie podejście może umożliwić państwom członkowskim ustalanie priorytetów. Ustalając priorytety, państwa członkowskie mogą uwzględnić potencjalne ryzyko, jakie wiąże się z domniemanym lub potwierdzonym zanieczyszczeniem, a także kontekst gospodarczy lub społeczny. Ocena potencjalnego ryzyka przeprowadzana podczas takiego ustalania priorytetów jest o wiele bardziej ogólna niż ocena ryzyka specyficznego dla danego terenu, którą przeprowadza się podczas badania zanieczyszczonego terenu.

- (44) W celu zidentyfikowania potencjalnie zanieczyszczonych terenów państwa członkowskie powinny gromadzić dowody m.in. poprzez badania historyczne, **analizując informacje na temat [...] działalności** przemysłowej i incydentów i wypadków przemysłowych **oraz wykorzystując stare mapy, archiwa, artykuły prasowe**, pozwolenia środowiskowe i zgłoszenia dokonywane przez społeczeństwo lub organy. **Państwa członkowskie powinny podjąć decyzję w sprawie wykazu rodzajów działalności mogących powodować zanieczyszczenie i powinny mieć możliwość priorytetowego traktowania niektórych potencjalnie zanieczyszczonych terenów, co do których istnieje największe prawdopodobieństwo, że będą stanowić ryzyko dla zdrowia ludzi lub dla środowiska, ze względu na rodzaj działalności, rozmiar potencjalnego zanieczyszczenia, wskazanie bezpośredniego ryzyka lub innych istotnych informacji. Zważywszy że liczba potencjalnie zanieczyszczonych terenów może zmieniać się wraz z upływem czasu, pierwszą identyfikację należy zakończyć zgodnie z określonymi ramami czasowymi, na podstawie istniejących dowodów, natomiast pozostałe tereny należy zidentyfikować przy zastosowaniu podejścia systematycznego.**
- (45) Aby zapewnić terminowe i skuteczne przeprowadzanie badań gleb na potencjalnie zanieczyszczonych terenach, państwa członkowskie powinny być zobowiązane nie tylko do określenia [...] **ram czasowych**, zgodnie z którymi badania te powinny być prowadzone, ale również do określenia konkretnych zdarzeń, które również powodują wszczęcie takiego dochodzenia. Takie zdarzenia inicjujące mogą obejmować wniosek o wydanie lub przegląd pozwolenia środowiskowego lub budowlanego, lub zezwolenia wymaganego zgodnie z przepisami Unii lub przepisami krajowymi, działania związane z wydobywaniem gleby, zmiany użytkowania gruntów lub transakcje dotyczące gruntów lub nieruchomości. Badania gleby mogą odbywać się w różnych etapach, takich jak **wstępne badanie dokumentacji, badanie historyczne danego terenu w celu zebrania informacji na temat działalności przemysłowej i incydentów lub wypadków przemysłowych, które miały miejsce w przeszłości**, wizyta na miejscu, badanie wstępne lub rozpoznawcze, badanie bardziej szczegółowe lub opisowe, [...] testy terenowe lub laboratoryjne, **i mogą obejmować ocenę ryzyka, jakie zanieczyszczenie danego terenu stwarza dla zdrowia ludzi i dla środowiska. W przypadku stwierdzenia zanieczyszczenia badanie gleby powinno stanowić podstawę charakterystyki zanieczyszczenia i jego kontekstu środowiskowego oraz zapewniać podstawowe informacje potrzebne do oceny ryzyka specyficznego dla danego terenu i do opracowania ewentualnego projektu środków zmniejszających ryzyko. W stosownych przypadkach sprawozdania bazowe i środki monitorowania wdrożone zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE⁴⁴ mogą również kwalifikować się jako badania gleby.**

⁴⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych, (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

- (46) Aby uwzględnić koszty, korzyści i specyfikę lokalną, potrzebna jest elastyczność w zakresie zarządzania potencjalnie zanieczyszczonymi terenami i zanieczyszczonymi terenami. Państwa członkowskie powinny zatem przynajmniej przyjąć podejście **stopniowe i oparte na analizie ryzyka** w odniesieniu do zarządzania potencjalnie zanieczyszczonymi terenami i terenami zanieczyszczonymi, z uwzględnieniem różnic między tymi dwiema kategoriami, i które umożliwiłoby przydział środków z uwzględnieniem szczególnego kontekstu środowiskowego, gospodarczego i społecznego. **Decyzje, w tym decyzje dotyczące zastosowania podejścia stopniowego i opartego na analizie ryzyka, należy podejmować w oparciu o charakter i zakres potencjalnego ryzyka dla zdrowia ludzi i dla środowiska wynikających z narażenia na substancje zanieczyszczające glebę lub substancje zanieczyszczające, które dostały się do wód gruntowych** (np. narażenie grup szczególnie wrażliwych, takich jak kobiety w ciąży, osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze i dzieci).
- (46a) W ocenie ryzyka należy uwzględnić poziomy tła naturalnego i antropogenicznego, które mogłyby również pomóc ustalić cele w zakresie remediacji lub gospodarowania.
- (46b) Analiza kosztów i korzyści przeprowadzenia **badania, oceny ryzyka specyficznego dla danego terenu lub** remediacji powinna być pozytywna. **Na przykład, w przypadku terenów zanieczyszczonych na małą skalę przeprowadzenie szczegółowej oceny ryzyka specyficznego dla danego terenu może pociągać za sobą wyższe koszty niż natychmiastowa remediacja gleby, a z kolei w przypadku wyraźnego i poważnego zanieczyszczenia terenu przeprowadzanie szczegółowej oceny ryzyka specyficznego dla danego terenu nie jest konieczne do podjęcia decyzji o remediacji. W takich przypadkach można ograniczyć liczbę etapów w ramach podejścia opartego na analizie ryzyka, a szczegółowa ocena ryzyka specyficznego dla danego terenu ma niewielką wartość dodaną.** Państwa członkowskie powinny określić szczegółową metodykę ustalania ryzyka związanego z zanieczyszczonymi terenami. Państwa członkowskie powinny również określić, co jest niedopuszczalnym ryzykiem ze strony zanieczyszczonego terenu w oparciu o wiedzę naukową, zasadę ostrożności, specyfikę lokalną oraz obecne i [...] **planowane** użytkowanie gruntów.

- (46c) W celu ograniczenia do poziomu dopuszczalnego dla zdrowia ludzi i dla środowiska ryzyka, jakie stwarzają zanieczyszczone tereny, państwa członkowskie powinny [...] **zapewnić podjęcie** odpowiednich środków zmniejszających ryzyko, w tym przeprowadzenie remediacji. Optymalne [...] **środki zmniejszające ryzyko** powinny być zrównoważone i wybrane w ramach wyważonego procesu decyzyjnego uwzględniającego skutki środowiskowe, gospodarcze i społeczne. **Wybór techniki lub środka zależy od połączenia kryteriów takich jak charakter substancji zanieczyszczających, cechy gleby, wielkość zanieczyszczenia, dostępne czas i przestrzeń, ograniczenia budżetowe, cele remediacji, obecne i planowane użytkowanie gruntów, potencjał poprawy zdrowia gleb, ruch drogowy, uciążliwość dla otoczenia, bieżące prowadzenie działalności itp. Z uwagi na fakt, że remediacja gleby koncentruje się na wyeliminowaniu ryzyka, jakie zanieczyszczenie gleby stwarza dla zdrowia ludzi lub dla środowiska, może się zdarzyć, że nie poprawia ona innych wskaźników zdrowia gleb. Niektóre techniki remediacji mogą również negatywnie wpływać na zdrowie gleb. W związku z tym należy wziąć pod uwagę wszystkie zalety i wady technik remediacji.** Powinna istnieć możliwość zakwalifikowania środków wprowadzonych na podstawie innych przepisów Unii jako środków zmniejszających ryzyko na mocy niniejszej dyrektywy, jeżeli środki te skutecznie zmniejszają ryzyko stwarzane przez zanieczyszczone tereny.
- (46d) Zarządzanie potencjalnie zanieczyszczonymi i zanieczyszczonymi terenami powinno być zgodne z zasadami „zanieczyszczający płaci”, ostrożności i proporcjonalności. **Państwa członkowskie powinny starać się zidentyfikować zanieczyszczającego i powinny ustanowić hierarchę lub łańcuch decyzyjny odpowiedzialności, aby móc podjąć decyzję o tym, kto powinien ponieść koszty badania gleby, oceny ryzyka i środków zmniejszających ryzyko. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o wprowadzeniu dalszego rozróżnienia między historycznie zanieczyszczonymi terenami a nowo zanieczyszczonymi terenami i o stosowaniu bardziej rygorystycznego podejścia do zanieczyszczeń powstałych po określonej kluczowej dacie. W przypadku zanieczyszczonych terenów, w odniesieniu do których nie udało się zidentyfikować ani pociągnąć do odpowiedzialności strony odpowiedzialnej, państwa członkowskie powinny mieć możliwość korzystania z instrumentów finansowych i unijnych programów finansowych w celu wypełnienia obowiązków w zakresie badania i remediacji gleby.**

- (46e) **Zanieczyszczenie gleby jest już przedmiotem obowiązujących odpowiednich przepisów europejskich, takich jak dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych lub dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu. Przepisy niniejszej dyrektywy pozostają bez uszczerbku dla wymogów wynikających z obowiązujących odpowiednich przepisów europejskich.**
- (46f) **Badania gleby, oceny ryzyka lub środki zmniejszające ryzyko, które zostały przeprowadzone lub zastosowane w odniesieniu do potencjalnie zanieczyszczonych terenów lub zanieczyszczonych terenów przed wejściem w życie niniejszej dyrektywy i które spełniają wymogi określone w niniejszej dyrektywie, należy uznać za odpowiednie do spełnienia wymogów określonych w niniejszej dyrektywie w odniesieniu do takich terenów.**
- (47) Środki podejmowane na podstawie niniejszej dyrektywy powinny również uwzględniać inne cele polityki UE, takie jak cele określone w [rozporządzeniu (UE) xxxx/xxxx⁴⁵], które mają zapewnić bezpieczne i zrównoważone dostawy surowców krytycznych dla europejskiego przemysłu.

⁴⁵ + Urząd Publikacji: proszę wstawić w tekście numer rozporządzenia ustanawiającego ramy na potrzeby zapewnienia bezpiecznych i zrównoważonych dostaw surowców krytycznych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1724 i (UE) 2019/1020, zawartego w dokumencie COM(2023) 160, oraz wstawić w przypisie numer, datę i tytuł tej dyrektywy i odniesienie do Dz.U.

- (48) Przejrzystość jest zasadniczym elementem polityki dotyczącej gleb i zapewnia odpowiedzialność publiczną oraz świadomość społeczną, uczciwe warunki rynkowe i monitorowanie postępów. W związku z tym państwa członkowskie powinny utworzyć i prowadzić krajowy rejestr zanieczyszczonych terenów i potencjalnie zanieczyszczonych terenów, zawierający informacje dotyczące konkretnego miejsca, który powinien być publicznie dostępny w internetowej bazie danych przestrzennych zawierającej odniesienia geograficzne. **Jeżeli rejestry utworzono na szczeblu niższym niż szczebel krajowy, państwa członkowskie powinny przewidzieć ustanowienie skoordynowanego krajowego punktu dostępu do takich poszczególnych rejestrów, wraz z, przykładowo, scentralizowaną krajową stroną internetową i linkami internetowymi.** Rejestr powinien zawierać informacje niezbędne do informowania społeczeństwa o istnieniu potencjalnie zanieczyszczonych terenów i zanieczyszczonych terenów oraz o zarządzaniu nimi. Ponieważ występowanie zanieczyszczenia gleb nie zostało jeszcze potwierdzone, a jedynie na potencjalnie zanieczyszczonych terenach występuje takie podejrzenie, należy odpowiednio poinformować o różnicy między zanieczyszczonymi a potencjalnie zanieczyszczonymi terenami, aby uniknąć niepotrzebnych obaw. **Rejestry istniejące już w momencie wejścia w życie niniejszej dyrektywy i spełniające wymogi określone w niniejszej dyrektywie należy uznać za odpowiednie do spełnienia wymogów określonych w niniejszej dyrektywie.**
- (49) Art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) zobowiązuje państwa członkowskie do ustanowienia środków niezbędnych do zapewnienia skutecznej ochrony sądowej w dziedzinach objętych prawem Unii. W związku z tym zgodnie z Konwencją o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska⁴⁶ (konwencja z Aarhus) członkowie zainteresowanej społeczności powinni mieć dostęp do wymiaru sprawiedliwości, aby mogli przyczynić się do ochrony prawa do życia w środowisku, które jest odpowiednie dla zdrowia i ogólnego dobrostanu.

⁴⁶ Konwencja o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska – Deklaracje (Dz.U. L 124 z 17.5.2005).

(49a) Jak wyjaśniono w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości⁴⁷, państwa członkowskie nie mogą ograniczać legitymacji procesowej dotyczącej zakwestionowania decyzji podjętej przez organ publiczny do tych członków zainteresowanej społeczności, którzy uczestniczyli we wcześniejszej procedurze administracyjnej prowadzącej do przyjęcia tej decyzji. Ponadto każda procedura odwoławcza powinna być bezstronna, oparta na zasadzie równości, terminowa i niedyskryminacyjna ze względu na koszty i powinna przewidywać odpowiednie mechanizmy dochodzenia roszczeń, w tym w stosownych przypadkach nakazy sądowe. Ponadto zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości⁴⁸ dostęp do wymiaru sprawiedliwości należy przyznać co najmniej zainteresowanej społeczności.

⁴⁷ Sprawa C-826/18, wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 14 stycznia 2021 r., LB i in. przeciwko College van burgemeester en wethouders van de gemeente Echt-Susteren, pkt 58 i 59.

⁴⁸ Sprawa C-237/07, wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 25 lipca 2008 r., Dieter Janecek przeciwko Freistaat Bayern, pkt 42; sprawa C- 404/13, wyrok Trybunału (druga izba) z dnia 19 listopada 2014 r., Client Earth przeciwko the Secretary of State for the Environment, Food and Rural Affairs, pkt 56; sprawa C-723/17, wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 26 czerwca 2019 r., Craeynest i in., pkt 56; sprawa C-752/18, wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 19 grudnia 2019 r., Deutsche Umwelthilfe eV przeciwko Freistaat Bayern, pkt 56.

- (50) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024⁴⁹ upoważnia do udostępniania danych sektora publicznego w bezpłatnych i otwartych formatach. Głównym celem jest dalsze wzmocnienie unijnej gospodarki opartej na danych poprzez zwiększenie ilości danych sektora publicznego dostępnych do ponownego wykorzystania, zapewnienie uczciwej konkurencji i łatwego dostępu do rynków powstałych w oparciu o informacje sektora publicznego, a także zwiększenie skali transgranicznych innowacji opartych na danych. Główną zasadą jest to, że dane rządowe powinny przestrzegać zasady otwartości w fazie projektowania i otwartości domyślnej. Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁵⁰ ma na celu zapewnienie prawa dostępu do informacji o środowisku w państwach członkowskich zgodnie z Konwencją z Aarhus. Konwencja z Aarhus i dyrektywa 2003/4/WE obejmują szeroki zakres zobowiązań związanych zarówno z udostępnianiem na wniosek informacji o środowisku, jak i z aktywnym rozpowszechnianiem takich informacji.
- Dyrektywa 2003/04/WE zawiera ograniczony wykaz wyjątków od rozpowszechniania lub ujawniania informacji o środowisku, z uwzględnieniem interesu publicznego, któremu służy rozpowszechnianie, w przypadku gdy rozpowszechnianie lub ujawnienie danej informacji miałooby negatywny wpływ na niektóre interesy, takie jak bezpieczeństwo publiczne lub obrona narodowa; poufności informacji handlowych lub przemysłowych, w przypadku gdy poufność ta jest przewidziana w prawie krajowym lub unijnym w celu ochrony uzasadnionego interesu gospodarczego, w tym interesu publicznego w zakresie zachowania poufności danych statystycznych i tajemnicy skarbowej; poufności danych osobowych lub akt odnoszących się do osoby fizycznej, w przypadku gdy osoba ta nie wyraziła zgody na publiczne ujawnienie tych informacji, jeżeli taka poufność jest przewidziana w prawie krajowym lub unijnym.** Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁵¹ ma również szeroki zakres stosowania, obejmujący rozpowszechnianie informacji przestrzennych, w tym również zbiorów danych dotyczących różnych zagadnień z zakresu środowiska. Ważne jest, aby przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące dostępu do informacji oraz zasady dotyczące wymiany danych stanowiły uzupełnienie tych dyrektyw, a nie tworzyły odrębny system prawny. Dlatego też przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące informowania społeczeństwa oraz informacji o monitorowaniu procesu wdrażania powinny pozostać bez uszczerbku dla dyrektyw (UE) 2019/1024, 2003/4/WE i 2007/2/WE.

⁴⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego (Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 56).

⁵⁰ Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz.U. L 41 z 14.2.2003, s. 26).

⁵¹ Dyrektywa 2007/2/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 marca 2007 r. ustanawiająca infrastrukturę informacji przestrzennej we Wspólnocie Europejskiej (INSPIRE) (Dz.U. L 108 z 25.4.2007, s. 1).

(50a) Ważne jest również, by przepisy niniejszej dyrektywy dotyczące ustaleń w zakresie wymiany danych umożliwiały państwom członkowskim ponowne wykorzystywanie już istniejących infrastruktur danych ustanowionych na podstawie dyrektyw (UE) 2019/1024 i 2007/2/WE w celu zapewnienia skutecznej i terminowej wymiany informacji. Z tego powodu państwa członkowskie i Komisja mogłyby wykorzystywać narzędzia takie jak platforma REPORTNET zarządzana przez EEA. Podejście to jest zgodne z zasadą jednorazowości i pozwala uniknąć nakładania na państwa członkowskie dodatkowego obciążenia w postaci obowiązku tworzenia specjalnej infrastruktury danych na podstawie niniejszej dyrektywy.

(51) W celu zapewnienia niezbędnego dostosowania przepisów dotyczących monitorowania zdrowia gleb, zrównoważonego gospodarowania glebami i zarządzania zanieczyszczonymi terenami należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do zmiany niniejszej dyrektywy w celu dostosowania do postępu naukowo-technicznego metod monitorowania zdrowia gleb, [...]orientacyjnego wykazu środków zmniejszających ryzyko **oraz** etapów i wymogów dotyczących oceny ryzyka specyficznego dla danego terenu. [...] Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa⁵². W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

⁵² Porozumienie międzyinstytucjonalne pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą Unii Europejskiej a Komisją Europejską z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa (Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1).

(52) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszej dyrektywy uprawnienia wykonawcze należy powierzyć Komisji w celu określenia formatu, struktury i szczegółowych ustaleń dotyczących przekazywania Komisji danych i informacji drogą elektroniczną. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁵³.

(52a) Aby zapewnić państwom członkowskim wsparcie w wypełnianiu ich obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy, Komisja powinna przewidzieć dokumenty i narzędzia naukowe służące do analizy, syntezy i dokumentowania, w skuteczny i skoordynowany sposób, możliwych metodyk i procedur, które mogłyby być stosowane. Te niewiążące dokumenty i narzędzia naukowe zapewniłyby państwom członkowskim, w odpowiednim czasie, istotne informacje, gwarantując jednocześnie elastyczność potrzebną do dalszego stosowania metodyk i procedur już istniejących. Dokumenty i narzędzia naukowe należy opracować we współpracy z państwami członkowskimi. Te dokumenty i narzędzia naukowe należy uzupełnić o niezbędną pomoc i budowanie zdolności.

⁵³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

(52b) Oprócz zapewniania dokumentów i narzędzi naukowych Komisja powinna organizować regularną wymianę informacji, doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie stosowania niniejszej dyrektywy. Takie forum mogłoby być wykorzystywane nie tylko do omawiania praktycznego wdrażania niniejszej dyrektywy, ale również do prowadzenia dyskusji na różne tematy, takie jak: stosowanie tzw. systemów sygnalizacji świetlnej do celów informowania opinii publicznej o wynikach ocen zdrowia gleby; zrównoważone gospodarowanie zanieczyszczeniem gleb innym niż zanieczyszczenia antropogeniczne ze źródeł punktowych; stosowanie hierarchii odpowiedzialności określającej stronę lub strony odpowiedzialne za gospodarowania zanieczyszczonymi terenami; gospodarowanie tzw. terenami osieroconymi; techniki remediacji zanieczyszczonych terenów; identyfikowanie i ocena poziomów tła naturalnego i antropogenicznego; różne podejścia do identyfikowania obszarów niespełniających indywidualnych kryteriów zdrowego stanu gleby; praktyki systemu zarządzania jakością w laboratoriach; zasady łagodzenia skutków zasklepienia gleby i zniszczenia gleby.

(53) Komisja powinna przeprowadzić opartą na dowodach ocenę oraz, w stosownych przypadkach, dokonać przeglądu niniejszej dyrektywy, **siedem i pół** roku [...] po jej wejściu w życie na podstawie wyników oceny zdrowia gleb. W ocenie należy w szczególności zbadać potrzebę ustanowienia bardziej szczegółowych wymogów, aby zadbać o regenerację [...] gleb **zdegradowanych** oraz osiągnąć cel, jakim jest uzyskanie zdrowych gleb do 2050 r. Ocena powinna również obejmować potrzebę dostosowania definicji zdrowych gleb do postępu naukowo-technicznego przez dodanie przepisów dotyczących niektórych wskaźników lub kryteriów opartych na nowych dowodach naukowych odnoszących się do ochrony gleb lub ze względu na specyficzny problem państwa członkowskiego wynikający z nowych warunków środowiskowych lub klimatycznych. Zgodnie z pkt 22 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa ocena ta powinna opierać się na następujących kryteriach: skuteczności, efektywności, odpowiedniości, spójności i unijnej wartości dodanej oraz powinna służyć jako podstawa oceny skutków ewentualnych dalszych działań.

- (54) Skoordynowane środki ze strony wszystkich państw członkowskich są niezbędne, aby osiągnąć cel, jakim jest zdrowie wszystkich gleb do 2050 r. oraz zapewnić świadczenie usług ekosystemowych przez gleby w całej UE w perspektywie długoterminowej. Indywidualne działania państw członkowskich okazały się niewystarczające, ponieważ degradacja gleby trwa, a nawet się [...] **zwiększa**. Ponieważ cele niniejszej dyrektywy nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na skalę i skutki działania możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (55) Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną państw członkowskich i Komisji z dnia 28 września 2011 r. dotyczącą dokumentów wyjaśniających⁵⁴ państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia, w uzasadnionych przypadkach, wraz z powiadomieniem o transpozycji, jednego lub większej liczby dokumentów wyjaśniających związki między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy ustawodawca uznaje, że przekazanie takich dokumentów jest uzasadnione,

⁵⁴ Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14.

Rozdział I

Przepisy ogólne

Artykuł 1

Cel i przedmiot

1. Celem dyrektywy jest wprowadzenie solidnych i spójnych ram monitorowania gleb dla wszystkich gleb w całej **Unii** [...], stała poprawa zdrowia gleb w Unii, **utrzymanie gleb w zdrowym stanie i zwalczanie wszystkich aspektów degradacji gleby**, z myślą o osiągnięciu zdrowych gleb do 2050 r., [...] tak aby mogły one dostarczać wielu usług ekosystemowych na skalę wystarczającą do zaspokojenia potrzeb środowiskowych, społecznych i gospodarczych, zapobiegania skutkom zmiany klimatu i utraty różnorodności biologicznej oraz łagodzenia tych skutków, zwiększenia odporności na klęski żywiołowe i bezpieczeństwa żywnościowego oraz ograniczenia zanieczyszczenia gleb do poziomów, które nie są już uznawane za szkodliwe dla zdrowia ludzi i dla środowiska.
2. Niniejsza dyrektywa ustanawia **ramy i środki** dotyczące:
 - a) monitorowania i oceny zdrowia gleb;
 - b) zrównoważonego gospodarowania glebami;
 - c) **gospodarowania** zanieczyszczonymi terenami.

Artykuł 2

Zakres stosowania

Niniejsza dyrektywa ma zastosowanie do wszystkich gleb na terytorium państw członkowskich.

Artykuł 3

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- (1) „gleba” oznacza wierzchnią warstwę skorupy ziemskiej usytuowaną między podłożem skalnym **lub** **skalą macierzystą** a powierzchnią gruntu, składającą się z cząstek mineralnych, materii organicznej, wody, powietrza i organizmów żywych;
- (2) „ekosystem” oznacza dynamiczny zespół roślin, zwierząt, mikroorganizmów oraz ich nieożywione środowisko wspólnie tworzące jednostkę funkcjonalną;
- (3) „usługi ekosystemowe” oznaczają **bezpośredni lub** pośredni wkład ekosystemów w gospodarcze, społeczne, kulturalne i inne korzyści, które ludzie czerpią z tych ekosystemów;
- (4) „zdrowie gleb” oznacza stan fizyczny, chemiczny i biologiczny gleby decydujący o jej zdolności do funkcjonowania jako niezbędny żywy system i do zapewniania usług ekosystemowych;
- (5) „zrównoważone gospodarowanie glebami” oznacza praktyki gospodarowania glebami utrzymujące lub ulepszające usługi ekosystemowe zapewniane przez glebę bez uszczerbku dla funkcji **gleb** umożliwiających te usługi lub bez **znaczącej** szkody dla innych właściwości środowiska;
- (6) „praktyki gospodarowania glebami” oznaczają praktyki, które mają wpływ na **właściwości**[...] fizyczne, chemiczne lub biologiczne gleby;
- (7) „gleby zagospodarowane” oznaczają gleby, w odniesieniu do których stosuje się praktyki gospodarowania glebami;

- (8) „okręg glebowy” oznacza część terytorium państwa członkowskiego wyznaczoną przez to państwo członkowskie zgodnie z niniejszą dyrektywą;
- (8a) „jednostka glebowa” oznacza wyodrębniony przestrzennie obszar w okręgu glebowym wynikający z przecięcia się danych przestrzennych wykorzystywanych jako kryteria jednorodności statystycznej w tym okręgu glebowym;
- (9) „ocena zdrowia gleby” oznacza ocenę zdrowia gleby na podstawie pomiaru lub oszacowania wskaźników glebowych;
- (9a) „wskaźnik glebowy” oznacza parametr opisujący fizyczną, chemiczną lub biologiczną cechę zdrowia gleb;
- (9b) „potencjalnie zanieczyszczony teren” oznacza wyznaczony obszar, na którym na podstawie odpowiednich dowodów podejrzewa się z dużym prawdopodobieństwem zanieczyszczenie gleb lub zanieczyszczenie podłoża skalnego lub skały macierzystej spowodowane punktową działalnością antropogeniczną;
- (10) „zanieczyszczony teren” oznacza wyznaczony obszar [...], na którym potwierdzono zanieczyszczenie gleb lub zanieczyszczenie podłoża skalnego lub skały macierzystej spowodowane punktową działalnością antropogeniczną [...];
- [...]
- (12) „grunt” oznacza powierzchnię Ziemi, która nie jest w regularny sposób pokryta jednolitymi częściami wód;
- (13) „pokrycie gruntu” oznacza fizyczne i biologiczne pokrycie powierzchni Ziemi;

- (14) „gleba niezasklepiona” oznacza obszar gleby, który nie jest objęty definicją gleby zasklepionej [...];
- (15) „zasklepienie gleby” oznacza pokrycie gleby budynkami, konstrukcjami i warstwami całkowicie lub częściowo nieprzepuszczalnego materiału[...];
- (16) „gleba zasklepiona” oznacza obszar gleby, który został poddany zasklepieniu [...];
- (17) „zniszczenie gleby” oznacza tymczasowe lub długoterminowe usunięcie gleby [...];
- (17a) „gleba zniszczona” oznacza obszar gleby, który został zniszczony;
- (17b) „odsklepienie” oznacza przekształcenie gleby zasklepionej w glebę niezasklepioną;

- (18) „funkcja przeliczeniowa” oznacza zasadę matematyczną umożliwiającą przeliczenie wartości pomiaru przeprowadzonego przy użyciu metodyki innej niż metodyka referencyjna na wartość, która zostałaby uzyskana przez przeprowadzenie pomiaru gleby przy użyciu metodyki referencyjnej;
- (19) „zainteresowana społeczność” oznacza społeczność, która jest lub może być dotknięta degradacją gleby lub ma interes w procedurach decyzyjnych związanych z realizacją obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy, w tym właściciele gruntów i użytkowników gruntów, a także organizacje pozarządowe propagujące ochronę zdrowia ludzi lub środowiska i spełniające wszelkie wymogi przewidziane w prawie krajowym;
- (20) „zanieczyszczenie gleby” oznacza obecność [...] substancji w glebie [...] **na poziomie**, który może być szkodliwy dla zdrowia ludzi lub dla środowiska;
- (21) „substancja zanieczyszczająca” oznacza substancję, która może powodować zanieczyszczenie gleby **lub zanieczyszczenie podłoża skalnego lub skały macierzystej**;
- (22) „regeneracja **gleb**” oznacza celowe działanie mające zmienić stan gleby ze zdegradowanego na zdrowy;
- (22a) „renaturyzacja gleby” oznacza odbudowę lub odtworzenie **gleb zniszczonych mające na celu przywrócenie zdolności gleby do świadczenia usług ekosystemowych**;
- (23) „ryzyko” oznacza [...] **prawdopodobieństwo** wystąpienia szkodliwych skutków dla zdrowia ludzi lub dla środowiska wynikających z narażenia na zanieczyszczenie gleby **lub zanieczyszczenie podłoża skalnego lub skały macierzystej**;
- (24) „badanie gleby” oznacza proces, **który można przeprowadzać w wielu powtarzalnych fazach** mający na celu ocenę obecności i [...] **poziomu** substancji zanieczyszczających w glebie, **w podłożu skalnym lub w skale macierzystej oraz, w stosownych przypadkach, scharakteryzowanie i określenie zasięgu zanieczyszczonego terenu oraz, w stosownych przypadkach, ocenę specyficznego dla danego zanieczyszczonego terenu ryzyka dla zdrowia ludzi lub dla środowiska [...]**;

[...]

- (26) „remediacja gleby” oznacza [...] **zestaw działań**, które zmniejszają, izolują lub unieruchamiają substancje zanieczyszczające [...] w glebie , podłożu skalnym lub skale macierzystej;
- (27) „środki zmniejszające ryzyko” oznaczają środki mające zmniejszyć ryzyko, jakie zanieczyszczone tereny stwarzają dla zdrowia ludzi i dla środowiska, poprzez modyfikację związku „źródło zanieczyszczenia – droga narażenia – receptor” bez zmiany cech samego zanieczyszczenia lub za pośrednictwem remediacji gleby.

Artykuł 4

Okręgi glebowe i jednostki glebowe

1. Państwa członkowskie ustanawiają, **do celów administracyjnych**, [...] na całym swoim terytorium, **co najmniej jeden okręg glebowy objęty odpowiedzialnością co najmniej jednego właściwego organu wyznaczonego zgodnie z art. 5.**

[...]
2. Państwa członkowskie ustanawiają również jednostki glebowe obejmujące całe ich terytorium do celów monitorowania zdrowia gleby o danym poziomie niepewności w ramach tej jednostki glebowej i do celów składania sprawozdań na ten temat,[...] z uwzględnieniem [...]:
 - a) zasięgu geograficznego okręgów glebowych ustanowionych zgodnie z ustępem pierwszym niniejszego artykułu [...] ⁵⁵;
 - b) rodzaju gleby określonego zgodnie z mapą regionów glebowych Unii Europejskiej i krajów z nią sąsiadujących ⁵⁶;

⁵⁵ [...]

⁵⁶ „Regiony glebowe Unii Europejskiej i krajów sąsiadujących 1:5,000,000”, 2005, data dostępu 2024-03-07, <http://data.europa.eu/88u/dataset/ae71ffee-1ae9-4624-ae3f-f49513fe9dcb> .

- c) kategorii użytkowania gruntów, z wyłączeniem jednolitych części wód, o których to kategoriach mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841⁵⁷ [...];

[...] ⁵⁸ [...] ⁵⁹

[...]

W celu ustanowienia swoich jednostek glebowych państwa członkowskie mogą wykorzystywać bardziej szczegółowe lub zaktualizowane równoważne dane, jeżeli dane takie są dostępne na szczeblu europejskim, krajowym lub niższym.

W celu ustanowienia swoich jednostek glebowych państwa członkowskie mogą uwzględniać dodatkowe dane przestrzenne, takie jak klimat, strefa środowiskowa opisana w sprawozdaniu Alterra 2281⁶⁰ lub dorzecza.

Artykuł 5

Właściwe organy

Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy odpowiedzialne na odpowiednim szczeblu za wykonywanie obowiązków określonych w niniejszej dyrektywie.

[...]

⁵⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/841 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie włączenia emisji i pochłaniania gazów cieplarnianych w wyniku działalności związanej z użytkowaniem gruntów, zmianą użytkowania gruntów i leśnictwem do ram polityki klimatyczno-energetycznej do roku 2030 i zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 oraz decyzję nr 529/2013/UE.

⁵⁸ [...]

⁵⁹ [...]

⁶⁰ M.J. Metzger, A.D. Shkaruba, R.H.G. Jongman i R.G.H. Bunce, „Descriptions of the European Environmental Zones and Strata” [„Opisy europejskich stref i warstw środowiskowych”], sprawozdanie Alterra 2281 ISSN 1566-7197.

Rozdział II

Monitorowanie i ocena zdrowia gleb

Artykuł 6

Ramy monitorowania zdrowia gleb oraz [...] zasklepienia gleby i zniszczenia gleby

1. Państwa członkowskie ustanawiają ramy monitorowania **na szczeblu odpowiednim dla wskaźników glebowych oraz wskaźników zasklepienia gleby i zniszczenia gleby [...]**, aby zapewnić regularne, **spójne** i dokładne monitorowanie zdrowia gleb **oraz zasklepienia gleby i zniszczenia gleby** zgodnie z niniejszym artykułem oraz załącznikami I i II.

W razie potrzeby państwa członkowskie mogą dostosować ramy monitorowania dotyczące swoich regionów najbardziej oddalonych w celu uwzględnienia specyfiki tych regionów.

2. Państwa członkowskie monitorują zdrowie gleb w **każdej jednostce glebowej w ramach okręgu glebowego** oraz [...] **zasklepienie gleby i zniszczenie gleby** w każdym okręgu glebowym.
3. Ramy monitorowania opierają się na następujących elementach:
 - a) wskaźniki glebowe oraz [...] kryteria **zdrowego stanu gleby**, o których mowa w art. 7;
 - b) punkty pobierania próbek gleby, które mają zostać określone zgodnie z art. 8 **ust. 1**[...];
 - c) pomiary gleb, **które mają być** przeprowadzane przez **państwa członkowskie oraz ewentualnie przez Komisję zgodnie z art. 8 ust. 2 i 2a [...]**;
 - d) ewentualne dane i produkty z teledetekcji, o których mowa w ust. 5 niniejszego artykułu;
 - e) [...] wskaźniki zasklepienia gleby i **zniszczenia gleby**, o których to wskaźnikach mowa w art. 7 ust. 1.

[...]

5. Komisja i Europejska Agencja Środowiska (EEA) wykorzystują istniejące dane i produkty satelitarne dostarczone w ramach komponentu Copernicus unijnego programu kosmicznego ustanowionego rozporządzeniem (UE) 2021/696 w celu zbadania i opracowania, **wraz**

z państwami członkowskimi, produktów z teledetekcji dotyczących gleby, aby zapewnić państwom członkowskim niezbędne dane dotyczące wskaźników zasklepienia gleby i zniszczenia gleby oraz aby wspierać państwa członkowskie w monitorowaniu odpowiednich wskaźników glebowych.

6. Na podstawie istniejących danych i w terminie dwóch lat od wejścia w życie niniejszej dyrektywy Komisja i EEA ustanawiają portal danych cyfrowych dotyczących zdrowia gleb, który umożliwia dostęp w georeferencyjnym formacie przestrzennym co najmniej do dostępnych danych dotyczących zdrowia gleb **zagregowanych na poziomie jednostek glebowych lub na poziomie bardziej szczegółowym**, wynikających z:

a) pomiarów gleby, o których mowa w art. 8 ust. 2 i **2a**;

[...]

- c) odpowiednich danych i produktów z teledetekcji dotyczących gleby, o których mowa w ust. 5 niniejszego artykułu.

Przetwarzanie tych danych, jak również dostęp do nich odbywa się zgodnie z odpowiednimi przepisami Unii.

- 6a. Komisja i EEA zapewniają państwom członkowskim możliwość wczesnego, terminowego i skutecznego wyrażenia swojej opinii i zwrócenia się o skorygowanie ewentualnych błędów, zanim dane dotyczące zdrowia gleb zostaną podane do wiadomości publicznej za pośrednictwem portalu danych cyfrowych dotyczących zdrowia gleb, o którym mowa w ust. 6. Ma to również zastosowanie do wszelkich innych sprawozdań, dla których podstawą są ramy monitorowania ustanowione na mocy niniejszej dyrektywy.**
7. Portal danych cyfrowych dotyczących zdrowia gleb, o którym mowa w ust. 6, może również umożliwiać dostęp do danych dotyczących zdrowia gleb innych niż dane, o których mowa w tym ustępie, jeżeli dane te udostępniono lub zgromadzono zgodnie z formatami lub metodami ustanowionymi przez Komisję na podstawie ust. 8.
- 7a. Portal danych cyfrowych dotyczących zdrowia gleb, o którym mowa w ust. 6, nie zapewnia dostępu do danych i informacji, których ujawnienie miałoby negatywny wpływ na bezpieczeństwo publiczne lub obronę narodową.**
8. Komisja przyjmuje akty wykonawcze w celu ustanowienia formatów lub metod udostępniania lub gromadzenia danych, o których mowa w [...] **niniejszym artykule**, lub włączania tych danych do portalu danych cyfrowych dotyczących zdrowia gleb. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 21.

Wskaźniki glebowe, kryteria zdrowego stanu gleby oraz [...] wskaźniki zasklepienia gleby i zniszczenia gleby

1. Podczas monitorowania i oceny zdrowia gleb państwa członkowskie stosują wskaźniki glebowe [...] wymienione w załączniku I część A, B i C.

Podczas monitorowania [...] **zasklepienia gleby i zniszczenia gleby** państwa członkowskie stosują [...] wskaźniki zasklepienia gleby i **zniszczenia gleby** [...] **wymienione** w załączniku I część D.

2. **Podczas oceny zdrowia gleb państwa członkowskie stosują kryteria zdrowego stanu gleby. Kryteria zdrowego stanu gleby obejmują:**

- a) **niewiążące zrównoważone wartości docelowe wymienione w załączniku I część A i B; oraz**
- b) **operacyjne wartości progowe.**

[...]

3. Państwa członkowskie określają organiczne substancje zanieczyszczające na potrzeby wskaźnika glebowego związanego z zanieczyszczeniem gleb, o którym to wskaźniku mowa w załączniku I część B. **Do tego celu państwa członkowskie mogą wziąć pod uwagę orientacyjny listę obserwacyjną, o której mowa w ust. 5a.**

4. Państwa członkowskie określają [...] **niewiążące zrównoważone wartości docelowe** w odniesieniu do wskaźników glebowych wymienionych w załączniku I część B zgodnie z przepisami określonymi w załączniku I część B kolumna trzecia.

4a. Państwa członkowskie określają co najmniej jedną operacyjną wartość progową dla każdego wskaźnika glebowego wymienionego w załączniku I część A i B, odzwierciedlającą poziom degradacji gleby, w przypadku których wymagane jest podjęcie środków w celu poprawy zdrowia gleb zgodnie z art. 9 ust. 4 niniejszej dyrektywy.

Państwa członkowskie mogą określić operacyjną wartość progową dla co najmniej jednego rodzaju degradacji gleby na tym samym poziomie co niewiążąca zrównoważona wartość docelowa dla tych rodzajów degradacji gleby.

5. Państwa członkowskie mogą określić dodatkowe wskaźniki glebowe i [...] wskaźniki **zasklepienia gleby i zniszczenia gleby** [...], które nie są wymienione w [...] załączniku I [...].

5a. **Do dnia (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = 18 miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy) Komisja ustanawia, we współpracy z państwami członkowskimi, orientacyjną listę obserwacyjną substancji zanieczyszczających glebę o wysokim prawdopodobieństwie wywierania wpływu na zdrowie gleb, zdrowie ludzi lub na środowisko, oraz aktualizuje tę listę zgodnie z najnowszą wiedzą naukową. Państwa członkowskie mogą odpowiednio dostosować swój wskaźnik zanieczyszczenia gleby.**

6. Państwa członkowskie informują Komisję o określeniu lub dostosowaniu – zgodnie z ust. 2–5 niniejszego artykułu – wskaźników glebowych, [...] wskaźników **zasklepienia gleby i zniszczenia gleby** oraz [...] kryteriów **zdrowego stanu gleby**.

Pomiary i metodyki

1. Państwa członkowskie określają punkty pobierania próbek, stosując metodykę określoną w załączniku II część A.1.

Komisja zapewnia państwom członkowskim odpowiednie mapy wskaźników glebowych, początkową próbkę wyjściową i odpowiednie dane związane z punktami pobierania próbek zgromadzone w ramach wcześniejszych europejskich badań gleby, do celów stosowania metodyki określonej w załączniku II część A.1.

- 1a. Po określeniu punktów pobierania próbek i przed zbadaniem próbek państwa członkowskie powiadamiają Komisję o każdej ewentualnej potrzebie wsparcia w zakresie pobierania próbek w terenie i analizowania gleb, jak również o wszelkich innych potrzebach związanych z badaniem próbek.

Komisja ocenia potrzeby i określa odpowiedni poziom wsparcia w koordynacji z zainteresowanymi państwami członkowskimi.

W przypadku udzielenia wsparcia przez Komisję zainteresowane państwo członkowskie odpowiednio dostosowuje badanie próbek, a praktyczna organizacja działań Komisji i właściwego organu państwa członkowskiego regulowana jest pisemną umową.

W przypadku udzielenia wsparcia w zakresie badania w terenie zainteresowane państwo członkowskie zapewnia Komisji możliwość przeprowadzenia pobrania próbek gleby in-situ.

2. Państwa członkowskie i – w **przypadku udzielenia wsparcia przez Komisję i zgodnie z pisemną umową, o której mowa w ust. 1a akapit trzeci** – Komisja przeprowadzają pomiary gleby, pobierając próbki gleby w punktach pobierania próbek, o których mowa w ust. 1, oraz gromadzą, przetwarzają i analizują dane, **w zależności od potrzeb**, w celu określenia:

- a) wartości wskaźników glebowych **wymienionych** [...] w załączniku I;
- b) w stosownych przypadkach – wartości dodatkowych wskaźników glebowych;

[...]

Państwa członkowskie są zwolnione z pobierania próbek gleby z gleb zasklepionych i zniszczonych.

W odniesieniu do aspektu degradacji gleby dotyczącego zasolenia, wymienionego w załączniku I część A, państwa członkowskie mogą wyłączyć obszary, na których nie występuje ryzyko zasolenia, z przeprowadzania pomiaru przewodności elektrycznej i informują o tym Komisję.

Pobieranie próbek gleby in-situ przeprowadza się zgodnie z minimalnymi kryteriami metodyki badania próbek w terenie określonymi w załączniku II część A.2.

- 2a. **Pod warunkiem, że dane zostały zgromadzone w tym samym okresie co badanie próbek i zgodnie z metodykami, o których mowa w załączniku II część A.2 i część B, pomiary gleby, które zgodnie z ust. 2 mają przeprowadzić państwa członkowskie, mogą obejmować, w stosownych przypadkach, pomiary przeprowadzone przez:**
- (i) **państwa członkowskie w ramach sieci i badań monitorowania gleby istniejących na szczeblu krajowymi lub niższym;**

- (ii) państwa członkowskie na podstawie przepisów Unii i prawa międzynarodowego;
- (iii) podmioty prywatne, organizacje badawcze i inne strony, jeżeli pomiary są dostępne.

W odniesieniu do pierwszego cyklu pomiarów gleby, które mają być przeprowadzane zgodnie z ust. 4, okres, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, rozpoczyna się w dniu ... (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = rok przed datą wejścia w życie niniejszej dyrektywy).

2b. Państwa członkowskie gromadzą, przetwarzają i analizują dane w celu określenia wartości wskaźników zasklepienia gleby i zniszczenia gleby, które wymieniono w załączniku I część D.

3. Państwa członkowskie stosują:

- a) metodyki określania lub szacowania wartości wskaźników glebowych określone w załączniku II część B;
- b) minimalne kryteria metodologiczne określania wartości wskaźników [...] zasklepienia gleby i **zniszczenia gleby** określone w załączniku II część C;
- c) wszelkie wymogi ustanowione przez Komisję zgodnie z ust. 6.

Państwa członkowskie mogą stosować metodyki inne niż wymienione w akapicie pierwszym lit. a) i b), pod warunkiem że udostępnione **zostały** zatwierdzone funkcje przeliczeniowe zgodnie z wymogami załącznika II część B kolumna czwarta.

- 3a. Państwa członkowskie zapewniają, by laboratoria – lub strony, z którymi laboratoria zawarły umowę – przeprowadzające pomiary gleby stosowały praktyki systemu zarządzania jakością zgodnie z normą EN ISO/IEC-17025 lub z innymi równoważnymi normami przyjętymi na szczeblu unijnym lub międzynarodowym oraz by miały one dostęp do odpowiednio wykwalifikowanego personelu posiadającego adekwatne przeszkolenie i do infrastruktury, sprzętu i produktów niezbędnych do przeprowadzania takich pomiarów gleby.

Oceniając zgodność z praktykami systemu zarządzania jakością, państwa członkowskie mogą uznać, że jedna akredytacja jest wystarczająca dla jednej z metodyk określania wartości wskaźników glebowych, które to metodyki określono w załączniku II część B.

Państwa członkowskie zapewniają, by laboratoria – lub strony, z którymi laboratoria zawarły umowę – przeprowadzające pomiary gleby wykazywały swoje kompetencje w zakresie analizowania odpowiednich wielkości mierzonych poprzez:

- a) uczestnictwo w programach badania biegłości obejmujących metody analizy na poziomach stężeń, które są reprezentatywne dla programów monitorowania gleby, jeżeli takie programy badania biegłości są dostępne;
- b) analizowanie materiałów referencyjnych, które są reprezentatywne dla zgromadzonych próbek zawierających odpowiednie poziomy stężeń, jeżeli takie materiały referencyjne są dostępne.

Jeżeli Komisja przeprowadza pomiary gleby zgodnie z niniejszym artykułem, niniejszy ustęp ma zastosowanie do Komisji.

4. Państwa członkowskie – i Komisja, w **przypadku gdy udziela ona wsparcia** – zapewniają, aby pierwsze pomiary gleby przeprowadzono najpóźniej do dnia ... (*Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = [...] pięć lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy*).

5. Państwa członkowskie zapewniają przeprowadzanie nowych pomiarów gleby [...] raz na [...] sześć lat w ramach jednej kampanii pobierania próbek lub w ramach systemu stałego pobierania próbek we wskazanym okresie.

Na zasadzie odstępstwa od akapitu pierwszego państwa członkowskie mogą podjąć decyzję, przed rozpoczęciem nowej kampanii pobierania próbek, o nieprzeprowadzaniu nowych pomiarów gleby na potrzeby wskaźnika glebowego na części lub na całym swoim terytorium, jeżeli na podstawie danych wcześniej zgromadzonych zgodnie z art. 6, 7 i 8 i z wykorzystaniem dowodów naukowych, w tym modeli prognostycznych gleby, można w racjonalny i uzasadniony sposób oczekiwać, że wartość takiego wskaźnika glebowego nie zmieniła się znacząco od ostatniego cyklu. Państwa członkowskie bez zbędnej zwłoki powiadamiają Komisję o każdej takiej decyzji.

- 5a. Państwa członkowskie zapewniają, aby wartość [...] wskaźników zasklepienia gleby i **zniszczenia gleby** była aktualizowana co najmniej raz na **trzy lata, na podstawie dostępnych informacji**.
6. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 20 w celu zmiany załącznika II **część B**, aby dostosować wymienione w nim metodyki referencyjne do postępu naukowo-technicznego, w szczególności w przypadku gdy wartości wskaźników glebowych można ustalić za pomocą **produktów** z teledetekcji, o których mowa w art. 6 ust. 5.

Artykuł 9

Oceny zdrowia gleb

1. Państwa członkowskie oceniają zdrowie gleb we wszystkich swoich okręgach glebowych i **powiązanych jednostkach glebowych** na podstawie danych zgromadzonych w kontekście monitorowania, o którym mowa w art. 6, 7 i 8, w odniesieniu do każdego ze wskaźników glebowych [...] **wymienionych** w załączniku I część A i B.

[...]

Państwa członkowskie zapewniają, aby **oceny** zdrowia gleb [...] przeprowadzano [...] co najmniej raz na [...] **sześć** lat oraz aby pierwszą ocenę zdrowia gleb przeprowadzono do dnia ... (*Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = [...] sześć lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy*).

[...]

2. **Zdrowie gleb ocenia się w odniesieniu do każdego aspektu degradacji gleby z wykorzystaniem niewiążącej zrównoważonej wartości docelowej i operacyjnych wartości progowych dla powiązanego kryterium zdrowego stanu gleby, określonych zgodnie z art. 7 ust. 2, art. 7 ust. 4 i art. 7 ust. 4a.**
3. Państwa członkowskie analizują wartości wskaźników glebowych wymienionych w załączniku I część C [...] w **celu stwierdzenia**, czy doszło do krytycznej utraty usług ekosystemowych, biorąc pod uwagę odpowiednie dane i dostępną wiedzę naukową.
- Państwa członkowskie analizują wartości [...] wskaźników zasklepienia gleby i **zniszczenia gleby** wymienionych w załączniku I część D [...] w **celu** ocenienia ich wpływ na utratę usług ekosystemowych i na cele ustanowione w rozporządzeniu (UE) 2018/841.
- 3a. **Państwa członkowskie mogą określić ulepszenia dla każdego ze wskaźników glebowych wymienionego w załączniku I część A, B i C.**

4. Na podstawie ocen zdrowia gleb przeprowadzonych zgodnie z niniejszym artykułem właściwe organy, o **których mowa w art. 5**, w stosownych przypadkach w koordynacji z organami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi, **określają**, w każdym okręgu glebowym, obszary **niespełniające indywidualnych kryteriów zdrowego stanu gleby i wymagające podjęcia środków w celu poprawy zdrowia gleb** [...] i informują o tym opinię publiczną, **przedstawiając dane zagregowane**, zgodnie z art. 19.

Ponadto, aby przyczynić się do poprawy zdrowia gleb, właściwe organy, o których mowa w art. 5, w stosownych przypadkach w koordynacji z organami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi, określają, w każdym okręgu glebowym, obszary gleby zasklepionej i zniszczonej o dużym potencjale poprawy zdrowia gleb poprzez odsklepienie i renaturyzację. Potencjał obszarów gleby zasklepionej i zniszczonej ocenia się na podstawie wykonalności technicznej, efektywności kosztowej i osiągalnego poziomu poprawy zdrowia gleb.

[...]

6. **Poza obowiązkami wynikającymi z art. 19** państwa członkowskie przekazują dane dotyczące zdrowia gleb oraz oceny, o których mowa w art. 6–9, odpowiednim właścicielom gruntów i zarządcom gruntów na ich wniosek, w szczególności w celu wsparcia rozwoju doradztwa, o którym mowa w art. 10 ust. 2 [...].

Rozdział III

Zrównoważone gospodarowanie glebami

Artykuł 10

Zrównoważone gospodarowanie glebami

1. Od dnia (*Urząd Publikacji: proszę wstawić datę* = [...]) **pięć** lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy) państwa członkowskie wprowadzają co najmniej następujące środki, biorąc pod uwagę typ, użytkowanie i stan gleby **oraz warunki geograficznie i klimatyczne**:
 - a) określenie praktyk zrównoważonego gospodarowania glebami [...] z **uwzględnieniem** wymienionych w załączniku III **przewodnich** zasad zrównoważonego gospodarowania glebami, które to praktyki mają być stopniowo wdrażane na wszystkich glebach zagospodarowanych, oraz, na podstawie wyników ocen gleby przeprowadzonych zgodnie z art. 9, praktyk regeneracji, które mają być stopniowo wdrażane [...] w państwach członkowskich;
 - b) określenie praktyk gospodarowania glebami i innych praktyk negatywnie wpływających na zdrowie gleb, których to praktyk gospodarujący glebami powinni unikać.

Przy określaniu praktyk [...], o których mowa w niniejszym ustępie, państwa członkowskie uwzględniają programy, plany, cele i środki wymienione w załączniku IV, a także najnowszą istniejącą wiedzę naukową, w tym wyniki misji „Pakt na rzecz zdrowych gleb w Europie” w ramach programu „Horyzont Europa”.

Państwa członkowskie określają synergie z programami, planami i środkami określonymi w załączniku IV. Dane z monitorowania zdrowia gleb, wyniki ocen zdrowia gleb, analiza, o której mowa w art. 9, oraz [...] **praktyki** zrównoważonego gospodarowania glebami wykorzystuje się przy opracowywaniu programów, planów i środków określonych w załączniku IV.

Państwa członkowskie zapewniają, aby proces opracowywania praktyk, o których mowa w akapicie pierwszym, był otwarty, włączający i skuteczny oraz aby zainteresowana społeczność, w szczególności właściciele i zarządcy gruntów, była angażowana w ich opracowywanie oraz aby miała możliwość wzięcia w nim udziału na wczesnym etapie i w skuteczny sposób.

2. Państwa członkowskie zapewniają gospodarującym glebami, właścicielom gruntów i właściwym organom łatwy dostęp do bezstronnego i niezależnego doradztwa w zakresie zrównoważonego gospodarowania glebami, działań szkoleniowych i budowania zdolności.

Państwa członkowskie wprowadzają również następujące środki:

- a) promowanie świadomości na temat wielorakich korzyści średnio- i długoterminowych wynikających ze zrównoważonego gospodarowania glebami oraz potrzeby zrównoważonego gospodarowania glebami;
 - b) promowanie badań naukowych i wdrażanie całościowych koncepcji gospodarowania glebami;
 - c) udostępnianie regularnie aktualizowanych map dostępnych instrumentów finansowania i działań wspierających wdrażanie zrównoważonego gospodarowania glebami.
3. Państwa członkowskie regularnie oceniają skuteczność środków wprowadzonych zgodnie z niniejszym artykułem oraz, w stosownych przypadkach, dokonują przeglądu i rewizji tych środków, uwzględniając monitorowanie i oceny zdrowia gleb, o których to działaniach mowa w art. 6–9.

[...]

Zasady łagodzenia skutków zajmowania gruntów

Nie naruszając autonomii państw członkowskich w odniesieniu do planowania przestrzennego, państwa członkowskie zapewniają [...] uwzględnianie następujących zasad w przypadku [...] nowego zasklepienia gleby i zniszczenia gleby w ramach zajmowania gruntów, na odpowiednim poziomie przestrzennym w obrębie swojego terytorium :

- a) unikanie lub ograniczanie w jak największym [...] stopniu możliwości utraty zdolności gleby do zapewniania wielu usług ekosystemowych, w tym produkcji żywności, przez:
 - (i) ograniczanie, w jak największym stopniu, obszaru gleby dotkniętego [...] zasklepieniem gleby i zniszczeniem gleby [...], w szczególności poprzez zachęcanie do ponownego użycia i zmiany przeznaczenia gleb zasklepionych, na przykład istniejących budynków, oraz
 - (ii) wybór obszarów, na których utrata usług ekosystemowych byłaby [...] minimalna, w szczególności gleb poważnie zdegradowanych, takich jak tereny zdegradowane, oraz
 - (iii) przeprowadzanie [...] zasklepiania gleby i niszczenia gleby w sposób minimalizujący negatywny wpływ na glebę, w szczególności poprzez ochronę gleb je otaczających lub poprzez zapewnienie jak największej odwracalności procesu zasklepiania gleby;
- b) [...] dążenie do zrekompensowania [...] w rozsądnym zakresie utraty zdolności gleby do zapewniania wielu usług ekosystemowych, w tym poprzez przywracanie usług dzięki renaturyzacji, poprzez działania sprzyjające odsklepieniu gleb zasklepionych i odtwarzaniu gleb zniszczonych.

Rozdział IV

Gospodarowanie zanieczyszczonymi terenami

Artykuł 12

Podejście stopniowe i oparte na analizie ryzyka

1. Państwa członkowskie **zapewniają [...] zidentyfikowanie** ryzyka dla zdrowia ludzi i dla środowiska stwarzanego przez potencjalnie zanieczyszczone tereny i zanieczyszczone tereny, **zarządzanie** tym ryzykiem oraz utrzymywanie go [...] na dopuszczalnych poziomach, uwzględniając środowiskowe, społeczne i gospodarcze skutki zanieczyszczenia gleby oraz środki zmniejszające ryzyko wprowadzone zgodnie z art. 15 ust. 4. **Ryzyko to może być oceniane z uwzględnieniem użytkowania gruntów na każdym etapie, o którym mowa w ust. 2.**

Państwa członkowskie ustanawiają hierarchię odpowiedzialności w celu określenia strony lub stron odpowiedzialnych za wdrażanie ust. 2 lit. b) i c) w odniesieniu do danego terenu.

2. Do dnia ... (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = cztery lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy) państwa członkowskie ustanawiają podejście **stopniowe i oparte na analizie ryzyka** w odniesieniu do:
 - a) identyfikacji potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 13;
 - b) badania potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 14;
 - c) **oceny ryzyka specyficznego dla danego terenu i** w odniesieniu do gospodarowania zanieczyszczonymi terenami zgodnie z art. 15.
3. Wymóg określony w ust. 2 pozostaje bez uszczerbku dla bardziej rygorystycznych wymogów wynikających z przepisów unijnych lub krajowych.
4. Zainteresowanej społeczności zapewnia się wczesne i skuteczne możliwości:

- a) [...] **zgłaszania uwag na temat** ustanawiania i konkretnego stosowania podejścia **stopniowego i** opartego na analizie ryzyka określonego w niniejszym artykule;
- b) dostarczania informacji istotnych dla identyfikacji potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 13 **oraz** badania potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 14[...];
- c) [...] **dostarczania informacji w celu** dokonania korekty informacji zawartych w rejestrze [...] zanieczyszczonych i potencjalnie zanieczyszczonych terenów zgodnie z art. 16.

Artykuł 13

Identyfikacja potencjalnie zanieczyszczonych terenów

1. Państwa członkowskie systematycznie [...] identyfikują [...] potencjalnie zanieczyszczone tereny.
2. **Do celów identyfikacji potencjalnie zanieczyszczonych terenów państwa członkowskie ustanawiają wykaz rodzajów działalności mogących spowodować zanieczyszczenie. Te rodzaje działalności można następnie sklasyfikować lub uszeregować według priorytetów w zależności od tego, w jakim stopniu – według dowodów naukowych – mogą one spowodować zanieczyszczenie gleb.** Przy identyfikacji potencjalnie zanieczyszczonych terenów państwa członkowskie biorą pod uwagę, **w stosownych przypadkach**, następujące kryteria:
 - a) prowadzenie aktywnej lub nieaktywnej działalności mogącej spowodować [...] zanieczyszczenie;
 - b) prowadzenie działalności, o której mowa w załączniku I do dyrektywy 2010/75/UE;

- c) prowadzenie zakładu, o którym mowa w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE⁶¹;
- d) prowadzenie działalności, o której mowa w załączniku III do dyrektywy 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁶²;
- e) wystąpienie potencjalnie zanieczyszczającego wypadku, katastrofy, klęski, awarii lub wycieku;

[...]

- f) [...] **istotne** informacje wynikające z monitorowania zdrowia gleb prowadzonego zgodnie z art. 6, 7 i 8.

[...]

3. Państwa członkowskie zapewniają, by [...] potencjalnie zanieczyszczone tereny **istniejące przed dniem lub w dniu wejścia w życie niniejszej dyrektywy zostały zidentyfikowane i należycie wpisane do rejestru, o którym mowa w art. 16**, [...] do dnia (*Urząd Publikacji: proszę wstawić datę* = [...] **10 lat od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy** [...]).

⁶¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniająca, a następnie uchylająca dyrektywę Rady 96/82/WE (Dz.U. L 197 z 24.7.2012, s. 1).

⁶² Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu (Dz.U. L 143 z 30.4.2004, s. 56).

Artykuł 14

Badanie potencjalnie zanieczyszczonych terenów

1. Państwa członkowskie zapewniają, by [...] potencjalnie zanieczyszczone tereny zidentyfikowane [...] **na podstawie** art. 13 były poddawane badaniu gleby, **zgodnie z ust. 2 niniejszego artykułu oraz z podejściem stopniowym i opartym na analizie ryzyka, o którym to podejściu mowa w art. 12.**
2. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące [...] **ram czasowych**, treści, formy i priorytetów badań gleby. [...]

Państwa członkowskie mogą uznać sprawozdania bazowe i środki monitorowania wdrożone zgodnie z dyrektywą 2010/75/UE, **jak również inne badania** [za badanie gleby, **jeżeli spełniają one wymogi niniejszej dyrektywy**[...].
3. Państwa członkowskie określają również konkretne zdarzenia, które stanowią powód do przeprowadzenia badania [...] **w ramach czasowych, o których mowa w ust. 2.**

Artykuł 15

Ocena ryzyka specyficznego dla danego terenu i gospodarowanie zanieczyszczonymi terenami

1. Państwa członkowskie określają szczegółową metodykę [...] **oceniania** ryzyka specyficznego dla danych zanieczyszczonych terenów. Metodyka ta **może** opierać się na **orientacyjnych** etapach i **zasadach**[...] dotyczących oceny ryzyka specyficznego dla danego terenu wymienionych w załączniku VI.

2. Państwa członkowskie określają, co stanowi niedopuszczalne ryzyko dla zdrowia ludzi i środowiska wynikające z zanieczyszczonych terenów, uwzględniając istniejącą wiedzę naukową, zasadę ostrożności, specyfikę lokalną oraz obecne i [...] **planowane** użytkowanie gruntów.
3. W odniesieniu do każdego zanieczyszczonego terenu [...] **określonego** zgodnie z art. 14 lub w jakikolwiek inny sposób [...] **państwa członkowskie zapewniają** [...] **przeprowadzenie** oceny danego terenu w odniesieniu do obecnego i planowanego użytkowania gruntów mającej na celu ustalenie, czy zanieczyszczony teren stwarza niedopuszczalne ryzyko dla zdrowia ludzi lub dla środowiska. **Przeprowadzenie oceny ryzyka specyficznego dla danego terenu nie jest wymagane, jeżeli informacje zgromadzone zgodnie z art. 14 są wystarczające do stwierdzenia, że zanieczyszczenie gleby nie stwarza niedopuszczalnego ryzyka dla zdrowia ludzi lub dla środowiska, lub do stwierdzenia, że niezbędna jest remediacja gleby.**
4. Na podstawie wyników oceny, o której mowa w ust. 3, [...] **państwa członkowskie zapewniają** [...] **wprowadzenie i wdrożenie** odpowiednich środków w celu ograniczenia ryzyka dla zdrowia ludzi i dla środowiska do dopuszczalnego poziomu („środki zmniejszające ryzyko”) w **odpowiednim przedziale czasowym**.
5. Środki zmniejszające ryzyko mogą obejmować środki, o których mowa w załączniku V. Przy podejmowaniu decyzji w sprawie odpowiednich środków zmniejszających ryzyko **uwzględnia się** [...] koszty, korzyści, skuteczność, trwałość, **zrównoważoność, poprawę zdrowia gleb** i wykonalność techniczną dostępnych środków zmniejszających ryzyko.
6. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 20 w celu zmiany załączników V i VI, aby dostosować do postępu naukowo-technicznego wykaz środków zmniejszających ryzyko i **zasad** dotyczących oceny ryzyka specyficznego dla danego terenu.

Rejestr

1. Do dnia ... (*Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = cztery lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy*) państwa członkowskie zgodnie z ust. 2 sporządzają rejestr zanieczyszczonych terenów i potencjalnie zanieczyszczonych terenów, **określonych zgodnie z niniejszym rozdziałem**.
2. Rejestr zawiera informacje określone w załączniku VII, **z wyjątkiem informacji, których ujawnienie miałoby negatywny wpływ na bezpieczeństwo publiczne lub obronę narodową**.
3. **Państwa członkowskie zarządzają rejestrem lub nadzorują jego prowadzenie oraz zapewniają, by był on** [...] regularnie [...] poddawany przeglądowi i aktualizowany.
4. Państwa członkowskie udostępniają publicznie rejestr i informacje, o których mowa w ust. 1 i 2, **zgodnie z art. 19**. Właściwy organ może odmówić ujawnienia jakichkolwiek informacji lub je ograniczyć, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 4 dyrektywy 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁶³.

Rejestr jest udostępniany w **formie** internetowej bazy georeferencyjnych danych przestrzennych.

[...]

⁶³ Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG (Dz.U. L 41 z 14.2.2003, s. 26).

Rozdział V

Finansowanie, informowanie opinii publicznej i sprawozdawczość państw członkowskich

Artykuł 17

Finansowanie unijne

Ze względu na to, że ustanowienie monitorowania gleby, [...] zrównoważonego gospodarowania glebami i ich regeneracji **oraz gospodarowania zanieczyszczonymi terenami** ma ze swej natury priorytetowy charakter, wdrożenie niniejszej dyrektywy jest wspierane przez [...] unijne programy finansowe zgodnie z obowiązującymi w ich ramach zasadami i warunkami.

Artykuł 18

Sprawozdawczość państw członkowskich

1. Co [...] **sześć** lat państwa członkowskie przekazują Komisji i EEA drogą elektroniczną następujące dane i informacje:
 - a) dane i wyniki z monitorowania i ocen zdrowia gleb prowadzonego zgodnie z art. 69;
 - b) analizę tendencji w zakresie zdrowia gleb w odniesieniu do wskaźników wymienionych w załączniku I część A, B i C oraz wskaźników zasklepienia gleby i **zniszczenia gleby** wymienionych w załączniku I część D zgodnie z art. 9;
 - c) podsumowanie postępów w zakresie:
 - (i) wdrażania zasad zrównoważonego gospodarowania glebami zgodnie z art. 10;

- (ii) [...] identyfikowania [...] i badania **potencjalnie zanieczyszczonych terenów**,
[...] gospodarowania zanieczyszczonymi terenami **oraz rejestracji**
potencjalnie zanieczyszczonych terenów i zanieczyszczonych terenów,
zgodnie z art. 12–16.

[...]

Pierwsze sprawozdania składa się do dnia ... (*Urząd Publikacji: proszę wstawić datę =*
[...] *sześć lat i sześć miesięcy od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy*).

2. [...] **Państwa członkowskie i Komisja, przy wsparciu EEA, zapewniają skuteczną wymianę informacji i danych, o których mowa w ust. 1, z poszanowaniem poufności danych statystycznych. Państwa członkowskie zapewniają także Komisji i EEA terminowy i skuteczny dostęp do danych i informacji zawartych w rejestrze, o którym mowa w art. 16.**
- 2a. **Na zasadzie odstępstwa od akapitów pierwszego i drugiego, jeżeli ujawnienie niektórych danych i informacji miałoby negatywny wpływ na bezpieczeństwo publiczne lub obronę narodową, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o odstąpieniu od przekazywania takich danych i informacji, od ich wymiany i od zapewniania do nich dostępu.**
3. Państwa członkowskie zapewniają Komisji dostęp online do:
- a) aktualnego wykazu i [...] **zasięgu** przestrzennego swoich okręgów glebowych i **jednostek glebowych**, o których mowa w art. 4, do dnia ... (*Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = [...] trzy lata i trzy miesiące od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy*);
- b) aktualnego wykazu właściwych organów, o których mowa w art. 5, do dnia ... (*Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = [...] trzy lata i trzy miesiące od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy*);

- c) środków i praktyk zrównoważonego gospodarowania glebami, o których to środkach i praktykach mowa w art. 10, do dnia ... (Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = [...] **pięć** lat i trzy miesiące od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy).
4. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów wykonawczych określających format i warunki przekazywania informacji, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 21.

Artykuł 19

Informowanie opinii publicznej

1. Państwa członkowskie **udostępniają** opinii publicznej [...] **wyniki w formie danych zagregowanych** uzyskane w ramach monitorowania prowadzonego na podstawie art. 8 [...] i ocen przeprowadzanych na podstawie art. 9, a **także rejestr, o którym mowa w art. 16** niniejszej dyrektywy. [...] ⁶⁴

⁶⁴ [...]

2. Komisja zapewnia, by **opinia publiczna miała dostęp do [...]** portalu danych cyfrowych dotyczących zdrowia gleb, o którym mowa w art. 6. [...]⁶⁵⁶⁶

[...]⁶⁷

4. Ujawnienia jakichkolwiek informacji wymaganych na mocy niniejszej dyrektywy można odmówić lub ujawnienie takie można ograniczyć, jeżeli spełnione są warunki określone w art. 4 dyrektywy 2003/4/WE.

- 4a. **W przypadku gdy Komisja lub państwa członkowskie wykorzystują poufne dane do tworzenia statystyk europejskich, chronią takie dane zgodnie z przepisami i środkami ustanowionymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 223/2009. Komisja lub EEA wymagają, aby organ, który zgromadził dane, przedstawił wyraźną zgodę, zanim ujawnione zostaną poufne dane.**

⁶⁵ [...]

⁶⁶ [...]

⁶⁷ [...]

Rozdział VI

Przekazanie uprawnień i procedura komitetowa

Artykuł 20

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 8 **ust. 6** [...] i w art. 15 **ust. 6** [...], powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia wejścia w życie niniejszej dyrektywy.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 8 **ust. 6** [...] i w art. 15 **ust. 6** [...], może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej lub w późniejszym terminie określonym w tej decyzji. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 8 **ust. 6 i** [...] art. 15 **ust. 6** [...] wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 21

Komitet

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Rozdział VII

Przepisy końcowe

Artykuł 22

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości

1. Państwa członkowskie zapewniają, **zgodnie z systemem prawa krajowego**, aby członkowie **zainteresowanej** społeczności [...] mieli dostęp do procedury odwoławczej przed sądem lub **innym** niezależnym i bezstronnym organem ustanowionym przez prawo, w celu zakwestionowania materialnej lub proceduralnej legalności oceny zdrowia gleb, środków wprowadzonych na podstawie niniejszej dyrektywy i wszelkiego zaniechania działania ze strony właściwych organów, **jeżeli spełniony został jeden z następujących warunków:**
 - a) **mają oni wystarczający interes;**
 - b) **powołują się oni na naruszenie prawa, w przypadku gdy prawo administracyjne procesowe państwa członkowskiego wymaga tego jako warunku koniecznego.**

[...]
2. **Udział w procedurze odwoławczej nie jest uwarunkowany rolą, jaką członek zainteresowanej społeczności odegrał na etapie partycypacyjnym procedur podejmowania decyzji na podstawie niniejszej dyrektywy.**
3. Procedura odwoławcza [...] jest bezstronna, oparta na zasadzie równości, terminowa i [...] niedyskryminacyjna ze względu na koszty oraz przewiduje odpowiednie i skuteczne **mechanizmy dochodzenia roszczeń** [...], w tym, w **stosownych przypadkach**, nakazy sądowe [...].

[...]

[...]

Artykuł 23a

Wsparcie ze strony Komisji

- 1. Komisja zapewnia państwom członkowskim niezbędne wsparcie, pomoc i budowanie zdolności, aby umożliwić im wykonywanie obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy. W szczególności Komisja opracowuje, we współpracy z państwami członkowskimi, dokumenty i narzędzia naukowe, które mogą być wykorzystywane przez państwa członkowskie w celu ułatwienia im:**
 - (a) ustanowienia ram monitorowania zgodnie z art. 6 i określenia swoich punktów pobierania próbek zgodnie z art. 8 ust. 1 i 1a i z załącznikiem II część A.1;**
 - (b) określenia zrównoważonych wartości docelowych i operacyjnych wartości progowych dla wskaźników glebowych zgodnie z art. 7 ust. 2 i, w stosownych przypadkach, z załącznikiem I część A, B i C;**
 - (c) ustanowienia wykazu organicznych substancji zanieczyszczających, które należy monitorować zgodnie z art. 7 ust. 3 i z załącznikiem I część B, z możliwością uwzględnienia orientacyjnej listy obserwacyjnej substancji zanieczyszczających glebę, którą ma ustanowić Komisja zgodnie z art. 7 ust. 5a;**
 - (d) przeprowadzania ocen obszarów, na których nie występuje ryzyko zasolenia i które można wyłączyć z pomiarów przewodności elektrycznej zgodnie z art. 8 ust. 2 i z załącznikiem I część A;**
 - (e) przeprowadzania pobierania próbek gleby in-situ na potrzeby wskaźników zgodnie z art. 8 ust. 2 i załącznikiem II część A.2;**

- (f) określenia wartości wskaźników zasklepienia gleby i zniszczenia gleby zgodnie z art. 8 ust. 2b i załącznikiem II część C;
- (g) określenia lub oszacowania wartości wskaźników glebowych zgodnie z art. 8 ust. 3 i załącznikiem II część B;
- (h) stwierdzenia i ocenienia krytycznej utraty usług ekosystemowych zgodnie z art. 9 ust. 3 akapit pierwszy oraz wpływu zasklepienia gleby i zniszczenia gleby na utratę usług ekosystemowych zgodnie z art. 9 ust. 3 akapit drugi;
- (i) identyfikacji potencjalnie zanieczyszczonych terenów i ustanowienia wykazu rodzajów działalności mogących spowodować zanieczyszczenie – zgodnie z art. 13; oraz
- (j) określenia szczegółowej metodyki oceniania ryzyka specyficznego dla danych zanieczyszczonych terenów, z uwzględnieniem wspólnych praktyk, metodyk i danych toksykologicznych zgodnie z art. 15.

Dokumenty i narzędzia naukowe, o których mowa w akapicie pierwszym, zapewnia się, w odniesieniu do:

- i. lit. a) – w terminie jednego roku od wejścia w życie niniejszej dyrektywy;
- ii. lit. b), c), e) i j) – w terminie 18 miesięcy od wejścia w życie niniejszej dyrektywy;
- iii. lit. i) – w terminie dwóch lat od wejścia w życie niniejszej dyrektywy.
- iv. lit. d), f) i g) – w terminie trzech lat od wejścia w życie niniejszej dyrektywy;
- v. lit. h) – w terminie czterech lat od wejścia w życie niniejszej dyrektywy.

Te dokumenty i narzędzia naukowe mogą mieć formę wytycznych.

- 2. Komisja organizuje regularną wymianę informacji, doświadczeń i najlepszych praktyk między państwami członkowskimi i, w stosownych przypadkach, innymi stronami w zakresie stosowania niniejszej dyrektywy oraz informowania opinii publicznej o wynikach uzyskanych w ramach monitorowania i w ramach ocen zdrowia gleby. Pierwsza wymiana informacji ma miejsce w terminie trzech miesięcy po wejściu w życie dyrektywy.**

Komisja publikuje wyniki wymiany informacji, doświadczeń i najlepszych praktyk dotyczących tych i innych istotnych zagadnień oraz, w stosownych przypadkach, przedstawia zalecenia lub wytyczne dla państw członkowskich.

Ocena i przegląd

1. Do dnia (*Urząd Publikacji: proszę wstawić datę* = [...]) **siedem lat i sześć miesięcy** od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy) Komisja przeprowadza ocenę niniejszej dyrektywy, aby ocenić postępy w osiąganiu jej celów oraz potrzebę zmiany jej przepisów w celu ustanowienia bardziej szczegółowych wymogów na potrzeby **osiągnięcia celów niniejszej dyrektywy** [...]. W ocenie tej uwzględnia się między innymi następujące elementy:
 - a) doświadczenie zdobyte w ramach wdrażania niniejszej dyrektywy;
 - b) dane i informacje, o których mowa w art. 18;
 - c) odpowiednie dane naukowe i analityczne, w tym wyniki projektów badawczych finansowanych przez Unię;
 - d) analizę luki pozostałej do osiągnięcia zdrowych gleb do 2050 r.;
 - e) analizę ewentualnej potrzeby dostosowania do postępu naukowo-technicznego przepisów niniejszej dyrektywy, w szczególności w odniesieniu do następujących kwestii:
 - (i) definicji zdrowych gleb;
 - (ii) ustanowienia kryteriów dotyczących wskaźników glebowych wymienionych w **załączniku I część C oraz wskaźników zasklepienia gleby i zniszczenia gleby wymienionych** w załączniku I część D;
 - (iii) dodania nowych wskaźników glebowych do celów monitorowania.
2. Komisja przedstawia sprawozdanie zawierające główne wyniki oceny, o której mowa w ust. 1, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

Artykuł 25

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy do dnia ... [Urząd Publikacji: proszę wstawić datę = [...] **trzy** lata od daty wejścia w życie niniejszej dyrektywy]. Niezwłocznie przekazują Komisji tekst tych przepisów.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Metody dokonywania takiego odniesienia określane są przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 26

Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 27

Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący / Przewodnicząca

W imieniu Rady
Przewodniczący / Przewodnicząca

ZAŁĄCZNIK IWSKAŹNIKI GLEBOWE, KRYTERIA ZDROWEGO STANU GLEBY ORAZ [...]
WSKAŹNIKI ZASKLEPIENIA GLEBY I ZNISZCZENIA GLEBY

Do celów niniejszego załącznika stosuje się następujące definicje:

- 1) „grunty naturalne” oznaczają obszar, na którym dominujący jest proces naturalny, a ludzka interwencja jest minimalna lub nie ma jej w ogóle, przy czym podstawowe funkcje ekologiczne i skład gatunkowy nie zostały znacząco zmienione [...];
- 2) „zasklepienie [...] netto” oznacza różnicę między [...] zasklepieniem gleby a jej [...] odsklepieniem;
- 3) „obszar zabudowany” zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych IPCC z 2006 r. dotyczących krajowych wykazów gazów cieplarnianych;
- 3a) „gleby organiczne” i „gleby mineralne” zgodnie z definicją zawartą w Wytycznych IPCC z 2006 r. dotyczących krajowych wykazów gazów cieplarnianych.

Aspekt degradacji gleby	Wskaźnik glebowy ⁶⁸	Kryteria zdrowego stanu gleby – niewiążące zrównoważone wartości docelowe ⁶⁹	Obszary gruntu, które są wyłączone z osiągnięcia powiązanego kryterium
Część A: wskaźniki glebowe z kryteriami zdrowego stanu gleby ustanowionymi na szczeblu Unii			
Zasolenie ⁷⁰	Przewodność elektryczna (w decysiemensach na metr)	< 4 dS m ⁻¹ w przypadku stosowania metody pomiaru nasyconego ekstraktu glebowego (eEC) lub równoważne kryterium w przypadku stosowania innej metody pomiaru	Naturalnie zasolone obszary lądowe, obszary regularnie zalewane przez wody morskie oraz obszary, na których występuje rozpylanie wody morskiej [...]
[...]	[...]	[...]	[...]
Utrata węgla organicznego w glebie	Stężenie węgla organicznego w glebie (SOC) (w g na kg)	– W przypadku gleb organicznych: przestrzeganie celów określonych dla takich gleb na szczeblu krajowym zgodnie z art. 4 ust. 1, art. 4 ust. 2, art. 9 ust. 4 rozporządzenia (UE) .../... ⁺	Brak wyłączenia

⁶⁸ Minimalne kryteria metodyki badania próbek in-situ w odniesieniu do wskaźników glebowych określono w załączniku II część A.2 i szczegółowo opisano zgodnie z art. 23a.

⁶⁹ Metodykę określenia zrównoważonych wartości docelowych i operacyjnych wartości progowych dla wskaźników glebowych, o których mowa w załączniku I część A, B i, w miarę możliwości, części C, opisano szczegółowo zgodnie z art. 23a.

⁷⁰ Z pomiaru przewodności elektrycznej można wyłączyć obszary, na których nie występuje ryzyko zasolenia. Metodyka identyfikacji obszarów, na których nie występuje ryzyko zasolenia, została szczegółowo opisana zgodnie z art. 23a.

⁺ Urząd Publikacji: proszę wstawić w tekście numer rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, zawartego w dokumencie COM(2022) 304.

		– W przypadku gleb mineralnych: stosunek węgla organicznego w glebie do $\text{il} > 1/13$ (tj. stosunek zawartości węgla organicznego w glebie do zawartości frakcji ilowej (frakcja o średnicy ziaren mniejszej niż 0,002 mm)); Oczekuje się, że państwa członkowskie [...] będą stosować do tego wskaźnika współczynniki korygujące, jeżeli uzasadniają to szczególne typy gleby lub warunki klimatyczne, biorąc pod uwagę związek ze stabilnością strukturalną. [...]	Gleby niezagospodarowane na obszarach gruntów naturalnych
Kompakcja podglebia			Gleby niezagospodarowane na obszarach gruntów naturalnych i na obszarach z glebami, na których zachodzi kompakcja naturalna

[...]	Gęstość objętościowa podglebia [...] (w g na cm ³)	Tekstura gleby ⁷¹	Zakres
		Piasek, piasek gliniasty, glina piaszczysta, glina zwykła	<1,80
		Glina piaszczysto-ilasta, glina zwykła, glina ilasta, pył zwykły, pył gliniasty	<1,75
		Pył gliniasty, glina pylasto-ilasta	<1,65
		Ił piaszczysty, ił pylasty, glina ilasta zawierająca 35–45 % iłu	<1,58
		Glina	<1,47
		Państwa członkowskie mogą stosować różne klasy tekstury lub wartości odpowiadające poziomom postrzeganym jako problem dla rozwoju systemu korzeniowego roślin.	
[...]			

⁷¹ Zgodnie z definicją zawartą w [...] opracowaniu grupy roboczej Międzynarodowej Unii Towarzystw Gleboznawczych (IUSS) z 2022 r. pt. „World Reference Base for Soil Resources. International soil classification system for naming soils and creating legends for soil maps” [„Światowa baza referencyjna zasobów glebowych – międzynarodowy system klasyfikacji gleb do celów nazewnictwa gleb i tworzenia legend dla map gleb”]. Wydanie czwarte. Międzynarodowa Unia Towarzystw Gleboznawczych, Wiedeń, Austria.

	Opcjonalnie: Przewodność hydrauliczna w stanie nasycenia – Ksat (cm/dzień) Pojemność powietrzna gleby (%)	≥ 10 cm/dzień⁷² Państwa członkowskie mogą dostosować tę wartość do swoich lokalnych warunków glebowych. ≥ 5 %⁷⁴ Państwa członkowskie mogą dostosować tę wartość do swoich lokalnych warunków glebowych.	
--	---	---	--

⁷² Lebert, M., Böken, H., Glante, F. 2007 r. „Soil compaction—indicators for the assessment of harmful changes to the soil in the context of the German Federal Soil Protection Act” [„Wskaźniki kompaktacji gleby służące do oceny szkodliwych zmian wglebie w kontekście niemieckiej federalnej ustawy o ochronie gleby”]. *Journal of Environmental Management* 82(3): 388-397.

Cześć B: wskaźniki glebowe z kryteriami zdrowego stanu gleby ustanowionymi na szczeblu państw członkowskich			
Nadmierna zawartość składników odżywczych w glebie	Fosfor ekstrahowalny (w mg na kg)	< „wartość maksymalna”; [...] Państwa członkowskie określają własną „wartość maksymalną” do poziomu niepowodującego szkód dla środowiska i zdrowia ludzkiego.	[...] Gleby niezagospodarowane na obszarach gruntów naturalnych
Erozja gleby	Wskaźnik erozji gleby (w tonach na hektar rocznie)	< „wartość maksymalna”; Państwa członkowskie określają własną „wartość maksymalną” do poziomu niepowodującego szkód dla środowiska i zdrowia ludzkiego.	Badlandy i obszary gruntów naturalnych, o ile nie wiąże się z nimi znaczące ryzyko związane z klęskami żywiołowymi

Zanieczyszczenie gleby	– stężenie metali ciężkich w glebie: As, Sb, Cd, Co, Cr (ogółem), [...], Cu, Hg, Pb, Ni, Tl, V, Zn (w mg na kg) – stężenie wybranych zanieczyszczeń organicznych ustalone przez państwa członkowskie i z uwzględnieniem istniejących stężeń granicznych, np. w odniesieniu do jakości wody i emisji do powietrza, w przepisach Unii	Wystarczająca pewność, uzyskana na podstawie punktowego pobierania próbek gleby, identyfikacji i badania zanieczyszczonych terenów oraz wszelkich innych istotnych informacji, że nie istnieje niedopuszczalne ryzyko dla zdrowia ludzi i środowiska wynikające z zanieczyszczenia gleby. W ocenie ryzyka należy uwzględnić poziomy tła naturalnego i antropogenicznego. Jeżeli tło naturalne jest jedynym powodem prowadzącym do niedopuszczalnego ryzyka, glebę taką należy uznać za zgodną z kryteriami zdrowej gleby, pod warunkiem że gospodaruje się nią w taki sposób, że nie istnieje niedopuszczalne ryzyko dla zdrowia ludzkiego. Siedliska o naturalnie wysokim stężeniu metali ciężkich wymienione w załączniku I do dyrektywy Rady 92/43/EWG⁷³ pozostają chronione.	Brak wyłączenia
------------------------	--	---	-----------------

⁷³ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7).

Ograniczenie retencji [...] i infiltracji wody w glebie [...]	Retencja wody: - Pojemność wodna próbki gleby (% wody / całkowita (objętość lub masa) gleby [...]) Infiltracja wody: - Przewodność hydrauliczna w stanie nasycenia – Ksat (cm/dzień) - Pojemność powietrzna gleby (%)	Szacunkowa wartość całkowitej pojemności wodnej, przewodności hydraulicznej w stanie nasycenia i pojemności powietrznej gleby [...] jednostki glebowej [...] przekracza minimalny próg i może być również oceniana w podziale na dorzecza lub zlewnie, z uwzględnieniem procesów wodnych występujących w tej skali. [...]. Minimalny próg ustala (w tonach) państwo członkowskie w odpowiedniej skali [...] na poziomie takiej wartości, że skutki powodzi w następstwie intensywnych opadów deszczu lub okresów niskiej zawartości wilgoci w glebie spowodowanej suszą są łagodzone.	Brak wyłączenia
Utrata węgla organicznego w glebie	Zasoby węgla organicznego w glebie (tC ha⁻¹) Opcjonalnie: Zawartość węgla organicznego w glebie (w g na kg)	Przyczynianie się do realizacji krajowych celów w zakresie pochłaniania gazów cieplarnianych netto w sektorze LULUCF, o których mowa w art. 4 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 841/2018 > „wartość minimalna”; „Wartość minimalną” ustala państwo członkowskie według tekstury gleby	Brak wyłączenia

Część C: wskaźniki glebowe bez kryteriów	
Aspekt degradacji gleby	Wskaźnik glebowy
Nadmierna zawartość składników odżywczych w glebie	Całkowita zawartość azotu w glebie (w mg g⁻¹) Stosunek węgla organicznego w glebie do azotu
Zakwaszenie	Kwasowość gleby (pH) Państwa członkowskie mogą również wybrać opcjonalny wskaźnik: – wysycenie zasadami (tj. (Ca + Mg + K) / rzeczywista PWK)
Kompakcja wierzchniej warstwy gleby	Gęstość objętościowa wierzchniej warstwy gleby (poziom A ⁷⁴) (w g cm ⁻³) Opcjonalnie Przewodność hydrauliczna w stanie nasycenia (cm/dzień) Pojemność powietrzna gleby (%)
Utrata różnorodności biologicznej gleby Opcjonalnie: Utrata aktywności biologicznej gleby	[...] Państwa członkowskie wybierają [...] co najmniej jeden [...] wskaźnik glebowy do celów różnorodności biologicznej, taki jak np.: – metabarkodowanie bakterii, grzybów, protistów i zwierząt; – analiza profili fosfolipidowych kwasów tłuszczowych (PLFA) – liczebność i różnorodność nicieni; [...] – liczebność i różnorodność dżdżownic (na gruntach uprawnych); – liczebność i różnorodność skoczogonków; – liczebność i różnorodność rodzimych mrówek; – różnorodność bakterii w oparciu o DNA; – jakość biologiczna gleby w oparciu o stawonogi (QBS-ar) – obecność inwazyjnych gatunków obcych i agrofagów

⁷⁴ Zgodnie z definicją zawartą w wytycznych FAO dotyczących opisu gleby, rozdział 5 <https://www.fao.org/3/a0541e/a0541e.pdf>).

	roślin Państwa członkowskie mogą wybrać wskaźniki glebowe do celów aktywności biologicznej, takie jak np.: - oddychanie podstawowe gleby ((mm³ O₂ g⁻¹ hr⁻¹) w glebie suchej - biomasa mikroorganizmów; - oddychanie gleby - aktywność enzymatyczna.
--	---

Część D: [...] wskaźniki zasklepienia gleby i zniszczenia gleby	
Aspekt degradacji gleby	Wskaźniki zasklepienia gleby i zniszczenia gleby
[...] Zasklepienie gleby i zniszczenie gleby	Całkowita powierzchnia [...] gleb zasklepiionych i gleb zniszczonych (km² i % powierzchni państwa członkowskiego) Zasklepienie gleby i zniszczenie gleby, odsklepienie, zasklepienie netto (średnio rocznie – w km² i % powierzchni państwa członkowskiego) [...] Całkowity obszar zabudowany (w km² i % powierzchni państwa członkowskiego) Zmiana użytkowania gruntów na obszar zabudowany i z obszaru zabudowanego na inny (średnio rocznie – w km² i % powierzchni państwa członkowskiego) [...] Państwa członkowskie mogą również mierzyć inne powiązane wskaźniki nieobowiązkowe, takie jak: – utrata naturalnych funkcji gleby – rozdrobnienie gruntów – współczynnik recyklingu gruntów – grunty zajęte pod działalność handlową, węzły logistyczne, odnawialne źródła energii, powierzchnie takie jak porty lotnicze, drogi, kopalnie – konsekwencje [...] zasklepienia gleby i zniszczenia gleby, takie jak ilościowe określenie utraty usług ekosystemowych, zmiana intensywności powodzi.

ZAŁĄCZNIK II **METODYKI**

Część A: Metodyka wyznaczania punktów pobierania próbek i badania **próbek**

Działanie	Minimalne kryteria metodyki
1. Wyznaczanie punktów pobierania próbek gleby (badanie próbek) na potrzeby oceny zdrowia gleby	Badanie próbek projektuje się na podstawie kompletnego operatu losowania zawierającego najlepsze dostępne informacje na temat rozkładu właściwości gleby, w tym między innymi informacje wynikające z [...] odpowiednich pomiarów [...] zgodnie z art. 8 ust. 2 i 2a [...]. Schemat losowania próby jest losowaniem warstwowym zoptymalizowanym według najlepszych dostępnych informacji na temat zróżnicowania wskaźników zdrowia gleby, a warstwowanie opiera się na jednostkach glebowych ustanowionych zgodnie z art. 4 ust. 2. Punkty pobierania próbek związane z pomiarami, o których mowa w art. 8 ust. 2a, mogą być uwzględnione częściowo lub całkowicie w schemacie losowania próby, niezależnie od tego, jak zaprojektowano to w schemacie. Liczba i lokalizacja [...] punktów pobierania próbek [...] odzwierciedlają zróżnicowanie wybranych wskaźników glebowych w obrębie jednostek glebowych, przy maksymalnym procentowym błędzie (lub współczynniku zmienności) wynoszącym 5 % [...]. [...] Alokację i wielkość próby określa się, stosując odpowiednie procedury (np. algorytm Bethela (Bethel, 1989⁷⁵) pozwalające uwzględnić wymagany maksymalny błąd oszacowania. Badanie próbek zaprojektowane przez państwa członkowskie dla każdego cyklu monitorowania może ulec zmianie lub pozostać niezmienione. Wyznaczanie punktów pobierania próbek gleby opisano bardziej szczegółowo zgodnie z art. 23a.
2. Badanie próbek	Należy pobierać próbki z dokładnie wskazanych

⁷⁵ Bethel, J. 1989 r. „Sample Allocation in Multivariate Surveys” [„Alokacja próby w badaniach wielozmiennowych”]. Survey Methodology 15: s. 47–57.

w terenie	lokalizacji pobierania próbek, chyba że pobieranie próbek z tych lokalizacji uniemożliwiają należycie uzasadnione okoliczności, takie jak gleba nasycona wodą lub duża zawartość skał. W przypadku pobierania złożonych próbek gleby powinny one stanowić mieszaninę co najmniej 5 podpróbek. Przy pobieraniu próbek gleby na obszarach niezalesionych z powierzchni należy usunąć pozostałości i odpady organiczne. Przy pobieraniu próbek gleby na obszarach zalesionych należy pobierać próbki ze ściółki leśnej, w stosownych przypadkach podzielone na próchnicę i warstwę organiczną, a ich grubość i wagę należy rejestrować. Próbki lub podpróbki do próbki złożonej należy pobrać do głębokości co najmniej 30 cm gleby. Należy rejestrować informacje takie jak rodzaj gleby oraz, w miarę możliwości, poziomy genetyczne gleby. Podpróbki należy zmieszać razem w celu uzyskania jednorodnej próbki złożonej. Pobieranie próbek można przeprowadzać na podstawie ustalonej głębokości lub według poziomu, ale dane podaje się według ustalonej głębokości. Próbki do oznaczenia gęstości objętościowej powinny być próbkami niezakłóconymi pobranymi na odpowiedniej głębokości, w tym poniżej 30 cm w przypadku podglebia. Próbki związane z kompaktą gleby (przewodność hydrauliczna w stanie nasycenia i przepuszczalność powietrza) mogą być tymi samymi próbkami niezakłóconymi co próbki pobrane do oznaczenia gęstości objętościowej. <u>W przypadku gdy wysoka zawartość gruboziarnistych fragmentów w glebie uniemożliwia pobranie próbek, w tej lokalizacji można wykluczyć pobieranie próbek do celów pomiaru gęstości objętościowej.</u> Badanie próbek w terenie, w tym w odniesieniu do sposobu postępowania w określonych sytuacjach, takich jak płytkie gleby i różne głębokości pobierania próbek, opisano bardziej szczegółowo zgodnie z art. 23a.
-----------	--

Część B: Metodyka ustalania lub szacowania wartości wskaźników glebowych

W przypadku gdy ustalona jest metodyka referencyjna, stosuje się metodykę referencyjną **lub metodykę równoważną**, pod warunkiem że jest ona dostępna w literaturze naukowej lub dostępna publicznie oraz że dostępna jest zwalidowana funkcja przeliczeniowa.

Jeżeli dostępna jest metodologia CEN, jest ona preferowana względem metodyki referencyjnej. W takim przypadku pierwotną metodykę referencyjną uznaje się za metodykę równoważną.

Wskaźnik glebowy	Metodyka referencyjna	Minimalne kryteria metodologiczne	Wymagana zwalidowana funkcja przeliczeniowa (jeżeli stosowana jest metodyka inna niż metodyka referencyjna)?
Tekstura gleby (zawartość iłu, pyłu i piasku – niezbędna do ustalenia innych wskaźników i powiązanych zakresów)	[...] ISO 11277[...] Oznaczanie składu granulometrycznego w mineralnym materiale glebowym – Metoda sitowa i sedymentacyjna [...]		TAK
Przewodność elektryczna	Wariant 1: ISO 11265 Oznaczanie przewodności elektrycznej właściwej; Wariant [...] 2: metoda pomiaru nasyczonego ekstraktu glebowego (eEC) (FAO SOP: GLOSOLAN-SOP-08 ⁷⁶) [...]		TAK
Wskaźnik erozji gleby		W oszacowaniu wskaźnika erozji gleby uwzględnia się wszystkie działania podjęte w celu ograniczenia lub zrekompensowania ryzyka erozji, w tym środki ograniczające ryzyko erozji po pożarze. Oszacowanie wskaźnika erozji gleby obejmuje wszystkie istotne procesy erozji, takie jak erozja powodowana przez wodę, wiatr, żniwa i orkę.	Nie ma zastosowania [...]

⁷⁶ <https://www.fao.org/3/cb3355en/cb3355en.pdf>

		Erozję gleby powodowaną przez wodę ocenia się z uwzględnieniem następujących czynników: - właściwości gleby (np. podatność na erozję, powstawanie skorupy glebowej, chropowatość gleby, kamienistość), - klimat (np. erozyjność deszczów – intensywność i czas trwania[...]), - topografia (np. stromość i długość nachylenia), - pokrywa roślinna, rodzaj upraw, użytkowania gruntów i praktyk gospodarowania gruntami mające na celu kontrolę lub ograniczenie erozji, - praktyki gospodarowania (np. uprawy okrywowe, uprawa zredukowana, ściółkowanie itp.), - obszary spalone. Erozję gleby powodowaną przez wiatr ocenia się z uwzględnieniem następujących czynników: - właściwości gleby (np. podatność na erozję), - klimat (np. wilgotność gleby, prędkość wiatru, parowanie), - roślinność (np. rodzaj upraw), - praktyki gospodarowania gruntami mające na celu kontrolę lub ograniczenie erozji (np. wiatrochrony).	
--	--	---	--

		Erozję gleby wskutek praktyk gospodarowania, takich jak orka lub wywóz biomasy, ocenia się ilościowo na podstawie metodyki dostępnej w literaturze naukowej lub dostępnej publicznie.	
Węgiel organiczny w glebie	ISO 10694 [...] Oznaczanie zawartości węgla organicznego i całkowitej zawartości węgla po suchym spalaniu, przy zapewnieniu spalania całego węgla. Węgiel w węglanach należy oznaczać przy użyciu normy ISO 10693, a węgiel organiczny należy wyrazić jako różnicę.		TAK
Zasoby węgla organicznego w glebie (zasoby SOC)	Metodyka określona w załączniku V do rozporządzenia 2018/1999 zgodnie z Wytycznymi IPCC z 2006 r. dotyczącymi krajowych wykazów gazów cieplarnianych		TAK
Gęstość objętościowa podglebia [...]	ISO 11272 [...] do celów oznaczania gęstości objętościowej gleby suchej W przypadku wyboru równoważnego parametru metodyką jest norma europejska lub międzynarodowa jeżeli jest dostępna. Należy stosować normy europejskie lub międzynarodowe, jeżeli są dostępne. Jeżeli taka norma nie jest dostępna, wybrana metodyka musi być dostępna w literaturze naukowej lub dostępna publicznie.	Metodyka może zostać zmieniona w zależności od proporcji gruboziarnistych fragmentów	TAK

Fosfor ekstrahowalny	Preferowane: ISO 11263 [...] do celów spektrometrycznego oznaczania fosforu rozpuszczalnego w roztworze wodorowęglanu sodu (P-Olsen) Jako alternatywę można zastosować inne metody.		TAK
– stężenie metali ciężkich w glebie: As, Sb, Cd, Co, Cr (ogółem), [...], Cu, Hg, Pb, Ni, Tl, V, Zn - stężenie wybranych zanieczyszczeń organicznych ustalone przez państwa członkowskie i z uwzględnieniem obowiązujących przepisów Unii [...] (np. dotyczących jakości wody lub pestycydów)	[...] ISO 54321: Aqua Regia Opcjonalnie: biodostępne frakcje zanieczyszczeń, takie jak ISO 17586 z wykorzystaniem rozcieńczonego kwasu azotowego	Należy stosować normy europejskie lub międzynarodowe, jeżeli są dostępne. Jeżeli taka norma nie jest dostępna, wybrana metodyka musi być dostępna w literaturze naukowej lub dostępna publicznie	TAK Nie ma zastosowania, jeśli brak jest norm europejskich lub międzynarodowych [...]
Pojemność wodna gleby, pojemność powietrzna gleby i przewodność hydrauliczna w stanie nasycenia	Metodyka określania wartości dla jednego punktu pobierania próbek: 1) Pojemność wodna gleby i przepuszczalność powietrza: Wariant 1: METODA LABORATORYJNA: ISO 11274 [...] do celów oznaczania charakterystyki retencji wodnej. Wariant 2: SZACOWANIE: stosowanie [...] składu granulometrycznego, gęstości objętościowej, [...] stężenia węgla organicznego w glebie 2) Przewodność hydrauliczna w stanie	Minimalne kryteria szacowania całkowitej pojemności wodnej gleby, pojemności powietrznej gleby i przewodności hydraulicznej w stanie nasycenia jednostki glebowej [...] lub w skali dorzecza lub zlewni: - w odniesieniu do obszarów gleb niezasklepionych ani niezniszczonych [...] należy szacować całkowitą wartość pojemności wodnej gleby, pojemności powietrznej gleby i przewodności hydraulicznej w stanie	TAK (dla wartości punktowej)

	nasycenia: Wariant 1: METODA LABORATORYJNA: ISO 17313: Oznaczanie przewodności hydraulicznej porowatych materiałów w stanie nasycenia Wariant 2: SZACOWANIE: stosowanie funkcji pedotransferu wymagających danych wejściowych specyficznych dla gleby, takich jak skład granulometryczny, gęstość objętościowa, stężenie węgla organicznego w glebie.	nasycenia - w odniesieniu do obszarów [...] gleb zasklepionych i zniszczonych należy rozważyć ustalenie pojemności wodnej, pojemności powietrznej gleby i przewodności hydraulicznej w stanie nasycenia obszarów nieprzepuszczalnych na zero i przypisanie proporcjonalnie wartości pośrednich obszarom półprzepuszczalnym i innym obszarom sztucznym.	
Azot w glebie	Wariant 1 ISO 11261 [...] do celów oznaczania azotu ogólnego w glebie zmodyfikowaną metodą Kjeldahla Wariant 2 ISO 13878: Oznaczanie całkowitej zawartości azotu przez suche spalanie		TAK
Kwasowość gleby	ISO 10390 [...] do celów oznaczania pH w H ₂ O, KCl i ekstrakcie CaCl ₂ [...]		TAK
Wysycenie zasadami i stężenia zdolnych do wymiany sodu, potasu, wapnia i magnezu	ISO 11260: Oznaczanie rzeczywistej pojemności wymiany kationowej i poziomu wysycenia zasadami przy użyciu BaCl ₂		TAK

Gęstość objętościowa wierzchniej warstwy gleby (poziom A ⁷⁷)	ISO 11272 [...]do celów oznaczania gęstości objętościowej gleby suchej	Metodyka może zostać zmieniona w zależności od proporcji gruboziarnistych fragmentów	TAK
[...] Wskaźniki związane z różnorodnością biologiczną i aktywnością biologiczną gleby [...]	[...]	Należy stosować normy europejskie lub międzynarodowe, jeżeli są dostępne. Jeżeli taka norma nie jest dostępna, wybrana metodyka musi być dostępna w literaturze naukowej lub dostępna publicznie.	[...] W przypadku innych wskaźników różnorodności biologicznej gleby: Nie ma zastosowania [...]

⁷⁷ Zgodnie z definicją zawartą w wytycznych FAO dotyczących opisu gleby, rozdział 5 <https://www.fao.org/3/a0541e/a0541e.pdf>).

Część C: minimalne kryteria metodologiczne określania wartości wskaźników [...] zasklepienia gleby i zniszczenia gleby

[...]

– W odniesieniu do wskaźników zasklepienia gleby i zniszczenia gleby stosowane metodyki muszą być zgodne z definicjami określonymi w art. 3 i załączniku I. W ramach tych metodyk wykorzystuje się co najmniej produkty programu Copernicus lub, najlepiej, najlepsze dostępne dane, w tym obrazy z teledetekcji, które uzupełnia się odpowiednimi wykazami krajowymi.

– W przypadku wskaźnika dotyczącego obszaru zabudowanego państwa członkowskie mogą wykorzystywać dane zgromadzone na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/841, pod warunkiem że takie dane są zgłaszane na poziomie okręgu.

[...]

– Wybrane metodyki muszą być dostępne w literaturze naukowej lub dostępne publicznie.

ZAŁĄCZNIK III

PRZEWODNIE ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO GOSPODAROWANIA GLEBAMI

Zastosowanie mają następujące zasady:

- (a) unikać pozostawiania nieosłoniętej gleby przez tworzenie i utrzymywanie pokrywy roślinnej gleby, zwłaszcza w okresach wrażliwych pod względem środowiskowym;
- (b) minimalizować fizyczne naruszanie gleby;
- (c) unikać wprowadzania lub uwalniania do gleby substancji, które mogą szkodzić zdrowiu ludzi lub środowisku, lub pogarszać stan zdrowia gleb;
- (d) dopilnować, aby użytkowanie maszyn było dostosowane do wytrzymałości gleby oraz aby liczba i częstotliwość działań na glebach były ograniczone, tak by nie zagrażały one zdrowiu gleb;
- (e) w przypadku nawożenia zapewnić dostosowanie do potrzeb roślin i drzew w danym miejscu i w danym okresie oraz do stanu gleby i priorytetowo traktować rozwiązania o obiegu zamkniętym, które wzbogacają zawartość organiczną;
- (f) w przypadku nawadniania zmaksymalizować efektywność systemów nawadniania i zarządzania nawadnianiem oraz zapewnić, aby w przypadku stosowania ścieków poddanych recyklingowi jakość wody spełniała wymogi określone w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741⁷⁸, a w przypadku wykorzystywania wody z innych źródeł – aby woda ta nie pogarszała stanu zdrowia gleb;
- (g) zapewnić ochronę gleb przez tworzenie i utrzymywanie odpowiednich elementów krajobrazu na poziomie krajobrazu⁷⁹;
- (h) wykorzystywać gatunki dostosowane do danego terenu do celów uprawy roślin, roślin lub drzew, jeżeli może to zapobiec degradacji gleby lub przyczynić się do poprawy stanu zdrowia gleb, również z uwzględnieniem przystosowania się do zmiany klimatu;
- (i) zapewnić zoptymalizowany poziom wody w glebach organicznych, [...] tak aby **uniknąć negatywnego wpływu na** strukturę i skład takich gleb [...] ⁸⁰;
- (j) w przypadku uprawy zapewnić płodozmian i różnorodność upraw z uwzględnieniem różnych rodzin upraw, systemów korzeniowych, potrzeb w zakresie wody i składników odżywczych oraz zintegrowanej ochrony przed szkodnikami;

⁷⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/741 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie minimalnych wymogów dotyczących ponownego wykorzystania wody (Dz.U. L 177 z 5.6.2020, s. 32).

⁷⁹ Zasada ta nie ma zastosowania do gleb leśnych.

⁸⁰ Zasada ta nie ma zastosowania do gleb miejskich.

- (k) dostosować przemieszczanie się zwierząt gospodarskich i czas ich wypasu z uwzględnieniem rodzajów zwierząt i gęstości obsady, tak aby zdrowie gleb nie było zagrożone i aby zdolność gleby do dostarczania zielonki nie była zmniejszona;
- (l) w przypadku znanej [...] utraty co najmniej jednej funkcji, która znacznie zmniejszają zdolność gleby do zapewniania usług ekosystemowych, stosować środki ukierunkowane na [...] **przywrócenie** tych funkcji gleby.

ZAŁĄCZNIK IV
PROGRAMY, PLANY, CELE I ŚRODKI, O KTÓRYCH MOWA W ART. 10

- (1) Krajowe plany odbudowy przygotowane zgodnie z rozporządzeniem .../...⁸¹+
- (2) Plany strategiczne, które państwa członkowskie mają sporządzić w ramach wspólnej polityki rolnej zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/2115.
- (3) Kodeks Dobrej Praktyki Rolniczej oraz programy działania w odniesieniu do wyznaczonych stref zagrożenia przyjęte zgodnie z dyrektywą 91/676/EWG.
- (4) Środki ochronne i priorytetowe ramy działania ustanowione dla obszarów Natura 2000 zgodnie z dyrektywą 92/43/EWG.
- (5) Środki mające na celu osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego i chemicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz dobrego stanu chemicznego i ilościowego jednolitych części wód podziemnych zawarte w planach gospodarowania wodami w dorzeczu przygotowanych zgodnie z dyrektywą 2000/60/WE.
- (6) Środki zarządzania ryzykiem powodziowym zawarte w planach zarządzania ryzykiem powodziowym przygotowanych zgodnie z dyrektywą 2007/60/WE.
- (7) Plany postępowania w przypadku suszy, o których mowa w strategii UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu.
- (8) Krajowe programy działania ustanowione zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia.
- (9) Cele określone w rozporządzeniu (UE) 2018/841.
- (10) Cele określone w rozporządzeniu (UE) 2018/842.
- (11) Krajowe programy ograniczania zanieczyszczenia powietrza przygotowane na podstawie dyrektywy (UE) 2016/2284 oraz dane z monitorowania wpływu zanieczyszczenia powietrza na ekosystemy przekazane na podstawie tej dyrektywy.
- (12) Zintegrowany krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu ustanowiony zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1999.
- (13) Oceny ryzyka i planowanie zarządzania ryzykiem związanym z klęskami lub katastrofami zgodnie z decyzją nr 1313/2013/UE.

⁸¹ Urząd Publikacji: proszę wstawić w tekście numer rozporządzenia w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych, zawartego w dokumencie COM(2022) 304.

- (14) Krajowe plany działania przyjęte zgodnie z art. 8 rozporządzenia .../...⁸²+
- (15) **Krajowe plany działania przyjęte zgodnie z art. 4 dyrektywy 2009/128/WE.**
- (16) **Środki łagodzące i zmniejszające ryzyko określone w ocenach oddziaływania na środowisko przeprowadzonych zgodnie z dyrektywą 2011/92/UE w odniesieniu do planów i projektów, które mogą mieć negatywny wpływ na glebę.**

⁸² Urząd Publikacji: proszę wstawić w tekście numer rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2115, zawartego w dokumencie COM(2022) 305.

ZAŁĄCZNIK V
ORIENTACYJNY WYKAZ ŚRODKÓW ZMNIEJSZAJĄCYCH RYZYKO

- (1) Techniki remediacji na potrzeby remediacji in situ lub ex situ:
- a) Techniki remediacji fizycznej:
 - a. ekstrakcja par, wzbudzanie powietrzem;
 - b. obróbka termiczna, zatłaczanie pary, desorpcja termiczna, witryfikacja;
 - c. odmywanie gleby i przemywanie gleby;
 - d. [...]
 - e. usunięcie warstwy płynnej;
 - f. [...]
 - b) Techniki remediacji biologicznej:
 - a. stymulacja degradacji tlenowej lub beztlenowej: bioremediacja, biostymulacja, bioaugmentacja, biowentylacja, bionapowietrzanie;
 - b. fitoekstrakcja, fitowolatyżacja, fitodegradacja;
 - c. kompostowanie, dodatki do gleb, obróbka agrotechniczna i systemy bioreaktorów;
 - d. biofiltracja, oczyszczanie biologiczne na terenach podmokłych i stanowiska typu biobed;
 - e. **Monitorowana** naturalna regeneracja.
 - c) Techniki remediacji chemicznej:
 - a. utlenianie chemiczne;
 - b. redukcja chemiczna i reakcje redukcji-utleniania (redoks);
 - c. pompowanie i oczyszczanie wód gruntowych.

- d) Techniki remediacji **mające na celu zmniejszenie przedostawania się substancji zanieczyszczających** [...] (**poprzez** izolację, ochronę i monitorowanie):
 - a. izolacja powierzchniowa, bariery reaktywne, kapsułkowanie;
 - b. stabilizacja chemiczna, zestalanie chemiczne i unieruchamianie;
 - c. izolacja geohydrologiczna i ograniczanie rozprzestrzeniania;
 - d. fitostabilizacja;
 - e. kontrola i opieka poeksploatacyjna przy użyciu odwiertów monitorujących.
- (2) Środki zmniejszające ryzyko, inne niż remediacja, **mające na celu zmniejszenie narażenia**:
 - a) ograniczenie uprawy i konsumpcji upraw i warzyw;
 - b) ograniczenie spożycia jaj;
 - c) ograniczenie dostępu zwierząt domowych lub gospodarskich;
 - d) ograniczenie wydobycia lub wykorzystywania wód gruntowych do picia, higieny osobistej lub do celów przemysłowych;
 - e) ograniczenie rozbiórki, odsklepania lub budowy na danym terenie (**np. prace budowlane na potrzeby wentylacji, uszczelniania itp.**);
 - f) ograniczenie dostępu do danego terenu lub w jego sąsiedztwie (np. przy użyciu ogrodzenia);
 - g) ograniczenie użytkowania gruntów lub zmiany użytkowania gruntów;
 - h) ograniczenie kopania, wiercenia lub wydobycia;
 - i) ograniczenie mające na celu uniknięcie kontaktu z glebą, pyłem lub powietrzem w pomieszczeniach oraz stosowanie środków ostrożności w celu ochrony zdrowia ludzi (np. maski oddechowe, rękawice, czyszczenie na mokro itp.).
- (3) Najlepsze dostępne techniki, o których mowa w dyrektywie 2010/75/UE.
- (4) Środki wprowadzone przez właściwe organy i operatorów przemysłowych w następstwie poważnej awarii zgodnie z dyrektywą 2012/18/UE.

ZAŁĄCZNIK VI

ORIENTACYJNE ETAPY I ZASADY [...] DOTYCZĄCE OCENY RYZYKA SPECYFICZNEGO DLA DANEGO TERENU

1. Charakterystyka zanieczyszczenia wymaga zidentyfikowania **charakteru** substancji zanieczyszczających (**np. metale ciężkie, zanieczyszczenia organiczne itp.**) obecnych na danym terenie i określenia ich źródła, stężenia, postaci chemicznej i rozmieszczenia w glebie, **skale macierzystej** i wodach gruntowych. Obecność i stężenie substancji zanieczyszczających w **poszczególnych mediach** określa się w drodze pobierania próbek i badania [...] **in-situ i ex-situ, jeżeli podejrzewa się przedostawanie się substancji zanieczyszczających. Próbki substancji zanieczyszczających związanych z rodzajami działalności mogących spowodować zanieczyszczenie pobiera się w odpowiednich mediach na podstawie kontekstu środowiskowego i fizykochemicznych właściwości substancji zanieczyszczających, które mają wpływ na ich zachowanie w środowisku. Należy wziąć pod uwagę tło naturalne i antropogeniczne.**
2. Ocena narażenia **wymaga** wskazania drogi, którą substancje zanieczyszczające glebę mogą docierać do receptorów. Drogi narażenia mogą obejmować wdychanie, spożycie, kontakt ze skórą, wchłanianie przez rośliny, migrację do wód gruntowych lub inne sposoby. **Stężenia substancji zanieczyszczających w mediach narażenia łączy się z parametrami narażenia (np. częstotliwością i czasem trwania narażenia, wskaźnikiem spożycia gleby itp.) oraz cechami receptora, takimi jak wiek, płeć i stan zdrowia, aby oszacować [...] dzienną dawkę narażenia.** Powiązania źródło-droga-receptor są podsumowane w formie graficznej, schematycznej i uproszczonej: jako koncepcyjny model terenu. **Narażenie można ocenić poprzez bezpośrednią analizę w punkcie narażenia lub modelowanie przedostawania się substancji zanieczyszczającej do medium narażenia.**

3. Ocena toksyczności lub zagrożenia obejmuje ocenę potencjalnego **niekorzystnego** wpływu substancji zanieczyszczających na zdrowie **ludzi** i na środowisko na podstawie dawki i czasu trwania narażenia. W ocenie toksyczności lub zagrożenia uwzględnia się nieodłączną toksyczność substancji zanieczyszczających oraz podatność różnych **narażonych receptorów (ludzi i ekosystemów [...])**. Informacje toksykologiczne wykorzystuje się do oszacowania dawek referencyjnych lub stężeń, które wykorzystuje się do charakterystyki ryzyka.
4. Charakterystyka ryzyka wymaga zintegrowania informacji z poprzednich etapów w celu oszacowania skali i prawdopodobieństwa wystąpienia niekorzystnego wpływu zanieczyszczonego terenu na zdrowie ludzi i środowisko, w tym wskutek migracji zanieczyszczenia do innych mediów środowiskowych. Charakterystyka ryzyka pomaga **ocenić i ustalić priorytety w zakresie potrzeby wprowadzenia środków zmniejszających ryzyko i środków remediacji oraz zapewnić dostosowanie stanu gleby do obecnego i planowanego użytkowania gruntów**. Może ona również pomóc w określeniu celów remediacji lub zarządzania w odniesieniu do danego terenu, np. aby osiągnąć maksymalne dopuszczalne limity lub wartości przesiewowe oparte na analizie ryzyka specyficznego dla danego terenu. **Ocena ryzyka wiąże się z dużą liczbą hipotez i niepewności. W związku z tym dla pełnego zrozumienia uzyskanych wyników i podjęcia świadomych decyzji konieczna jest ocena tych niepewności.**

Ocena ryzyka dla zdrowia ludzi lub dla środowiska powinna być proporcjonalna do złożoności zanieczyszczonego terenu.

ZAŁĄCZNIK VII

ZAWARTOŚĆ REJESTRU POTENCJALNIE ZANIECZYSZCZONYCH I ZANIECZYSZCZONYCH TERENÓW

Projekt i prezentacja danych w rejestrze umożliwiają społeczeństwu śledzenie postępów w zarządzaniu potencjalnie zanieczyszczonymi terenami i zanieczyszczonymi terenami. Rejestr zawiera i przedstawia następujące informacje na poziomie terenu w odniesieniu do znanych potencjalnie zanieczyszczonych terenów, zanieczyszczonych terenów, zanieczyszczonych terenów wymagających dalszych działań oraz zanieczyszczonych terenów, na których podjęto lub podejmuje się działania:

- (a) współrzędne, adres lub działki katastralne danego terenu zgodnie z dyrektywami (UE) 2019/1024 i 2007/2/WE;
- (b) rok wprowadzenia do rejestru;
- (c) działalność, powodująca [...] lub mogąca spowodować zanieczyszczenie, która była lub jest prowadzona na danym terenie;
- (d) status zarządzania danym terenem;
- (e) wnioski dotyczące obecności lub braku zanieczyszczenia, jego [...] rodzaju oraz ryzyka zanieczyszczenia (lub pozostałego zanieczyszczenia po remediacji), jeżeli informacje na temat tych elementów są już dostępne na podstawie badań gleby i oceny ryzyka, o których mowa w art. 14 i 15;
- (f) **Wymagane** kolejne [...] działania i etapy zarządzania [...], o których mowa w art. 14 i 15 [...].

Rejestr może również zawierać następujące informacje na poziomie terenu w odniesieniu do znanych potencjalnie zanieczyszczonych terenów, zanieczyszczonych terenów, zanieczyszczonych terenów wymagających dalszych działań oraz zanieczyszczonych terenów, na których podjęto lub podejmuje się działania, jeżeli informacje te są dostępne:

- (a) informacje na temat pozwoleń środowiskowych wydanych w odniesieniu do danego terenu, w tym rok rozpoczęcia i zakończenia działalności;

- (b) obecne i planowane użytkowanie gruntów;
- (c) wyniki badań gleby i sprawozdań dotyczących remediacji, takie jak stężenia i linie warstwiczne zanieczyszczenia, koncepcyjny model terenu, metodyka oceny ryzyka, zastosowane lub planowane techniki, skuteczność i oszacowanie kosztów środków zmniejszających ryzyko;

d) harmonogram kolejnych działań i etapów gospodarowania.
